

ILGTSPĒJAS UN GADA PĀRSKATS 2019

ILGTSPĒJAS PĀRSKATS, KAS IR SAGATAVOTS, VADOTIES PĒC STARPTAUTISKI ATZĪTĀM GRI VADLĪNIJĀM, ĻAUJ IDENTIFICĒT UN ILGĀKĀ LAIKA PERIODĀ ANALIZĒT UZŅĒMUMA IETEKMI PLAŠĀKĀ KONTEKSTĀ. PĀRSKATĀ IR ATSPoguĻOTA UN ANALIZĒTA UZŅĒMUMA DARBĪBAS IETEKME UZ VALSTS TAUTSAIMNIECĪBU, SABIEDRĪBU UN VIDI. TAS SNIEDZ IESKATU VAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS UN FINANŠU RĀDĪTĀJOS, NOZĪMĪGĀKO PROJEKTU ĪSTENOŠANĀ, IKDIENAS DARBĪBĀ, KĀ ARĪ SABIEDRISKAJĀS UN STARPTAUTISKAJĀS AKTIVITĀTĒS.

01 ORGANIZĀCIJAS PROFILS

---

02 PĀRVALDĪBA

---

03 IETEKMES PUŠU IESAISTE

---

04 DARBĪBAS INDIKATORI

---

05 EKONOMISKĀ IETEKME

---

06 IETEKME UZ VIDI

---

07 SOCIĀLĀ IETEKME

---

08 VAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" GADA PĀRSKATS PAR 2019. GADU

Informācija par pārskatu

VAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" ILGTSPĒJAS
PĀRSKATS PAR 2019. GADU IR SAGATAVOTS
SASKAŅĀ AR GRI STANDARTA PAMATA
(CORE) PRASĪBĀM.

102-49
102-50
102-51
102-52
102-53
102-54
102-55
102-56

Pārskata periods

2019. gada 1. janvāris – 31. decembris

Pārskata regularitāte

Pārskats tiek sagatavots reizi gadā kopš 2016. gada. Pirmie divi VAS "Latvijas dzelzceļš" ilgtspējas pārskati par 2016. un 2017. gadu sagatavoti pēc GRI G4 vadlīnijām. Kopš 2019. gada (pārskats par 2018. gadu) ilgtspējas pārskati tiek sagatavoti, balstoties uz GRI standarta prasībām. Perspektīvā tiek apsvērta iespēja sagatavot visa koncerna "Latvijas dzelzceļš" GRI ilgtspējas pārskatu.

Publicēšanas datums

2020. gada 31. augustā (latviešu valodā). Pārskats publiski ir pieejams latviešu un angļu valodā vietnē <http://parskati.ldz.lv/>. Vienlaikus versija angļu valodā tiek izsniegta publicēšanai starptautiskajā GRI datu bāzē <http://database.globalreporting.org/>.

Pārskata veidošanas principi

Sagatavojot pirmo ilgtspējas pārskatu par 2016. gadu, VAS "Latvijas dzelzceļš" veica detalizētu ietekmes pušu viedokļu apzināšanu, ietverot valsts institūciju, nevalstiskā sektora, klientu, partneru, darbinieku interešu pārstāvniecības u.c. jomu pārstāvjus un noskaidrojot viņu skatījumu par jomām, kurās VAS "Latvijas dzelzceļš" ir vislielākā ietekme, vai kurās pastāv visaugstākie ietekmes riski saistībā ar būtiskiem ilgtspējas aspektiem. Rezultātā tika izstrādāta būtisko aspektu matrica, kas tiek izmantota visu līdzšinējo, tostarp arī pārskata par 2019. gadu, sagatavošanā. Pārejot uz GRI standartu, matricā atspoguļotie būtiskie aspekti ir pielāgoti GRI standarta aspektu indikatoru numerācijai.

Balstoties uz šo pētījumu un matricu, VAS "Latvijas dzelzceļš" ilgtspējas pārskatā ir pilnā mērā atspoguļojis vispārīgo standarta informāciju (General Standard Disclosures – 38 indikatori) par VAS "Latvijas dzelzceļš" darbību, kā arī sniedzis informāciju par 46 būtiskiem aspektiem.

Pārskatā ir arī informācija par aktivitātēm, kas uzņēmuma skatījumā ir saistītas ar uzņēmuma ilgtspējīgu darbību, ieguldījumu sabiedrībā vai noteiktu risku apzināšanu un samazināšanu, bet kuras netika akcentētas kā būtiskie aspekti ietekmes pušu pētījumā vai arī neietilpst GRI standartā. Ilgtspējas pārskatā pie atbilstošajām sadaļām atzīmēti GRI standarta indikatori vai arī uzņēmuma definētie būtiskie aspekti, kas marķēti ar indikatoru LDZ-x.

Datu ieguves metodes

Pārskata sagatavošanā izmantota VAS "Latvijas dzelzceļš" struktūru un struktūrvienību sniegtā informācija, dati par uzņēmuma darbību un būtiskajiem ziņošanas aspektiem. Pārskatā izmantoti tikai pārbaudīti un pamatoti dati, kā arī norādīts, ja konkrēti dati par būtisku uzņēmuma ietekmes jomu netiek uzkrāti un analizēti. Pārskats aptver VAS "Latvijas dzelzceļš" finanšu un nefinanšu darbību 2019. gadā, kā arī tajā ir ietverta pamata informācija par "Latvijas dzelzceļš" koncerna meitas sabiedrību darbību. Pārskata saturs pilnībā neatspoguļo visa koncerna darbību ilgtspējas jomā.

Revidenta apliecinājums

VAS "Latvijas dzelzceļš" ilgtspējas pārskata pārbaudi saskaņā ar Starptautisko revīzijas un apliecinājumu standartu padomes izdoto 3000. starptautisko apliecinājuma uzdevumu standartu (SAUS), kas nav vēsturiskās finanšu informācijas revīzija vai pārbaude (SAUS 3000), ir veikusi auditorkompānija "PricewaterhouseCoopers". Revidents izvēlēts, balstoties uz to, ka "PricewaterhouseCoopers" ir arī VAS "Latvijas dzelzceļš" gada pārskata revidents.

Kontakti

Kontaktinformācija jautājumiem vai komentāriem par VAS "Latvijas dzelzceļš" ilgtspējas pārskatu par 2019. gadu:

Ella.Petermane@ldz.lv

Vispārīgo standartu informācija

ORGANIZĀCIJAS PROFILS

<i>GRI indikators</i>		<i>Lpp.</i>
102-1	Organizācijas nosaukums	8
102-2	Aktivitātes, zīmoli, produkti un pakalpojumi	8
102-3	Galvenā biroja atrašanās vieta	8
102-4	Darbības vietas	8
102-5	Īpašumtiesības un juridiskais statuss	8
102-6	Darbības tirgi	11
102-7	Organizācijas mērogs	8
102-8	Informācija par darbiniekiem un citiem darba veicējiem	15
102-9	Piegādes ķēde	52
102-10	Būtiskas izmaiņas organizācijā un tās piegādes ķēdē	52
102-11	Piesardzības princips	17
102-12	Ārējās iniciatīvas	17
102-13	Dalība organizācijās	18

ĒTIKA UN PROFESIONĀLĀ GODPRĀTĪBA

102-16	Vērtības, principi, standarti un rīcības normas	23
102-17	Konsultāciju un sūdzību mehānismi ētiskas dabas jautājumos	23

PĀRVALDĪBA

<i>GRI indikators</i>		<i>Lpp.</i>
102-18	Pārvaldības struktūra	26
102-20	Vadības līmeņa atbildība par ekonomiskās, vides un sociālās ietekmes jomām	39
102-22	Augstākās pārvaldes institūcijas sastāvs un komitejas	27
102-23	Augstākās pārvaldes institūcijas vadītājs	27
102-24	Augstākās pārvaldes institūcijas locekļu nominēšana un atlase	29
LDZ-1	Nozīmīgākās korporatīvās sociālās atbildības aktivitātes 2019. gadā	43

IETEKMES PUŠU IESAISTE

102-40	Ietekmes pušu saraksts	47, 55
102-41	Koplīgumi	50, 80, 82
102-42	Ietekmes pušu identificēšana un atlase	47, 55
102-43	Pieeja ietekmes pušu iesaistei	47, 55
102-44	Būtiskākie jautājumi, kas aplūkoti, iesaistot ietekmes puses	55

ZIŅOŠANAS PRAKSE

102-45	Konsolidētajos finanšu pārskatos ietvertās sabiedrības	34
102-46	Pārskata satura un būtisko aspektu noteikšana	54
102-47	Būtisko aspektu saraksts	55
102-48	Iepriekšējos pārskatos sniegtās informācijas korekcijas	55
102-49	Izmaiņas ziņošanas praksē	4
102-50	Pārskata periods	4
102-51	Pārskata publicēšanas datums	4
102-52	Pārskata regularitāte	4
102-53	Kontaktinformācija jautājumiem par pārskatu	4
102-54	Atsauce par ziņošanu atbilstoši GRI standartam	4
102-55	GRI indikatoru satura rādītājs	5
102-56	Revidenta apliecinājums	4, 105

Specifisko standartu informācija

EKONOMISKĀ IETEKME

<i>GRI indikators</i>			<i>Lpp.</i>
	103	Vadības pieeja	57
Ekonomiskais sniegums	201-1	Radītā un sadalītā ekonomiskā vērtība	60
	201-4	Saņemtais finansiālais atbalsts	59
Netiešā ekonomiskā ietekme	203-1	Investīcijas infrastruktūrā un pakalpojumu attīstībā	61
	203-2	Būtiska netiešā ekonomiskā ietekme	66
Iepirkumu prakse	103	Vadības pieeja	67
Pretkorupcijas pasākumi	103	Vadības pieeja	68
	205-1	Darbības, kurām tiek izvērtēts korupcijas risks	68
	205-2	Komunikācija un apmācības par pretkorupcijas politikām un procedūrām	68
	205-3	Apstiprinātie korupcijas gadījumi un tiem sekojošā rīcība	68
Godīga konkurence	103	Vadības pieeja	68

IETEKME UZ VIDI

<i>GRI indikators</i>			<i>Lpp.</i>
	103	Vadības pieeja	70
Materiāli	301-1	Izlietoto materiālu apjoms	73
Enerģija	302-1	Enerģijas patēriņš organizācijā	74
	302-2	Enerģijas patēriņš ārpus organizācijas	74
	302-4	Enerģijas patēriņa samazināšana	74
Bioloģiskā daudzveidība	304-1	Darbības vietas, kas uzņēmumam pieder, ko tas nomā vai pārvalda, kas ir aizsargājamās teritorijas, vai vietas, kas pieguļ aizsargājamām teritorijām, un teritorijas ar augstu bioloģiskās daudzveidības vērtību ārpus aizsargājamām teritorijām	75
	304-2	Būtiska aktivitāšu, produktu un pakalpojumu ietekme uz bioloģisko daudzveidību	75
Izmeši	305-1	Tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas	75
	305-5	Tiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana	75
	305-7	NOx, SOx un citi būtiski izmeši gaisā	75
Notekūdeņi un atkritumi	306-1	Notekūdeņu nodošana attīrīšanai	76
	306-2	Atkritumi pēc to tipa un utilizācijas metodes	76
	306-3	Būtisks piesārņojums	76
	306-4	Bīstamo atkritumu transportēšana	76
Darbība saskaņā ar vides aizsardzību regulējošiem normatīvajiem aktiem	307-1	Neatbilstība vides likumdošanai un regulējumam	78

SOCIĀLĀ IETEKME

<i>GRI indikators</i>		<i>Lpp.</i>
	103 Vadības pieeja	79
Darba vide	103 Vadības pieeja	80
Nodarbinātība	401-1 Jaunu darbinieku pieņemšana un darbinieku mainība	81
	401-2 Labumi, kas tiek nodrošināti pilna laika darbiniekiem, kas netiek nodrošināti terminēta laika vai nepilna laika darbiniekiem	81
	401-3 Bērnu kopšanas atvaļinājums	83
Darbinieku un vadības attiecības	402-1 Minimālie paziņošanas termiņi par izmaiņām uzņēmuma darbībā	83
Darba drošība un veselība	403-1 Darba drošības un veselības vadības sistēma	84
	403-2 Bīstamo faktoru identificēšana, risku novērtējums un nelaimes gadījumu izmeklēšana	84
	403-3 Arodveselības veicināšanas pasākumi	84
	403-4 Darbinieku dalība, konsultācijas un komunikācija par darba drošības un veselības jautājumiem	84
	403-5 Darbinieku apmācības darba drošības un veselības jomā	84
	403-6 Darbinieku veselības veicināšana	82
	403-8 Darbinieki, kurus aptver darba drošības un veselības vadības sistēma	84
	403-9 Nelaimes gadījumi darba vietā	85
	403-10 Arodslimības	84
Apmācības un izglītība	404-1 Vidējais apmācības stundu skaits gadā uz vienu darbinieku	86
	404-2 Darbinieku prasmju paaugstināšanas un izaugsmes atbalsta programmas	86

<i>GRI indikators</i>		<i>Lpp.</i>
	404-3 Darbinieku proporcija, kuri regulāri saņem izaugsmes un karjeras attīstības novērtējumu	86
Dažādība un vienlīdzīgas iespējas	405-1 Pārvaldes institūciju un darbinieku dažādība	90
	405-2 Pamatatalgojuma un atlīdzību salīdzinājums sievietēm un vīriešiem	90
Atbildība pret sabiedrību	103 Vadības pieeja	91
Vietējās kopienas	413-1 Vietējās kopienas iesaiste, ietekmes izvērtējums un attīstības programmas	91
	413-2 Darbības ar būtisku esošo vai potenciālo negatīvo ietekmi uz vietējām kopienām	92
Industriālais mantojums	LDZ-2 Nozares industriālā mantojuma saglabāšana un popularizēšana	92
Piegādātāju sociālās ietekmes novērtējums	414-1 Jaunie piegādātāji, kas pārbaudīti, izmantojot sociālās ietekmes kritērijus	94
Politika	415-1 Ziedojumi politiskajiem spēkiem	94
Atbildība pret klientu	103 Vadības pieeja	95
Klientu veselība un drošība	416-1 Produktu un pakalpojumu kategoriju veselības un drošības ietekmes faktoru izvērtējums	96
Klientu privātums	418-1 Būtiskas sūdzības saistībā ar klientu privātuma pārkāpumiem un klientu datu zaudēšanu	102
Citi būtiski aspekti	LDZ-3 Kritiskā infrastruktūra un drošība	99
	LDZ-4 Pakalpojumi pasažieriem ar īpašām vajadzībām	100
	LDZ-5 Klientu apmierinātība	101
	LDZ-6 Pakalpojumu attīstība	101
	LDZ-7 Informācijas pieejamība	104

ORGANIZĀCIJAS PROFILS

01

102-1
102-2
102-3
102-4
102-5
102-6
102-7
102-8
102-10

VAS "Latvijas dzelzceļš"

Valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" ir publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs un "Latvijas dzelzceļš" koncerna valdošais uzņēmums. Uzņēmums sniedz publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras, apkalpes vietu operatora (kravas vagonu sastāvu apstrādes, vagonu tehniskās apkopes un apskates, pasažieru staciju un pieturas punktu), elektroenerģijas sadales un tirdzniecības, nekustamā īpašuma nomas, informācijas tehnoloģiju, elektronisko sakaru, kā arī principāla pakalpojumus.

Uzņēmuma juridiskā adrese ir Rīgā, Gogoļa ielā 3, taču tā struktūras un meitas sabiedrības darbojas visā Latvijā, īpaši Daugavpilī, Rēzeknē, Krustpilī, Jelgavā, Liepājā un Ventspilī, kur ir nozīmīgi dzelzceļa mezgli, kas nodrošina kravu tranzīta plūsmu apstrādi un pasažieru pārvadājumu organizēšanu.

VAS "Latvijas dzelzceļš" Latvijā pārvalda publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūru. Lielāko daļu tā ieņēmumu veido pārvadātāju samaksātā maksa par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu atbilstoši faktiski nobraukto vilcienu kilometru skaitam, kuras apmēru nosaka publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs AS "LatRailNet", kā arī maksa par LDz sniegtajiem pakalpojumiem apkalpes vietās.

"Latvijas dzelzceļš" koncernā (LDz koncerns) ietilpst septiņas atkarīgās sabiedrības (sešās no tām valdošajam uzņēmumam ir tieša izšķiroša ietekme, bet vienā – netieša izšķiroša ietekme), kas nodrošina kravu un starptautiskos pasažieru pārvadājumus pa dzelzceļu, ritošā sastāva uzturēšanu, remontu un modernizāciju, fiziskās un tehniskās apsardzes pakalpojumus, starptautisku multimodālu loģistikas pakalpojumu izstrādi un sniegšanu. Koncernā ietilpst arī neatkarīga akciju sabiedrība "LatRailNet", kas saskaņā ar Eiropas Savienības (ES) regulējumu ir dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējs un atbild par infrastruktūras lietošanas maksas noteikšanu un jaudas sadali dzelzceļa pārvadājumiem. Ilgtspējas pārskatā plašāka informācija tiek sniegta par VAS "Latvijas dzelzceļš" (LDz), taču ir sniegts ieskats arī par koncernā ietilpstošo sabiedrību būtiskākajiem procesiem 2019. gadā.

Būtiskākie procesi 2019. gadā

2019. gads bija pirmais, kad LDz kā valsts kapitālsabiedrība, kuras kapitāla daļu turētāja 100% apmērā ir Satiksmes ministrija, strādāja saskaņā ar "Indikatīvo dzelzceļa infrastruktūras attīstības plānu 2018.- 2022. gadam", kas 2018. gada 5. novembrī apstiprināts Ministru kabinetā. Indikatīvais dzelzceļa infrastruktūras attīstības plāns nosaka valsts pasūtījumu infrastruktūras pārvaldītājam piecu gadu periodā, paredzot, kuras līnijas, kādā kvalitātē un ar kādu pieejamo jaudu ir jāuztur, kā arī – kādi attīstības projekti īstenojami, lai dzelzceļa infrastruktūra atbilstu Latvijas tautsaimniecības vajadzībām. Indikatīva plāna izpildei 2018. gada 9. novembrī valsts Satiksmes ministrijas personā noslēdz ar infrastruktūras pārvaldītāju daudzgadu līgumu par VAS "Latvijas dzelzceļš" pārvaldībā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu.

Vienlaikus LDz darbojas saskaņā ar VAS "Latvijas dzelzceļš" Vidēja termiņa darbības stratēģiju 2017.-2022.gadam. Turklāt saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumu Nr.212 ir noteikts, ka infrastruktūras attīstībai un atjaunošanai nepieciešamo līdzekļu nodrošināšanai šajā periodā LDz tiek noteikta atšķirīga valstij dividendēs izmaksājamā peļņas daļa – 0%.

2019. gadā LDz atzīmēja uzņēmuma dibināšanas simtgadi, kas bija nozīmīgs brīdis, lai atskatītos uz līdz šim sasniegto un izvērtētu uzņēmuma turpmākās attīstības tendences, izaicinājumus un iespējas.

Ņemot vērā situāciju visā Latvijas transporta un tranzīta nozarē un pārvadāto kravu apjoma tendences, būtiska uzmanība tika pievērsta LDz efektivitātes palielināšanai un izmaksu samazināšanai. 2019. gada pēdējā ceturksnī sākās darbs pie visu LDz procesu pārskatīšanas un izmaksu pozīciju samazināšanas, piemēram, būtiski samazinot administrācijas izmantoto autoparku, reklāmas un reprezentācijas izmaksas, kā arī ar konsultācijām saistītās izmaksas.

2019. gada nogalē tika uzsākta arī visu tehnoloģisko procesu pārskatīšana un izvērtēšana, ņemot vērā esošās un prognozējamās kravu pārvadājumu apjoma tendences. Tāpat 2019. gada nogalē tika uzsākta arī LDz administrācijā strādājošo darbinieku skaita samazināšana, vienlaikus izskaužot funkciju un pienākumu dublēšanos un veicinot vispārējo procesu efektivitāti.

Sabiedriskā transporta nākotnes koncepcijā periodam no 2021. līdz 2030. gadam dzelzceļš ir definēts kā satiksmes mugurkauls, ko papildinās citi transporta veidi. Tāpēc kopā ar Satiksmes ministriju un AS "Pasažieru vilciens" ir uzsākts darbs pie pasažieru pārvadājumu maršrutu, staciju un pieturvietu efektivitātes pārskatīšanas. Uzlabojot iedzīvotāju mobilitātes iespējas, sadarbībā ar AS "Pasažieru vilciens" tika ieviests ekspresvilciens maršrutā Rīga-Cēsis, kas 2019. gada rudenī tika pagarināts līdz Valmierai. Pieaugot dzelzeļa pārvadājumu popularitātei iedzīvotāju vidū, ir sāktas diskusijas par atsevišķu slēgto maršrutu atjaunošanu un pārvadājumu intensitātes palielināšanu. 2019. gadā LDz turpināja darbu pie pasažieru infrastruktūras uzlabošanas, tostarp sāka gājēju tuneļa būvniecību Ogrē un ekspluatācijā nodots modernizētais perons Skrīveru stacijā.

Arī turpmākajos gados viena no prioritātēm būs pasažieriem draudzīgas infrastruktūras uzturēšana un attīstīšana, tostarp vides pieejamības, mobilitātes veicināšana, satiksmes drošības paaugstināšana.

Latvijas transporta un loģistikas nozares izaugsmei būtiska ir integrācija starptautiskajos tranzīta koridoros, tāpēc 2019. gadā LDz kopīgi ar nozares uzņēmumiem un organizācijām turpināja darbu pie multimodālā transporta koridora konkurētspējas veicināšanas. Sadarbībā ar Satiksmes ministriju un citiem nozares uzņēmumiem tika radīts zīmols "VIA Latvia", ar ko nozare piesaka sevi starptautiskos transporta un loģistikas pasākumos. Šis zīmols vienlaikus kalpo kā signāls esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem, ka Latvijas tranzīta un loģistikas nozare ir uzticama un vērā ņemams partneris starptautiskajos transporta koridoros.

Dzelzceļa pārvadājumi 2019. gadā

Lai gan Latvijā kravu pārvadājumus pa dzelzceļu veic vairākas komercsabiedrības, koncernā ietilpstošais uzņēmums SIA "LDZ CARGO" nodrošina lielāko pārvadājumu apjomu vietējā un starptautiskā līmenī. Kravu pārvadājumus veic arī trīs LDz koncernā neietilpstoši uzņēmumi – AS "BALTIJAS TRANZĪTA SERVISS", AS "Baltijas Ekspresis" un SIA "EURORAILCARGO". Pasažieru pārvadājumus valsts robežās nodrošina koncernā neietilpstošā valsts kapitālsabiedrība AS "Pasažieru vilciens". Starptautiskos pasažieru pārvadājumus Latvijas teritorijā nodrošina SIA "LDZ CARGO", t.sk. pārvadājot Ukrainas dzelzceļa formējuma vilcienu (Kijeva-Minska-Viļņa-Rīga) un Baltkrievijas dzelzceļa formējuma vilcienu (Minska- Rīga). Lietuvas dzelzceļa uzņēmums UAB "LG KELEIVIAMS" nodrošina Lietuvas dzelzceļa formējuma vilciena (Viļņa-Daugavpils-Viļņa) pārvadājumus. Tāpat Latvijā ir saglabājies 33 kilometrus garais šaursliežu dzelzceļa posms, kur pasažieru pārvadājumus starp Gulbeni un Alūksni nodrošina SIA "Gulbenes - Alūksnes bānītis".

Latvijā kopš dzelzceļa infrastruktūras izveidošanas sākuma ir saglabājies 1520 mm plats sliežu ceļu tīkls, kas atšķiras no Rietumeiropas sliežu platuma (1435 mm), bet ir vienāds ar austrumu kaimiņvalstīm. Tādējādi LDz sadarbībā ar trim lielākajām Latvijas ostām (Rīga, Ventspils un Liepāja) ir iespēja nodrošināt tranzīta koridora savienojumus starp vadošajām valstīm Āzijā un galvenajiem tranzīta mezgliem Rietumeiropā un Skandināvijas valstīs.

Dalība starptautiskajos tranzīta koridoros ir ne vien veids, kā veicināt Latvijas ekonomisko izaugsmi, bet vienlaikus tas arī nozīmē, ka procesi, kas notiek starptautiskajos tirgos un politikā, ietekmē arī LDz un tā saimnieciskās darbības rezultātus. 2019. gads spilgti apliecināja, ka transporta un loģistikas nozare Latvijā nav atrauta no

ekonomiskajiem un politiskajiem lēmumiem citās valstīs un citās tautsaimniecības nozarēs, kas ietekmē globālo transporta un loģistikas nozari. Fosilo izejvielu pārvadājumi (nafta, naftas produkti, akmeņogles) vēsturiski ir galvenais dzelzceļa kravu pārvadājumu segments Latvijā. Aizvadītajā gadā bija vērojama šo izejvielu cenu globāla samazināšanās, kā rezultātā saruka pārvadājumu apjomi, kas atstāja ietekmi uz pārvadājumu apjomiem visā Baltijas reģionā, tostarp arī Latvijā. Dažādu ārējo ekonomisko un politisko procesu ietekmē kopējais pa LDz infrastruktūru pārvadāto kravu apjoms 2019. gadā bija 41,5 miljoni tonnu kravu – par 15,8% mazāk nekā 2018. gadā, kas pārvadājumu ziņā bija augstākais kravu apjoms kopš 2015. gada.

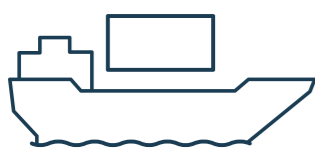
Saskaņā ar Latvijas Bankas datiem 2019. gadā kopējā dzelzceļa pārvadājumu eksporta vērtība ir 295 miljoni eiro, bet kravu pārvadājumu jomā – 244 miljoni eiro. Dzelzceļa darbība ir cieši saistīta ar jūras transporta darbību, kura pakalpojumu eksporta apjoms 2019. gadā ir 329 miljoni eiro, tādējādi nozares kopējais piensums Latvijas eksporta struktūrā ir 624 miljoni eiro.

Importa kravas joprojām veido lielāko pārvadājumu īpatsvaru pa LDz infrastruktūru, un galvenās nosūtītājvalstis ir Krievija, Baltkrievija, Lietuva, Ukraina un Kazahstāna. Lai gan kravu apjoms no Krievijas 2019. gadā samazinājās, vienlaikus ir pieaudzis Krievijas kravu īpatsvars attiecībā pret citām nosūtītājvalstīm. Ja 2018. gadā satiksmē ar Krieviju tika pārvadāti 30,3 miljoni importa un sauszemes kravu, un to īpatsvars veidoja 66,5% no visām kravām, 2019. gadā pārvadāto kravu apjoms bija 26,4 miljoni tonnu, bet pārvadājumu īpatsvars – 70,4%.

Otrs lielākais pārvadājumu apjoms ir satiksmē ar Baltkrieviju – 2019. gadā tas bija 8,1 miljons tonnu importa un sauszemes tranzīta kravu jeb 21,7% no kopējā kravu apjoma. Baltkrievijai ar 1,9 miljoniem tonnu seko Lietuva, kur salīdzinājumā ar 2018. gadu ir vērojams kravu apjoma pieaugums par 4,5%. Savukārt lielāko kravu apjoma pieaugumu sasniegusi Kazahstāna – ievesti 438 tūkstoši kravu, kas ir par 45,5% vairāk nekā gadu iepriekš, tādējādi šis valsts kravu īpatsvars attiecībā pret citām nosūtītājvalstīm ir 1,2%. Tāpat kravu pārvadājumi ir satiksmē ar Igauniju, Uzbekistānu, Ukrainu un citām valstīm, tomēr šo pārvadājumu apjoms ir salīdzinoši mazāks nekā ar četrām līderēm.

Dzelzceļa kopējo kravu pārvadājumu īpatsvars caur pieostas stacijām 2019. gadā

55%

caur Rīgas ostu

32%

caur Ventspils ostu

13%

caur Liepājas ostu

Dažādu valstu kravu apjomu īpatsvars 2019. gadā

Krievija	70,4%
Baltkrievija	21,7%
Lietuva	5,0%
Kazahstāna	1,2%
Ukraina	1,1%
Igaunija	0,3%
Uzbekistāna	0,1%
Citas valstis	0,2%

Dzelzceļa pārvadājumos būtiska loma ir ostām, caur kurām kravas tiek nogādātas uz Rietumeiropu un Skandināviju, kā arī caur kurām kravas tiek saņemtas nogādāšanai tālāk uz austrumiem. Lielākais kravu apjoms tradicionāli ir bijis caur Rīgas ostu. Lai gan 2019. gadā apjomi saruka, Rīgas osta ar 18,4 miljoniem tonnu kravu joprojām bija līdere. Otrs lielākais apjoms ir pārvadāts caur Ventspils ostu (10,7 miljoni tonnu), bet caur Liepājas ostu – 4,1 miljons tonnu. Kopējais pārvadāto kravu apjoms caur šīm trim ostām 2019. gadā ir sarucis par 18,1% jeb 7,3 miljoniem tonnu.

Neskatoties uz kravu apjomu samazināšanos, lielākais īpatsvars joprojām ir akmeņogļu kravām, kam seko nafta un tās produkti, bet trešajā vietā pēc pārvadājumu apjoma ir minerālmēsli. Pagājušajā gadā ievērojams pieaugums bija kokmateriālu kravām – tika pārvadāti 197 tūkstoši tonnu jeb par 33,1% vairāk salīdzinājumā ar 2018. gadu.

Vienlaikus pozitīva tendence turpinājusies pasažieru pārvadājumu jomā. Kopumā 2019. gadā pa LDz infrastruktūru ir pārvadāti 18,6 miljoni pasažieru, kas ir par 2,1% vairāk nekā gadu iepriekš. Lielākais pārvadāto pasažieru skaits ir iekšzemes maršrutos – 18,4 miljoni, kas ir par 2% vairāk nekā 2018. gadā. Pieaugums bijis arī starptautiskajos pārvadājumos, kur 2019. gada laikā kopumā pārvadāti 180,2 tūkstoši pasažieru.

Akmeņogles

17,47 milj.t.

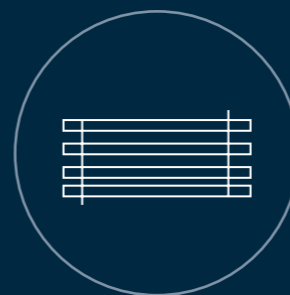
Nafta, naftas produkti

9,40 milj.t.

Minerālmēsli

2,77 milj.t.

Kokmateriāli

1,98 milj.t.

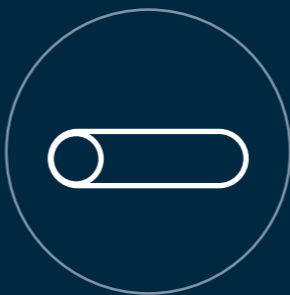
Ķīmiskās kravas

1,95 milj.t.

Graudi, miltu produkti

1,82 milj.t.

Melnie metāli

1,19 milj.t.

Rūda

693 tūkstoši t.

Cukurs

41 tūkstoši t.

Pārējās kravas

3766 t.

Pārvadāto kravu apjomi
2019. gadā

Infrastruktūras pārvaldība un attīstība

VAS "Latvijas dzelzceļš" pamatfunkcija ir publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšana saskaņā ar Latvijas Republikas un Eiropas Savienības normatīvajiem aktiem un kvalitātes kritērijiem.

Dzelzceļa infrastruktūras uzturēšana, atjaunošana un attīstība tiek nodrošināta atbilstoši 09.11.2018. starp Satiksmes ministriju un LDz noslēgtajam daudzgadu līgumam Nr. L-7392/2018 "Par VAS "Latvijas dzelzceļš" pārvaldīšanā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu" un "VAS "Latvijas dzelzceļš" vidējā termiņa darbības stratēģijai 2017. - 2022. gadam".

2019. gadā LDz pārziņā bija 3161 kilometrs sliežu ceļu (izvērstais garums), no tiem 1859,6 kilometri bija ekspluatējamais garums.

Latvijā dzelzceļa infrastruktūrā ietilpst 141 stacija, 128 pieturas punkti, no kuriem 66 pieturas punkti ir paredzēti pasažieru iekāpšanai un izkāpšanai. Maksimālais vilcienu kustības ātrums ir noteikts līdz 120 km/h pasažieru vilcieniem un līdz 90 km/h kravas vilcieniem. Maksimālā ass noslodze dzelzceļa ritošajam sastāvam ir 25 tonnas, kas nozīmē, ka dzelzceļa infrastruktūra Latvijā spēj nodrošināt smagāku kravu pārvadājumus (viena kravas vilciena vidējais svars ir ap 30 000 tonnu) visā dzelzceļa tīklā.

Viena no LDz prioritātēm ir gājēju drošība dzelzceļa tuvumā un šķērsojot to, tāpēc ieguldījumi tiek veikti arī drošības uzlabošanā. 2018. gadā ir papildināts to dzelzceļa pāreju skaits, kurās gājēju satiksme tiek regulēta ar skaņas un gaismas luksoforiem. Pirmais šāds luksofors 2016. gadā tika uzstādīts pie Siguldas dzelzceļa stacijas, savukārt 2019. gadā trīs skaņas un gaismas luksofori tika uzstādīti Majoros, Rīgas ielā un Smilšu ielā un Rīgā, Zārdu ielā (Zolitūde).

LDz 2019. gadā uzturēja 532 dzelzceļa pārbrauktuves un 400 gājēju pārejas.

Cilvēkresursi

LDz pamatuzdevums ir rūpēties par dzelzceļa transporta infrastruktūras uzturēšanu atbilstošā kvalitātē, un tam nepieciešami profesionāli darbinieki. Lai gan arī dzelzceļa nozarē, kas Latvijā ir ar vairāk nekā 150 gadus ilgu vēsturi, arvien vairāk tiek integrētas modernās tehnoloģijas, procesi tiek digitalizēti, joprojām aktuāls ir jautājums par paaudžu nomaiņu, jaunu un progresīvi domājošu darbinieku piesaisti.

Uzņēmuma darbinieku vidū visvairāk pārstāvēta ir 50-59 gadu vecuma grupa, bet vidējais darbinieku vecums ir 47 gadi. Tomēr ir salīdzinoši daudz gadus jauno speciālistu, un, domājot par jaunu un progresīvu profesionāļu piesaisti, LDz gadiem ir stiprinājis sadarbību ar Latvijas augstākās un profesionālās izglītības iestādēm. Vienlaikus liela loma ir arī esošo darbinieku motivēšanā un viņu kompetenču attīstīšanā. Tāpat īpaša programma ir paredzēta, lai veicinātu paaudžu nomaiņu, paredzot pensijas vecuma darbiniekiem motivējošus mehānismus nodot savas gadu desmitiem uzkrātās zināšanas jaunajiem profesionāļiem un pašiem doties pelnītā atpūtā.

Nereti dzelzceļš tiek asociēts tikai ar sliedēm, infrastruktūru, tomēr tie vienlaikus ir dažādi tehnoloģiskie un citi ne tiešā veidā ar sliedēm saistīti procesi, kam ir būtiska ietekme uz to, cik augstā kvalitātē LDz spēs īstenot savu pamatuzdevumu.

Dzelzceļa infrastruktūras tīkls ir izveidots visā valsts teritorijā, nodrošinot iedzīvotāju mobilitāti un kravu plūsmu gan iekšzemē, gan arī tranzītā uz un no citām valstīm. Tāpēc likumsakarīgi, ka LDz nodarbina lielu skaitu cilvēku visā Latvijā, jo īpaši lielākajās pilsētās, kas ir arī dzelzceļa satiksmes mezgli. Īpaša loma nodarbinātībā LDz ir Latgalē - Daugavpilī un Rēzeknē, kas ir gan republikas nozīmes pilsētas iedzīvotāju skaita ziņā, gan arī nozīmīgi dzelzceļa kravu mezgli satiksmē ar austrumu kaimiņvalstīm, kā arī tālākām valstīm Āzijā. Tāpēc Latgales reģionā ir otrs lielākais LDz darbinieku skaits reģionālā izteiksmē - 2019. gadā tie bija 1904 cilvēki.

Gadu gaitā LDz nodarbināto skaits ir mainījies. Tas ir pakāpeniski samazinājies, ņemot vērā gan arvien lielāku moderno tehnoloģiju iesaisti ikdienas procesos, gan arī ekonomisko situāciju un uzņēmuma darbības efektivizāciju. LDz vidējais darbinieku skaits 2019. gadā bija 6345 cilvēki, bet uz 2019. gada 31. decembri darba tiesiskās attiecības bija ar 6265 cilvēkiem.

Personāla politikā LDz ievēro nediskriminēšanas principus, nodarbinot dažāda vecuma, dzimumu un tautību iedzīvotājus. Par spīti uzskatam, ka dzelzceļa nozare ir izteikti vīrišķīga, uzņēmumā 2019. gadā bija nodarbinātas 2186 sievietes, kas ir 34,8% no visiem darbiniekiem. Šī proporcija jau gadiem ir bijusi ar minimālām izmaiņām vienā vai otrā virzienā. Tādējādi LDz ir viens no retajiem nozares uzņēmumiem Eiropas Savienībā ar šādu dzimumu proporciju.

Darbības rezultāti 2019. gadā

Notiekot izmaiņām starptautiskajos tirgos, tostarp samazinoties fosilo izejvielu cenām, 2019. gadā tika pieredzēts būtisks ienākošo un izejošo kravu apjoma samazinājums. Tas ietekmēja arī LDz saimnieciskās darbības rādītājus, jo pārvadāto kravu apjomiem bija vērojama negatīva tendence, un jau gada otrajā pusē bija redzams, ka situācija būtiski neuzlabosies.

Pamatdarbības ieņēmumu struktūra:

69,5 %

infrastruktūras jaudas pārdošana

18,5 %

infrastruktūras pārvaldītāja papildpakalpojumi

12 %

pārējie ieņēmumi

Gada trešais ceturksnis tika noslēgts ar 2 miljonu eiro zaudējumiem, kas liecināja, ka arī kopumā gads netiks noslēgts ar tikpat pozitīviem rādītājiem, kā tas bija gadu iepriekš. Uzņēmuma apgrozījuma lielāko daļu veido ieņēmumi no pārvadātāju samaksātās publiskā dzelzceļa infrastruktūras lietošanas maksas, ko aprēķina, balstoties uz vilcienu nobraukto kilometru skaitu. Ja 2018. gadā kravu pārvadājumos tie bija 9,99 miljoni vilcienkilometru un pasažieru pārvadājumos 6,12 miljoni vilcienkilometru, 2019. gadā tie bija attiecīgi 8,57 miljoni vilcienkilometru kravu pārvadājumos un 6,14 miljoni vilcienkilometru pasažieru pārvadājumos.

Sākot ar 2019. gada 1. jūliju, mainoties minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa un piekļuves publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām maksas noteikšanas principiem, mainījās LDz ieņēmumu struktūra un finansēšanas kārtība. AS "LatRailNet" pēc maksas aprēķināšanas shēmas nosaka pakalpojumu grupas (pasažieru pārvadājumi un kravu pārvadājumi) un tirgus segmentus. Katram tirgus segmentam ir ņemtas vērā īpatnības un vērtēta spēja samaksāt aprēķināto maksu.

Citus ieņēmumus veido kravas vagonu apstrāde, noma, elektroenerģijas sadale, nekustamo īpašumu noma, pārdošana, kā arī informācijas tehnoloģiju un principāla pakalpojumi.

Valsts budžetā nodokļos 2019. gadā VAS "Latvijas dzelzceļš" ir iemaksājis 74,8 miljonus eiro, bet Latvijas ārējā tirdzniecības bilancē dzelzceļa pārvadājumu eksports bijis 295 miljonu eiro apmērā. Lai gan ar nelielām vērtējuma izmaiņām, uzņēmums joprojām ir ierindots starp desmit NASDAQ Rīga un "Prudentia" kopīgi veidotā TOP101 Latvijas vērtīgākajiem uzņēmumiem.

Uzņēmuma vērtība šajā topā ir noteikta 420,04 miljonu apmērā un tas ir ierindots 8. vietā. Savukārt valsts kapitālsabiedrību grupā LDz ieņem 4. vietu, bet transporta, tranzīta un loģistikas uzņēmumu grupā ir līderis. Uzņēmuma peļņa 2019. gadā bija 32 tūkstoši eiro.

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 28. panta pirmo un otro daļu, prognozējamo peļņas daļu, kas izmaksājama dividendēs, un dividendēs izmaksājamo peļņas daļu nosaka, pamatojoties uz kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģiju, tajā noteiktajiem kapitālsabiedrības mērķiem un to īstenošanu. Savukārt LDz Vidēja termiņa darbības stratēģijā 2017. - 2022. gadam norādīts, ka šajā periodā būtiski noteikt atšķirīgu valstij dividendēs izmaksājamo peļņas daļas apmēru no uzņēmuma tīrās peļņas, peļņu atstājot LDz rīcībā, tostarp novirzot to publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras attīstībai un atjaunošanai, tajā skaitā, rezerves veidošanai, kas var tikt izmantota sabiedrības darbības ilgtspējas saglabāšanai un plānoto publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras projektu īstenošanai.

2018. gada 9. novembrī starp Satiksmes ministriju un LDz kā infrastruktūras pārvaldītāju tika noslēgts Daudzgaļu līgums par LDz pārvaldīšanā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa

183,3 milj. eiro
apgrozījums

32 430 eiro
peļņa

74,8 milj. eiro
nomaksātie nodokļi

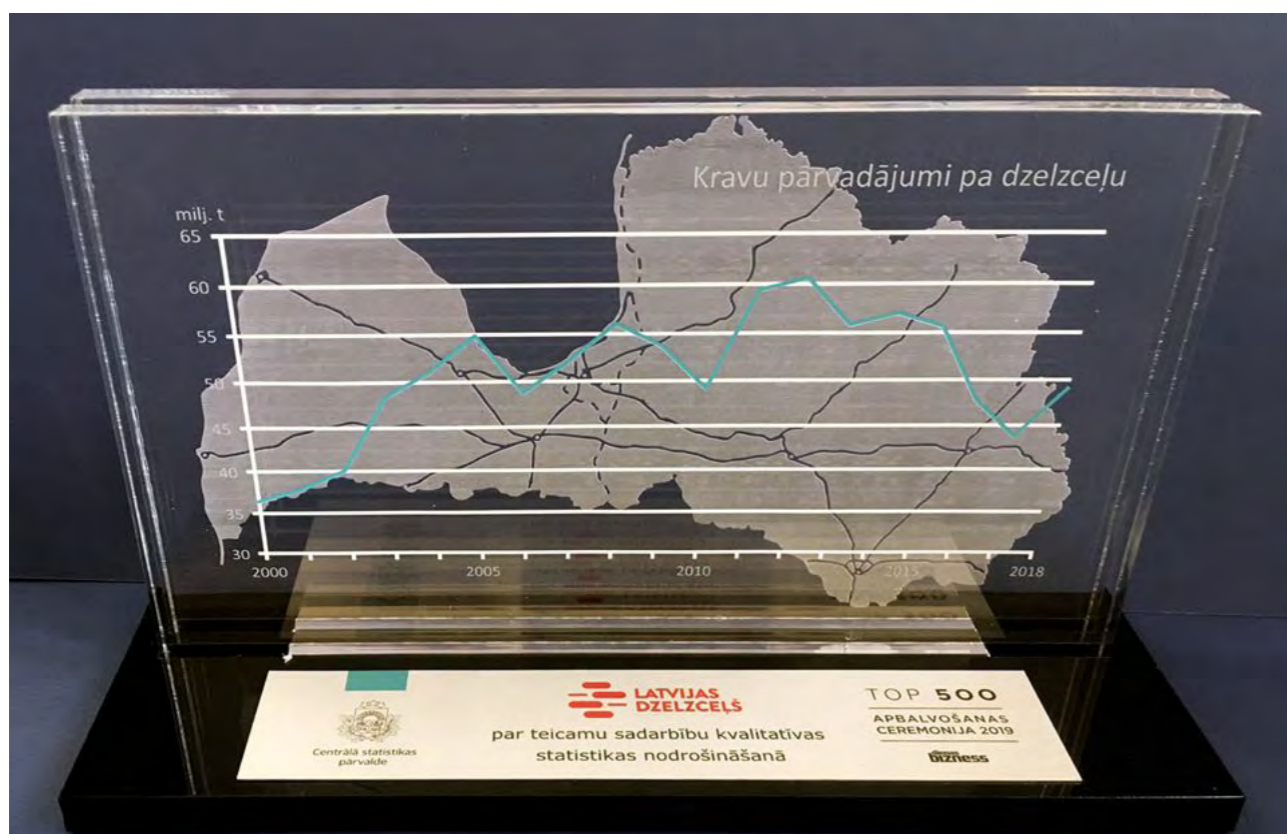
420,02 milj. eiro
uzņēmuma vērtība

Atbildība pret ārējām iniciatīvām

infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu periodam no 2018. gada 9. novembra līdz 2022. gada 31. decembrim. Plānā finanšu līdzsvara nodrošināšanas mehānisms var darboties un var tikt realizēti investīciju projekti, ja konceptuāli pieņemtais Ministru kabineta lēmums par LDz valstij dividendēs izmaksājamo peļņas daļu 0% apmērā no uzņēmuma tīrās peļņas 2018. – 2021. gadam tiek iestrādāts ikgadējā likumprojektā par valsts budžetu un likumprojektā par vidēja termiņa budžeta ietvaru attiecīgajos periodos.

Īpašs novērtējums 2019. gadā saņemts no Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) – laikraksta "Dienas Bizness" ikgadējā Latvijas lielāko uzņēmumu TOP 500 apbalvošanas ceremonijā LDz saņēma CSP speciālbalvu par teicamu sadarbību kvalitatīvas statistikas nodrošināšanā, kas ir vērā ņemams novērtējums par līdz šim ieguldīto darbu kvalitatīvas informācijas atspoguļošanā. LDz ir atbildīgs par to, lai ikvienam būtu pieejami precīzi un jaunākie statistikas dati par tā saimniecisko darbību. Atvērtība un sadarbība ar statistikas apkopotājiem ļauj radīt sabiedrībā objektīvu priekšstatu par dzelzceļa nozari, tās pienesumu valsts tautsaimniecībai un kopumā – par uzņēmuma ietekmi uz valsts ekonomikas procesiem.

Apliecinot atbildību par labu uzņēmuma ilgtspējīgu, caurskatāmu un labu pārvaldību, LDz 2019. gadā turpināja darboties nozares, uzņēmējdarbības, kā arī dažādās ar ilgtspējīgu pārvaldību saistītās iniciatīvās. Pagājušajā gadā LDz turpināja aktīvi iesaistīties Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta organizētajā Atbildīga biznesa nedēļā, kā arī Ilgtspējas indeksa novērtējumā, otro gadu pēc kārtas saņemot augstāko – Platīna kategorijas novērtējumu.

Paralēli aktīvai darbībai vietējās organizācijās, LDz iesaistās arī Eiropas un globāla mēroga organizāciju aktivitātēs.

Dzelzceļa nozarē būtiskas ir eksaktās zināšanas, tāpēc, domājot par jauno speciālistu izglītošanu un piesaisti nākotnē, LDz sadarbībā ar nodibinājumu "Iespējamā misija" 2019. gada pavasarī aizsāka projektu "Latvijas Dzinējspēks", kura ietvaros radīta jauna mājas lapa – www.steamup.lv, kas veidota kā palīgs skolēniem, viņu vecākiem un skolotājiem STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) jeb eksakto priekšmetu apgūšanā.

Šajā iniciatīvā LDz iesaistījies, ņemot vērā Latvijas darba tirgū izveidojušos disproporciju starp eksakto un humanitāro zinātņu speciālistiem, proti, pēdējos gados jauniešiem ir tendence izvēlēties humanitāro zinātņu apgūšanu. Projekts radīts, lai iedvesmotu un motivētu skolēnus saskatīt STEM priekšmetus no cita rakursa – kā interesantus, aizraujošus un perspektīvus. Lai veicinātu skolēnu interesi par eksaktajiem mācību priekšmetiem, visa gada garumā Latvijas reģionos tika organizētas arī klātienē sarunas "KonkurētSPĒJĪGS", kurās piedalījās jauniešu vidū populāri cilvēki – tā sauktie influenceri.

Ņemot vērā, ka LDz nav rūpniecības uzņēmums, tas savā ikdienas darbā tiešā veidā neizmanto piesardzības pieeju jeb "precautionary approach" attiecībā uz vides aizsardzību, tomēr ietekme uz vidi tiek izvērtēta ikvienā LDz īstenotā projektā.

Dalība organizācijās

Latvijas mēroga organizācijas

Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK)

LDDK ir Latvijas lielākā darba devēju organizācija, kura apvieno publiskā un privātā sektora darba devējus, ir valdības un arodbiedrību sociālais partneris. LDDK ir Eiropas Darba devēju konfederācijas BUSINESSEUROPE biedrs, tādējādi tai ir pieeja ne tikai nacionālajiem, bet arī Eiropas līmeņa tiesību aktiem un sociālā dialoga instrumentiem.

LDDK darbojas Nacionālajā trīspusējā sadarbības padomē (NTSP) un tās apakšpadomēs, kur valdības, darba devēju un arodbiedrību pārstāvji diskutē par nozīmīgākajām izmaiņām tiesību aktos, kā arī tautsaimniecības attīstības jautājumiem. LDz speciālisti iesaistās darba grupās un konsultāciju procesos par dažādiem ar LDz darbību un vispārējo tautsaimniecības vidi saistītiem jautājumiem – piemēram, Darba likumu, nodokļu politiku, starptautiskās ekonomiskās sadarbības stiprināšanu, nozaru konkurētspēju u.c.

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK)

LTRK ir otra vadošā uzņēmējdarbības organizācija Latvijā, kura aptver dažādu nozaru un mērogu uzņēmumus un to asociācijas. LTRK ir aktīvs sarunu partneris valdībai un nozaru ministrijām, kā arī iesaistās ar uzņēmējdarbības vidi saistītu tiesību aktu izstrādē un apspriešanā. Atšķirībā no LDDK šai organizācijai nav formāli nostiprināta statusa dialogā ar valdību, taču tā ir aktīva un iesaistās šajās sarunās gan formālā, gan neformālā ceļā.

Latvijas Dzelzceļa nozares darba devēju organizācija (LDzDDO)

LDzDDO ir dibināta 2002. gada martā ar mērķi sociālā dialoga ceļā, sadarbojoties ar nozares uzņēmumiem un arodbiedrību, pilnveidot nozares attīstību un darba devēju sadarbību. LDz ir organizācijas biedrs un lielākais darba devējs nozarē, tādējādi organizācijas ietvaros piedaloties nozares normatīvo aktu un saistošo dokumentu (piemēram, Indikatīvā dzelzceļa

infrastruktūras attīstības plāna) apspriešanā un priekšlikumu sniegšanā, kā arī kopīgi uzturot nozares ģenerālvienošanos (nozares koplīgumu).

Latvijas Dzelzceļnieku biedrība (LDzB)

Latvijas Dzelzceļnieku biedrība izveidota 1920. gadā, atjaunota 1991. gadā. Tās biedri ir vairāk nekā 1000 fizisku personu un astoņas juridiskas personas, tostarp kopš 2003. gada arī VAS "Latvijas dzelzceļš". LDzB ir nodaļas Rīgā, Daugavpilī, Rēzeknē, Gulbenē, Jelgavā, Ugālē, Ventpilī un Liepājā. Biedrības misija ir vienot Latvijas dzelzceļa nozares entuziastus un valstiski domājošus dzelzceļa patriotus, veidot dzelzceļnieku kopības sajūtu, strādājot Latvijas labā, paaugstināt dzelzceļnieku profesijas prestižu, veicināt mūsdienīgas un drošas dzelzceļa nozares veidošanos, vienlaikus saglabājot un kopjot gadsimtos veidoto vēsturi un attīstot tradīcijas.

LDz kā nozares lielākais darba devējs iesaistās organizācijas darbā, kā arī LDzB rīkoto Inženieru dienu norisē, kas notiek katru rudenī.

Latvijas-Ķīnas Biznesa padome

Latvijas-Ķīnas Biznesa padome ir nevalstiska organizācija, kas dibināta, reaģējot uz pieaugošo dažādu nozaru uzņēmumu interesi par divpusēju sadarbību starp divām minētajām valstīm, kā arī plašāku sadarbību 16+1 un citos sadarbības formātos. Padomes galvenais uzdevums ir kopprojektu attīstības veicināšana, eksporta un investīciju piesaistes sekmēšana. Padomes dibinātāju vidū no Latvijas puses ir transporta un loģistikas, telekomunikāciju, kokapstrādes, finanšu pakalpojumu, nekustamā īpašuma nozares, izglītības, elektrotehnikas u.c. nozaru uzņēmumi. Organizācija palīdz uzņēmumiem veidot tiešus divpusējus kontaktus, vienlaikus apzinoties Ķīnas ekonomikas specifiku. Lai tuvinātu abu valstu uzņēmējus, organizācija veic pētījumus par līdzšinējo ekonomiskās sadarbības aktivitāti un nākotnes perspektīvām, apzinot stiprās un vājās puses.

LDz, ņemot vērā nozares ieinteresētību attīstīt sadarbību Āzijas valstīs, ir Latvijas-Ķīnas Biznesa padomes biedrs kopš 2015.gada, un ir sadarbojies ar organizāciju dažādu ar Ķīnas kontaktu izveidi saistītu pasākumu norisē, kā arī iesaistījies Biznesa padomi LDz ikgadējās konferences dalībnieku piesaistē.

Latvijas-Baltkrievijas Ekonomisko sakaru veicināšanas biedrība (LBESVB)

Latvijas-Baltkrievijas Ekonomisko sakaru veicināšanas biedrība dibināta 2005. gada rudenī, un tajā var iesaistīties juridiskās un fiziskās personas, kuras vēlas sekmēt abu valstu ekonomisko sadarbību.

Biedrības darbības pamatmērķis ir veicināt Latvijas un Baltkrievijas savstarpējo ekonomisko sakaru attīstību, kā arī savstarpējās sadarbības ekonomikas un investīciju attīstīšanu un biedru interešu pārstāvēšanu Latvijā un Baltkrievijā. Biedrība nenodarbojas ar politiku, bet ir katalizators tiem, kuri veido savstarpējus biznesa sakarus Latvijā vai Baltkrievijā. Biedrībai ir cieša sadarbība ar valsts pārvaldes institūcijām gan Latvijā, gan Baltkrievijā. Notiek regulāra informācijas apmaiņa ar vēstniecībām, konsulātiem un sabiedriskajām organizācijām. LBESVB bieži tiek ar uzņēmējiem un veido ciešus kontaktus ar nozares ekspertiem.

LBESVB pārvaldes struktūru veido valde, kura tiek ievēlēta no Biedrības biedru izvirzītajām kandidatūrām. 2018. gada aprīlī tika ievēlēta jauna valde uz trīs gadu pilnvaru termiņu. Tās sastāvā ir arī LDz pārstāvis – LDz pārstāvniecības Baltkrievijā vadītāja Una Indāne.

Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūts

Biedrība "Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūts" (InCSR) dibināta 2011. gadā ar mērķi stiprināt Latvijas ilgtspējīgu attīstību, izglītojot sabiedrību un paaugstinot izpratni par atbildīgu un tālredzīgu rīcību un sekmējot pilsoniskās sabiedrības attīstību. InCSR ir izstrādājis un organizē ikgadējo uzņēmumu un organizāciju novērtējumu "Ilgtspējas indekss", kurā kopš 2011. gada regulāri piedalās arī LDz, 2019. gadā jau otro reizi saņemot augstāko – platīna kategorijas novērtējumu, kā arī iesaistot indeksa norisē citus koncerna uzņēmumus ("LDZ CARGO", "LDZ ritošā sastāva serviss", "LDZ apsardze", "LDZ Loģistika"). LDz kā organizācijas korporatīvais biedrs izmanto iespēju piedalīties tās rīkotajos pieredzes apmaiņas semināros gan dalībnieku, gan lektoru statusā, kā arī aktīvi iesaistās InCSR organizētās Atbildīga biznesa nedēļas aktivitātēs, pagājušajā gadā iepazīstinot citus organizācijas biedrus ar LDz televīzijas projektu. InCSR ekspertu skatījums bija nozīmīgs, arī uzsākot veidot LDz ilgtspējas pārskatus atbilstoši GRI vadlīnijām.

Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts (BKPI)

BKPI dibināts 2009. gadā ar mērķi sekmēt labas pārvaldības ieviešanu Latvijā, Lietuvā un Igaunijā, aptverot gan valsts institūcijas, gan publiskās kapitālsabiedrības, un privāto sektoru.

2016. gadā LDz pievienojās BKPI korporatīvā attīstības biedra statusā, aktīvi iesaistoties virknē BKPI aktivitāšu, tostarp izmantojot iespēju piedalīties uzņēmuma augstākās vadības tālākizglītības programmā, BKPI rīkotajos semināros (piemēram, par risku vadību) un veicot uzņēmuma korporatīvās pārvaldības izvērtējumu.

Starptautiskās organizācijas:

Starptautiskā dzelzceļu savienība (UIC) koordinē sadarbību aktuālajos jautājumos starp dzelzceļiem pasaules līmenī, veicinot dzelzceļu sistēmu saskaņotu darbību. Organizācija apvieno 194 biedrus no visas pasaules. UIC izstrādā standartus un veicina inovāciju attīstību dzelzceļā. Organizācijas dalībnieki regulāri tiek informēti par galvenajām norisēm, dokumentāciju un jaunām regulām, kas ļauj paredzēt tiesiskās un tehniskās izmaiņas nozarē. Dalība organizācijā dod iespēju šos jauninājumus savlaicīgi plānot un integrēt biznesa vadības procesos. LDz ir iesaistījies darba grupās, kurās tiek risināti drošības, statistikas un dokumentācijas jautājumi, kā arī dzelzceļa datu apmaiņas RailTopoModel izstrādē, kam var būt svarīga loma, harmonizējot tīkla pārskatus. Divas reizes gadā LDz piedalās UIC Ģenerālajā asamblejā un Drošības kongresā.

UIC darba programmas galvenie jautājumi ir Eiropas dzelzceļu tīkla koridoru attīstība, Eiropas – Āzijas transporta koridora attīstība, finansējums infrastruktūras attīstībai, dzelzceļu digitalizācija un ērta, savienota mobilitāte. Turpinās darbs pie vienotu standartu izstrādes, pētniecības un ilgtspējīgas attīstības programmām, kā arī drošības jautājumiem. 2017. gadā tika pabeigta projektu vadības rokasgrāmata, kas brīvi pieejama UIC biedriem.

Eiropas dzelzceļu un infrastruktūras uzņēmumu kopiena (CER)

apvieno Eiropas dzelzceļu infrastruktūras uzņēmumus, kā arī pārvadātājus. CER pārstāv savu biedru intereses ES politikas veidošanā, galvenokārt, lai atbalstītu un veicinātu efektīvāku uzņēmējdarbības un normatīvo vidi nozarē. Patlaban organizācijā ir vairāk nekā 70 biedru un partneru. LDz strādā CER asistentu darba grupās, vides jautājumu un infrastruktūras, muitas, juridisko jautājumu, pasažieru un kravu pārvadājumu, aplikācijas TAF TSI izstrādes (aplikācija nodrošina standartizētu informācijas apmaiņu reālā laikā starp pārvadājumu procesā iesaistītiem dzelzceļa uzņēmumiem, piemēram, par kavējumiem, atceltiem reisiem un nokavētiem savienojumiem) un personāla direktoru darba grupās.

Galvenās CER un dzelzceļa nozares prioritātes ir Ceturtās dzelzceļa pakotnes Tehniskā plāna ieviešana, Eiropas dzelzceļu sadarbība biļešu sistēmas attīstības un datu apmaiņas jomā, inovācijas un digitalizācijas attīstība, tostarp signalizācijas sistēmu un automātiski vadāmu vilcienu jomā, kā arī jaunu kravu koridoru attīstība un intermodalitātes nosacījumu uzlabošana.

Kopš 2018. gada LDz ir iesaistījies arī Eiropas Komisijas izveidotās infrastruktūras pārvaldītāju un būtisko funkciju veicēju platformas PRIME darbībā.

PRIME uzsāka darbību 2013. gadā ar mērķi izveidot vienotu infrastruktūras pārvaldītāju pārrobežu sadarbības platformu, lai attīstītu Eiropas dzelzceļu tīklu, un dalība PRIME ir saistoša visiem Eiropas infrastruktūras pārvaldītājiem. Dalība platformā ietver sadarbību pamattīkla koridoru, dzelzceļa kravu pārvadājumu koridoru izveidē un Eiropas dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas (ERTMS) ieviešanas plāna īstenošanā, kā arī dalīšanos pieredzē un labās prakses apmaiņu infrastruktūras pārvaldības jomā.

PRIME darbībā iesaistās arī Eiropas Komisija, lai nepastarpināti komunicētu ar dzelzceļu uzņēmumiem un identificētu nozares problēmas, kopīgiem spēkiem strādājot pie risinājumiem. PRIME ietvaros divas reizes gadā tiek rīkotas vadības līmeņa plenārsēdes, kā arī notiek darbība vairākās apakšgrupās ekspertu līmenī (digitalizācijas, finanšu jautājumu, vienotu darbības rādītāju jeb nozares KPI noteikšanas, tiesību aktu, drošības, maksas iekasēšanas, sadarbības ar regulatoru u.c. jomās). LDz ir iespēja piedalīties darba grupās, sniegt savu redzējumu un paust pozīciju uzņēmumam svarīgos

jautājumos – kas nozīmē arī iesaistīšanos Eiropas Savienības dzelzceļu politikas veidošanā. LDz ļoti svarīga ir iesaistīšanās jaunajos transporta koridoros, un transporta koridoru attīstība ir viens no galvenajiem PRIME darba kārtības jautājumiem.

Starptautiskā dzelzceļa transporta komiteja (CIT), kuras darbībā piedalās LDz. CIT izstrādā un uztur informāciju par juridiska satura publikācijām un dokumentiem, kas saistīti ar starptautiskajiem dzelzceļa pārvadājumiem, standartizē līgumiskās attiecības starp klientiem, pārvadātājiem un infrastruktūras pārvaldītājiem, kā arī pārstāv pārvadātāju intereses sarunās ar likumdevējiem.

Starptautiskā dzelzceļu policijas un drošības dienestu sadarbības organizācija (COLPOFER) apvieno dzelzceļa uzņēmumu un dzelzceļa policijas spēkus, lai veidotu kopīgu pieeju drošībai Eiropas dzelzceļu sistēmā. Organizācijas kopīgais uzdevums ir aizsargāt cilvēkus, īpašumus un aktīvus dzelzceļa teritorijā no graužošām un noziedzīgām darbībām. LDz eksperti šajā organizācijā piedalās darba grupās "Aizsardzība pret terorisma aktivitātēm" un "Kiberdrošība", kurās tiek risināti jautājumi par rīcību terora akta vai draudu gadījumos, notiek pieredzes apmaiņa par labāko daudzpusējo sadarbību ar varas pārstāvjiem un citām dzelzceļa kompānijām, kā arī risināti ar IT drošību saistīti jautājumi. Divas reizes gadā notiek konferences, kurās piedalās arī LDz pārstāvji.

Eiropas dzelzceļu aģentūra (Eiropas Savienības dzelzceļu aģentūra; EURA)

Līdz ar Ceturtās dzelzceļa pakotnes Tehniskā pīlāra stāšanos spēkā Eiropas dzelzceļu aģentūru nomaina Eiropas Savienības dzelzceļu aģentūra. Aģentūra nodarbojas ar Eiropas Savienības direktīvu un tiesību aktu ieviešanas jautājumiem. No 2019. gada aģentūra ir Eiropas autorizēta iestāde, kas izsniegs vienotus ES drošības sertifikātus pārvadātājiem, izdos atļaujas darbībai vairāk nekā vienā valstī, veiks ERTMS infrastruktūras grantu pirmspārbaudi.

OECD Starptautiskā transporta foruma Korporatīvās partnerības padome

LDz Starptautiskā transporta foruma Korporatīvās partnerības padomē darbojas kopš 2018. gada maija. Šajā organizācijā darbojas vēl vairāki desmiti pasaules transporta, loģistikas, nozares rūpniecības un augsto tehnoloģiju uzņēmumi. ITF un tās Korporatīvās partnerības padome ir daļa no OECD

organizāciju tīkla, kura ietvaros īpaši tiek sekmēta laba pārvaldība visos līmeņos, tādējādi uzaicinājums pievienoties vienai no šīm organizācijām ir uzskatāms par augstu novērtējumu LDz korporatīvās pārvaldības praksei.

ITF Korporatīvās partnerības padomes loma ir sniegt ITF dalībvalstu transporta nozares lēmumu pieņēmējiem uzņēmumu skatījumu par būtisku nozares attīstības jautājumu regulējumu. Tostarp pēdējos gados padomes biedri snieguši savu viedokli par tādām jomām kā transporta nozares dekarbonizācija, dronu regulējums u.c. Patlaban viens no aktuālajiem padomes darba kārtības jautājumiem ir blokķēžu (blockchain) un dažādu ar mākslīgā intelekta pielietojumu saistītu risinājumu attīstība un to regulējums, tostarp no drošības risku viedokļa.

Dalība ITF Korporatīvās partnerības padomē dod iespēju LDz sniegt savu skatījumu nozares regulējumam starptautiskā mērogā, kas ir īpaši nozīmīgi, ņemot vērā LDz darbības specifiku, no vienas puses, darbojoties Eiropas regulējumā, bet, no otras, – Neatkarīgo valstu savienības (NVS) infrastruktūras jeb 1520 mm sliežu platuma ietvaros. Tādējādi uzņēmumam ir pieredze atšķirīga regulējuma un prakses starptautiskās sadarbības formātos.

"RailNetEurope" (Association for facilitating international traffic on railway infrastructure, RNE)

VAS "Latvijas dzelzceļš" kā asociācijas pilntiesīgs dalībnieks uzņemts 2019. gada maijā, asociācijas Ģenerālās asamblejas sanāksmē, Varšavā. Kļūšana par RNE pilntiesīgu dalībnieku LDz ir būtiska, jo saskaņā ar Latvijas plānoto pievienošanās Ziemeļjūras – Baltijas jūras dzelzceļa kravu pārvadājumu koridoram (RFC8) 2020. gadā, LDz no 2020. gada 10. novembra būs jānodrošina iespējas veikt dzelzceļa kravu pārvadājumus Ziemeļjūras – Baltijas dzelzceļa kravu koridorā.

Asociācija izveidota 2004. gadā, lai palīdzētu risināt problēmas/izaicinājumus ar kurām saskaras starptautiskā dzelzceļa nozare. Tās galvenais uzdevums ir rast risinājumus problēmām, ar kurām saskaras RNE dalībnieki, kā arī viņu klienti un biznesa partneri. Starp RNE uzdevumiem ir operatīvas starptautiskās sadarbības veicināšana dzelzceļa jomā, kā arī atbalsta sniegšana saistībā ar atbilstību Eiropas tiesiskajam regulējumam. Tas nozīmē izstrādāt saskaņotus starptautiskos biznesa procesus, veidnes, rokasgrāmatas un vadlīnijas. Tāpat RNE uzdevums ir palīdzēt asociācijas

dalībniekiem risināt strauji mainīgās dzelzceļa nozares problēmas Eiropā un veicināt starptautisko dzelzceļa satiksmi.

Ar mērķi panākt dažādu pārvadājumu koridoru ieviešanas pieeju stingrāku saskaņošanu, visi koridori izmanto RNE piedāvāto koridoru koordinācijas platformu. Koridoru darbība caur RNE ļauj kopīgi izstrādāt saskaņotus koridoru pārvaldības procesus un instrumentus, kas būtu labvēlīgi gan kravu pārvaldītājiem, gan arī infrastruktūras pārvaldītājiem un jaudas sadalītājiem, kuri arī ir daļa no vairākiem koridoriem.

LDz vēsturiski ir daudz sadarbības partneru arī bijušajās NVS valstīs, kā arī tiek piesaistīti partneri no Āzijas valstīm, tostarp vienas no pasaules ietekmīgākajām ekonomikām – Ķīnas. Tāpēc LDz aktīvi iesaistās arī organizācijās, kas apvieno un regulē 1520 mm sliežu platuma un 1435 mm sliežu platuma dzelzceļu sadarbību.

Dzelzceļu sadarbības organizācija (Организация сотрудничества железных дорог, ОСЖД) attīsta sadarbību dzelzceļa transporta jomā, veidojot vienotu dzelzceļa telpu Eirāzijas reģionā un paaugstinot transkontinentālo pārvadājumu konkurētspēju. OSJD ir 29 dalībvalstis, septiņi dzelzceļi novērotāju statusā un 40 uzņēmumi pievienoto (asociēto) uzņēmumu statusā. Latvijas valsts ir organizācijas biedrs, un LDz ir pārstāvēta tās vadības institūcijā – Ģenerāldirektoru (atbildīgo pārstāvju) konferencē. Novērotāji un asociētie uzņēmumi (piemēram, privātās pārvadājumu kompānijas, trešo valstu dzelzceļi, kandidātvalstu uzņēmumi u.c.) Ģenerāldirektoru konferencē nav pārstāvēti.

Organizācijas struktūra sastāv no piecām komisijām un divām darba grupām, LDz eksperti regulāri piedalās organizētajās darba grupu un komisiju sanāksmēs, kā arī ikgadējā Ģenerāldirektoru konferencē un Ministru sanāksmes sesijā. OSJD ietvaros Transporta tiesību komisijā LDz pārstāvji aktīvi piedalās darbā pie Nolīguma par starptautisko dzelzceļa pasažieru satiksmi (SMPS), Nolīguma par starptautisko dzelzceļa kravu satiksmi (SMGS) pilnveidošanas. Tostarp ar mērķi sekmēt kravu atvērto starptautiskajā satiksmē tiek skatīti jautājumi par kravu stiprināšanas, bīstamo kravu pārvadājumu u.c. noteikumiem.

Sadraudzības dalībvalstu dzelzceļa transporta padome (Совет по железнодорожному транспорту государств - участников содружества) koordinē 1520 mm sliežu platuma dzelzceļu darbu. Organizācijā pārstāvētas 18 dalībvalstis; LDz ir Padomes asociētais biedrs (Padomes biedri ir Neatkarīgo valstu savienības dalībvalstis, bet citu valstu dzelzceļi tajā darbojas asociēto biedru statusā vai arī uz atsevišķu līgumu pamata).

Padomes izpildinstitūcija – Direkcija sastāv no deviņām komisijām, 15 darba grupām un piecām ekspertu grupām dažādās jomās. Savas darbības laikā organizācija ir sagatavojusi vairāk nekā 260 nolīgumus, noteikumus, instrukcijas un citus normatīvos dokumentus, kuri vērsti uz dzelzceļu kravu un pasažieru pārvadājumu attīstību un tehnoloģisko vienotību. Tehniskā dokumentācija, pie kuras šīs organizācijas ietvaros strādā LDz koncerna eksperti, ir saistīta ar vilcienu kustības nodrošināšanu, vagonu izmantošanu, vagonu un lokomotīvu remonta prasībām, kustības drošības jautājumiem, pasažieru pārvadājumu jautājumiem starptautiskajos vilcienos u.c.

Transsibīrijas pārvadājumu koordinācijas padomes (KSTP/КСТП) galvenais darbības mērķis ir Transsibīrijas maģistrāles pārvadājumu apjoma palielināšana un kravu pārvadājumu Āzija – Eiropa attīstīšana, izmantojot dzelzceļa infrastruktūru. KSTP lielu uzmanību velta konteineru maršrutu attīstībai, katru gadu organizējot ekspertu sanāksmes, kurās tiek pārrunāta arī LDz meitas uzņēmumu organizēto konteineru "Baltika Tranzīts" un "Zubr" aktuālā situācija un attīstības plāni. KSTP apvieno dzelzceļa uzņēmumus, ostas, kuģošanas kompānijas, valsts institūcijas, operatorus un ekspeditorus.

Ētika un profesionālā godprātība

LABA KORPORATĪVĀ PĀRVALDĪBA
– TAS IR VIENS NO LDZ UN VISA
KONCERNA ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS
PRIEKŠNOTEIKUMIEM. UZŅĒMUMA
VADĪŠANA SASKAŅĀ AR LABAS
KORPORATĪVĀS PĀRVALDĪBAS PRINCIPIEM
NOZĪMĒ ATKLĀTĪBU UN SKAIDRUS
PĀRVALDĪBAS MEHĀNISMUS, BIZNESA
ĒTIKAS PRINCIPU IEVĒROŠANU, NO
KORUPCIJAS RISKIEM BRĪVU BIZNESA VIDĪ.

102-16
102-17

LDz koncernā 2013. gadā tika izveidota Korporatīvās sociālās atbildības (KSA) komisija, kuras viens no uzdevumiem bija Ētikas kodeksa izstrāde. Kodekss ir saistošs visiem LDz koncerna darbiniekiem, un tajā ir ietverti ētiskas rīcības pamatprincipi sadarbībā ar kolēģiem, citu koncerna sabiedrību darbiniekiem, sadarbības partneriem, klientiem, nevalstiskajām organizācijām u.c. ietekmes pusēm. Par Ētikas kodeksa normu pārkāpumu ikviens darbinieks tieši vai anonīmi var ziņot Korporatīvās sociālās atbildības komisijas priekšsēdētājam.

Laba korporatīvā pārvaldība ietver arī skaidru un nepārprotamu nosacījumu definēšanu interešu konflikta un tā iespējamās ietekmes savlaicīgai novēršanai. Lai to nodrošinātu, 2016. gada 4. martā ir izveidota un apstiprināta LDz koncerna Krāpšanas novēršanas politika, bet 2019. gada 30. aprīlī tika apstiprināta tās jaunā redakcija. Politikas mērķis ir izveidot iekšējās kontroles vidi, kas nodrošinātu krāpšanas, tai skaitā korupcijas, novēršanu, kā arī nodrošinātu iespējamo krāpšanas gadījumu konstatēšanu, noteiktu atbildības līmeņus kontroles pasākumu izvērtēšanai un krāpšanas iespējamo gadījumu pārbaudes veikšanai. Politika nosaka iekšējo trauksmes celšanas sistēmu visā LDz koncernā. Politikā ir ievērotas Trauksmes celšanas likumā un Ministru kabineta noteikumos "Par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā" noteiktās koncernam saistošās prasības.

Par tās īstenošanu atbildīga ir LDz Drošības direkcijas Krāpšanas novēršanas daļa, kuras darbība un uzdevumi izriet ne tikai no apstiprinātās politikas, bet arī no Ministru kabineta noteikumiem Nr. 630 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā", un no Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma.

2019. gadā notika darbs pie LDz Risku vadības politikas izstrādes. Politika ir spēkā no 2019. gada 2. decembra, un tā nosaka galvenos pamatprincipus un atbildību sadalījumu visu koncerna sabiedrību risku pārvaldībā. Saskaņā ar politiku, risku vadība koncernā balstās uz trīs aizsardzības līniju principu: primārā risku vadība (to veic risku īpašnieki jeb struktūras un darbinieki, kuru tiešā pārraudzībā ir attiecīgā riska iespējamā iestāšanās); risku vadības procesa uzraudzība, kuru veic risku vadītājs un konkrētu riska grupu uzraugi, kuriem šo pienākumu nosaka ārējais normatīvais regulējums; neatkarīgas pārlicības sniegšana par risku vadības norisi un efektivitāti, ko sniedz LDz Iekšējā audita daļa.

Koncerna riski tiek iedalīti risku kategorijās, kas apvieno pēc potenciālajām sekām līdzīgus vai radniecīgus riskus, tostarp drošības riski, operatīvās darbības riski, finanšu riski, tiesiskie riski un stratēģiskie riski.

Lai nodrošinātu efektīvu risku vadības ieviešanu LDz koncernā, politikā ir noteikti atbildības līmeņi gan politikas pārraudzības, gan tās ikdienas īstenošanas jomā. Tādējādi VAS "Latvijas dzelzceļš" padome uzrauga risku vadības procesa izveidi un darbību VAS "Latvijas dzelzceļš" un koncernā kopumā, kā arī regulāri izskata valdes sniegtos ziņojumus par risku pārvaldību un to mazināšanas pasākumu plāna īstenošanu. Katras koncerna sabiedrības valde ir atbildīga par risku vadības procesa ieviešanu un sekmīgu darbību savā uzņēmumā, savukārt katrā sabiedrībā

nozīmētie risku vadītāji realizē tās praktisko ieviešanu un sadarbību ar risku uzraugiem un risku īpašniekiem to atbildības jomās. Kopējo risku vadības struktūru un norisi koordinē koncerna risku vadītājs, kura pārraudzībā ir politikas un tās grozījumu izstrāde, ziņojumu sniegšana valdei, atbalsts koncerna atkarīgajām sabiedrībām, apmācību organizēšana risku vadības jomā.

Viena no LDz struktūrām ir Iekšējā audita daļa. Tā saskaņā ar LDz padomes un valdes apstiprināto Iekšējā audita darba plānu sistemātiski pārbauda un novērtē LDz izveidoto funkciju un tām atbilstošo procesu Iekšējās kontroles sistēmas kvalitāti, efektivitāti un atbilstību tiesību aktos noteiktajām prasībām, izvirzītajiem stratēģiskajiem un operacionālajiem mērķiem. 2019. gada decembrī LDz valde apstiprināja Iekšējā audita 2020. gada darba plānu, un to 2020. gada sākumā akceptēja arī LDz akcionāru sapulce.

LDz struktūrvienībās un LDz koncerna atkarīgajās sabiedrībās 2019. gadā tika veikti funkcionālās, personāla un finanšu vadības sistēmas auditi, kā arī veiktas audita ieteikumu un apstiprināto veicamo pasākumu ieviešanas pārbaudes.

Iekšējā audita ieteikumu skaits 2019. gadā

Ieteikumu prioritāte	Kopā	Ieviesti	Nav ieviesti (nav aktuāli)	Nav ieviesti (ieviešanas termiņš pagarināts)	Nav iestājies ieviešanas termiņš
Augsta	1	-	-	-	1
Vidēja	25	13	-	2	10
Zema	22	13	-	2	7
Kopā	48	26	-	4	18

Audita daļas darbinieki 2019. gadā ir veikuši 14 LDz kopējo sistēmu auditus, 7 iekšējās kontroles sistēmu auditus LDz struktūrvienībās un meitas sabiedrībās, kā arī 5 tematiskos auditus un pārbaudes. Auditā rezultātā sagatavoti un iesniegti konkrēti ieteikumi struktūrvienību un atkarīgo sabiedrību vadītājiem par pasākumu veikšanu iekšējās kontroles sistēmas uzlabošanai un nostiprināšanai, savukārt pārskati par šo auditu rezultātiem iesniegti valdes locekļiem. 2019. gadā pabeigtajos auditos LDz struktūrvienībās un LDz koncerna atkarīgajās sabiedrībās kopā tika sagatavoti 20 ieteikumi.

Iekšējie auditori atskaites periodā ir izanalizējuši, novērtējuši un pārbaudījuši LDz iekšējās kontroles sistēmas, atbilstoši iekšējā audita 2019. gada darba plānam un īpašiem vadības norādījumiem.

Saskaņā ar apstiprināto auditu plānu 2020. gadā paredzēti 18 tematiskie auditu, kā arī tematiski ārpus plāna auditu saskaņā ar LDz valdes vai padomes norādījumiem, tāpat iekšējā audita daļa vērtēs, kādi ir pēc audita sniegto ieteikumu ieviešanas rezultāti.

Lai uzņēmumā tiktu īstenota caurskatāma līgumu saskaņošana, korespondences organizēšana, personāla jautājumu kārtošana, starpdirekciju un starpstruktūrvienību jautājumu risināšana, kā arī citi dokumentu aprites risinājumi, tiek izmantota Dokumentu pārvaldības sistēma (DPS). Izmantojot šo sistēmu, ir iespējams izsekot ikviena jautājuma virzībai, noskaidrot atbildīgos darbiniekus. Vienlaikus DPS tiek izmantota, lai organizētu darbinieku ikdienas procesus, kas saistīti ar atskaišu sagatavošanu, komandējumu, atvaļinājumu, uzdevumu organizēšanu. 2019. gadā LDz kancelejā ir saņemti 11 854 dokumenti, tostarp 2600 ar elektronisko parakstu, ir izsūtīts 1081 dokuments un 504 rīkojumi.

Informācijas apriti par operatīvām izmaiņām vilcienu kustības plānošanā, avārijas vai citām ārkārtas situācijām visu diennakti nodrošina telegrāfs, kam joprojām ir liela loma dzelzceļa darbības nodrošināšanā un operatīvas informācijas apmaiņā ar kaimiņvalstu partneriem, tostarp Krievijas, Baltkrievijas, Igaunijas, Lietuvas u.c. valstu dzelzceļiem.

Telegrammu aprite pēdējos gados ir pilnveidota – tā ir pārvietota uz iekšējo elektroniskās informācijas apmaiņas vidi. Pārskata gadā ir veikta VEKTOR sistēmas modernizācija, ir uzlabota telegrammu meklēšana un kļūdu izsekojamība, tādējādi rodot iespēju ietaupīt drukas materiālus. Saskaņā ar LDz vadības uzdevumu, 2020. gadā paredzēta jaunu risinājumu meklēšana telegrammu aprites modernizēšanai.

Dokumentu glabāšanu, aprakstīšanu, uzskaiti un pieejamību nodrošina LDz arhīvs, kurā 2019. gadā glabāšanā ir pieņemti personālsastāva dokumenti (30 lietas) un īslaicīgi glabājamie dokumenti (1700 lietas), kā arī tiesību aktos noteiktā kārtībā ir iznīcinātas 2362 lietas. Tāpat gada laikā ir restaurētas 123 lietas, sagatavotas un izsniegtas 230 izziņas. Pārskata gadā pēc LDz darbinieku pieprasījuma uz noteiktu laiku sagatavotas un izsniegtas, tostarp kopētas un skenētas, 288 lietas.

Pamatojoties uz Arhīvu likumu, ir izstrādāta un ar Latvijas Nacionālo arhīvu saskaņota LDz lietu nomenklatūra 2020. gadam, un sākot ar 2020. gadu LDz ir ieviesta ģenerāldirekcijas un struktūrvienību kopīga Lietu nomenklatūra. 2019. gadā ir saskaņota un uzsākta 919 lietu sagatavošana nodošanai pastāvīgā valsts glabāšanā Latvijas Nacionālajā arhīvā par 2003. gadu un 2004. gadu.

Pārvaldības struktūra

Padome

LDz ir valsts kapitālsabiedrība, kuras 100% kapitāla daļu pieder valstij, un to turētājs ir Satiksmes ministrija.

Kopš 2016. gada uzņēmuma darbību uzrauga LDz Padome, kas sākotnēji darbojās trīs cilvēku sastāvā, bet saskaņā ar LDz akcionāra veiktajiem grozījumiem Padomes statūtos, tās sastāvs 2019. gada 7. jūnijā tika papildināts ar diviem neatkarīgiem locekļiem, kas tika izraudzīti konkursa kārtībā. Konkursā uz neatkarīgo Padomes locekļu amatiem tika saņemti 44 pieteikumi. Augstākos komisijas novērtējumus saņēma un līdz ar to Padomē tika apstiprināti Andris Liepiņš un Reinis Ceplis. Padomes locekļu nominācijas komisijā darbojās eksperti no Satiksmes ministrijas, Pārresoru koordinācijas centra, Latvijas Darba devēju konfederācijas un Latvijas Dzelzceļnieku un satiksmes nozares arodbiedrības.

Padomes priekšsēdētājs kopš 2018. gada 2. februāra ir Jānis Lange, kurš vienlaikus ir VAS "Latvijas valsts ceļi" valdes priekšsēdētājs. Padomē darbojas arī dzan Satiksmes ministrijas Tranzīta politikas departamenta direktors Andris Maldups un trīs neatkarīgie locekļi: enerģētikas eksperts un Latvijas Lauksaimniecības universitātes profesors Aigars Laizāns, auditorkompānijas "Baker Tilly Baltics" padomes priekšsēdētājs un ģimenes veselības centra "Stārķa Ligzda" valdes loceklis, kā arī SIA "Good Health" valdes priekšsēdētājs un SIA "Respectful Consulting" veselības aprūpes produktu attīstības vadītājs Reinis Ceplis un Andris Liepiņš, kurš pirms tam bijis AS "Latvenergo" padomes priekšsēdētāja vietnieks, VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga" valdes priekšsēdētājs, kā arī AS "Air Baltic Corporation" padomes priekšsēdētājs.

Padomes locekļu amata termiņš ir pieci gadi.

Padomes locekļu atlīdzība līdz 2020. gada 7. februārim tika noteikta saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma un Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumu Nr.791 "Noteikumi par publiskas personas kapitālsabiedrību un publiski privāto kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu skaitu atbilstoši kapitālsabiedrības lielumu raksturojošiem rādītājiem, valdes un padomes locekļu mēneša atlīdzības maksimālo apmēru" prasībām. No 2020. gada 7. februāra šos noteikumus aizstāj 2020. gada 4. februārī pieņemtie Ministru kabineta noteikumi Nr. 63 "Noteikumi par publiskas personas kapitālsabiedrību un publiski privāto kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu skaitu, kā arī valdes un padomes locekļu mēneša atlīdzības maksimālo apmēru".

JĀNIS LANGE

VAS "Latvijas dzelzceļš"
padomes priekšsēdētājs
pilnvaru termiņš
02. 02. 2018. - 01. 02. 2023.

Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātē ieguvis maģistra grādu ekonomikā un vadībzinātnē. Latvijas Lauksaimniecības Universitātes Ekonomikas fakultātē ieguvis bakalaura grādu ekonomikā.

Kopš 2013. gada ir VAS "Latvijas Valsts ceļi" valdes priekšsēdētājs, no 2008. līdz 2013. gadam pildījis uzņēmuma valdes locekļa pienākumus, bet 2008. gadā vadījis tā Jelgavas nodaļu.

No 2004. līdz 2007. gadam bijis Jelgavas pilsētas pašvaldības aģentūras "Pilsētsaimniecība" direktora vietnieks projektu realizācijas jautājumos.

ANDRIS MALDUPS

VAS "Latvijas dzelzceļš"
padomes loceklis
pilnvaru termiņš
02. 02. 2018. - 01. 02. 2023.

Ieguvis maģistra grādu inženierzinātnēs Latvijas Lauksaimniecības universitātē, starptautisko attiecību vadītāja specialitāti Latvijas Universitātes Starptautisko attiecību institūtā, kā arī maģistra grādu biznesa vadībā (MBA), absolvējot RTU Rīgas Biznesa skolu.

Kopš 1997. gada Andris Maldups Satiksmes ministrijā strādā ar Latvijas tranzīta nozares attīstības jautājumiem. Tie ietver tranzīta un loģistikas konkurētspējas veicināšanu, ieskaitot ostu, dzelzceļa, autotransporta un cauruļvadu transporta attīstību. Pēdējos gados galvenā uzmanība pievērsta pievienotās vērtības pakalpojumu attīstībai loģistikas nozarē, jo īpaši konteinerkravu apjomu palielināšanā, Eirāzijas pārvadājumos, ostu un noliktavu pakalpojumu attīstībā, kā arī industriālu projektu sekmēšanā Latvijas brīvostās un Speciālajās ekonomiskajās zonās.

AIGARS LAIZĀNS

VAS "Latvijas dzelzceļš"
padomes loceklis
pilnvaru termiņš
22. 07. 2016. - 21. 07. 2021.
neatkarīgais padomes loceklis

Latvijas Lauksaimniecības universitātē ieguvis inženierzinātņu doktora grādu, savukārt RTU Rīgas Biznesa skolā ieguvis uzņēmējdarbības vadības maģistra grādu (MBA).

Bijis AS "Preses nams" pirmais viceprezidents un komercdirektors, kopš 2009. gada darbojies INTERREG IV A pārrobežu sadarbības projektu īstenošanā ar specializāciju zinātnē, vides aizsardzībā un komercializācijas veicināšanā. Līdzdarbojies vairāku biznesa un tehnoloģiju inkubatoru darbībā.

Patlaban ir Latvijas Lauksaimniecības universitātes Senāta un Konventa loceklis, Tehniskās fakultātes Enerģētikas institūta profesors un doktorantūras programmas direktors.

ANDRIS LIEPIŅŠ

VAS "Latvijas dzelzceļš"
padomes loceklis
pilnvaru termiņš
07. 06. 2019. - 06. 06. 2024.
neatkarīgais padomes loceklis

Absolvējis Rīgas Tehniskās universitātes Rīgas Biznesa skolu, iegūstot maģistra grādu biznesa vadībā, kā arī Kolumbijas Universitāti (ASV), iegūstot maģistra grādu starptautiskajās attiecībās, pirms tam Latvijas Universitātē ieguvis maģistra grādu sabiedrības vadībā un bakalaura diplomu ekonomikā.

Bijis AS "Latvenergo" padomes priekšsēdētāja vietnieks, audita komitejas un cilvēkresursu komitejas loceklis, VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga" valdes priekšsēdētājs, AS "Air Baltic Corporation" padomes priekšsēdētājs, no 2001. gada līdz 2014. gadam - Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra vietnieks.

REINIS CEPLIS

VAS "Latvijas dzelzceļš"
padomes loceklis
pilnvaru termiņš
07.06.2019. - 06.06.2024.
neatkarīgais padomes loceklis

Absolvējis Latvijas Universitātes Ekonomikas fakultāti, iegūstot bakalaura grādu ekonomikā, kā arī ASV ieguvis sertificēta finanšu analītiķa grādu (CFA institūtā).

R.Ceplis ir auditorkompānijas "Baker Tilly Baltics" padomes priekšsēdētājs un ģimenes veselības centra "Stārķa Ligzda" valdes loceklis, kā arī SIA "Good Health" valdes priekšsēdētājs un SIA "Respectful Consulting" veselības aprūpes produktu attīstības vadītājs.

Bijis Somijas publiskās AS "Lassila & Tikanoja PLC" Latvijas meitas uzņēmuma SIA "L&T" vadītājs, AS "A.C.B." finanšu direktors, investīciju bankas "SUPREMA" korporatīvo finanšu speciālists, investīciju bankas "Trasta komercbanka" korporatīvo finanšu speciālists, kā arī Rīgas Fondu biržas Listinga departamenta vadītājs.

Valde

Pārmaiņas 2019. gadā notikušas arī LDz valdes sastāvā – augustā amatus atstāja līdzšinējais valdes priekšsēdētājs Edvīns Bērziņš, kurš LDz vadīja kopš 2016. gada 25. februāra, un par finanšu jomu atbildīgais valdes loceklis Aivars Strakšas, kurš uzņēmuma valdē darbojās kopš 2005. gada. E. Bērziņam un A.Strakšas pametot valdi, tika izsludināts konkurss uz valdes priekšsēdētāja un valdes locekļa amatiem.

Valdes sastāvs līdz 12.08.2019.

Edvīns Bērziņš, valdes priekšsēdētājs
Aivars Strakšas, valdes loceklis
Ēriks Šmuksts, valdes loceklis
Ainis Stūrmanis, valdes loceklis

Savukārt laikā līdz konkursa rezultātu izsludināšanai LDz Padome par valdes priekšsēdētāju ievēlēja Māri Kleinbergu, kurš pirms stāšanās jaunajā amatā veica starptautiska loģistikas pakalpojumu uzņēmuma SIA "Schenker" valdes priekšsēdētāja un izpilddirektora pienākumus, bet par jauno valdes locekli tika ievēlēts Andris Lubāns, kuram arī ir ilggadēja pieredze transporta nozarē – viņš bijis Latvijas starptautisko autopārvadātāju asociācijas "Latvijas auto" valdes priekšsēdētājs un ģenerālsekretārs, kā arī AS "Pasažieru vilciens" valdes priekšsēdētājs.

2019. gadā ieviestas pārmaiņas arī LDz koncerna institucionālajā pārvaldībā – ar LDz valdes 2019. gada 17. oktobra lēmumu ir izbeigta Prezidentu padomes darbība, nosakot, ka turpmāk gan koncernu, gan VAS "Latvijas dzelzceļš" vada viena institūcija – valde.

Izmaiņas valdes sastāvā

LDz Padome 13. 03. 2020. veica izmaiņas LDz valdes sastāvā. Līdzšinējo četru valdes locekļu vietā turpmāk būs trīs, bet par valdes priekšsēdētāju uz turpmākiem pieciem gadiem iecelts Māris Kleinbergs, savukārt no valdes locekļa amata atsaukts Ainis Stūrmanis, kurš bija atbildīgs par uzņēmuma attīstības projektiem. Līdz 31. 05. 2020. valdes locekļa amatā bija Andris Lubāns, bet ar 1. jūniju viņu šajā amatā nomainīja Vita Balode-Andrūsa, kura ir atbildīga par uzņēmuma finanšu jautājumiem.

MĀRIS KLEINBERGS

VAS "Latvijas dzelzceļš"
valdes priekšsēdētājs
pilnvaru termiņš
13. 03. 2020 - 12. 03. 2025.

Atbildības joma - korporatīvā pārvaldība, personāla jautājumi, komunikācija nekustamā īpašuma pārvaldīšana, sabiedrības, projektu un IT pakalpojumu attīstība, vides aizsardzība, pakalpojumi un klientu attiecības

VAS "Latvijas dzelzceļš" valdes priekšsēdētāja amatā kopš 12.08.2019. Ar LDz Padomes lēmumu pastāvīgā valdes priekšsēdētāja amatā iecelts 13. 03. 2020.

M. Kleinbergs kopš 2013.gada bija valdes priekšsēdētājs un izpilddirektors uzņēmumā SIA "Schenker", pirms tam bija VAS "Latvijas Pasts" valdes priekšsēdētājs, direktors transporta un loģistikas uzņēmumā "Baltic Logistic Solutions", loģistikas direktors kompānijā "Avers centrs", Latvijas biroja vadītājs transporta un loģistikas firmā "Kuehne&Nagel Latvija".

ĒRIKS ŠMUKSTS

VAS "Latvijas dzelzceļš"
valdes loceklis
amata pilnvaru termiņš
02. 12. 2017. - 01. 12. 2022.

Atbildības joma - tehniskās vadības jautājumi

Dzelzceļa nozarē sāka strādāt 1983.gadā. Strādājis Baltijas dzelzceļā Lietuvas Radvilišķu stacijā kā stacijas dežurants un manevru dispečers, bijis stacijas priekšnieka vietnieks, pēc tam iecelts par Baltijas dzelzceļa Šauļu Kustības nodaļas priekšnieka vietnieku. Direktora amatā vadījis VAS "Latvijas dzelzceļš" Kravu pārvadājumu pārvaldi, no 2007. līdz 2008. gadam bija LDz meitas uzņēmuma SIA "LDZ CARGO" valdes priekšsēdētājs.

Vadījis VAS "Latvijas dzelzceļš" Kravu pārvadājumu pārvaldi, no 2007. gada līdz 2008. gadam bijis LDz meitas uzņēmuma SIA "LDZ CARGO" valdes priekšsēdētājs.

ANDRIS LUBĀNS

VAS "Latvijas dzelzceļš"
valdes loceklis
pilnvaru termiņš
12. 08. 2019. - 31. 05. 2020.

Atbildības joma – finanšu jautājumi

A.Lubāns bijis Latvijas Starptautisko pārvadātāju asociācijas "Latvijas auto" valdes priekšsēdētājs un ģenerālsēdētājs, vadījis Rīgas domes Satiksmes departamenta direktora biroju, no 2014. gada līdz 2017. gadam bija AS "Pasažieru vilciens" valdes priekšsēdētājs, bet no 2012. gada līdz 2014. gadam vadīja Satiksmes ministrijas Autosatiksmes departamentu.

01.06.2020. amatā stājās jaunā VAS "Latvijas dzelzceļš" valdes locekle Vita Balode-Andrūsa, kura turpmāk būs atbildīga par finanšu jautājumiem.

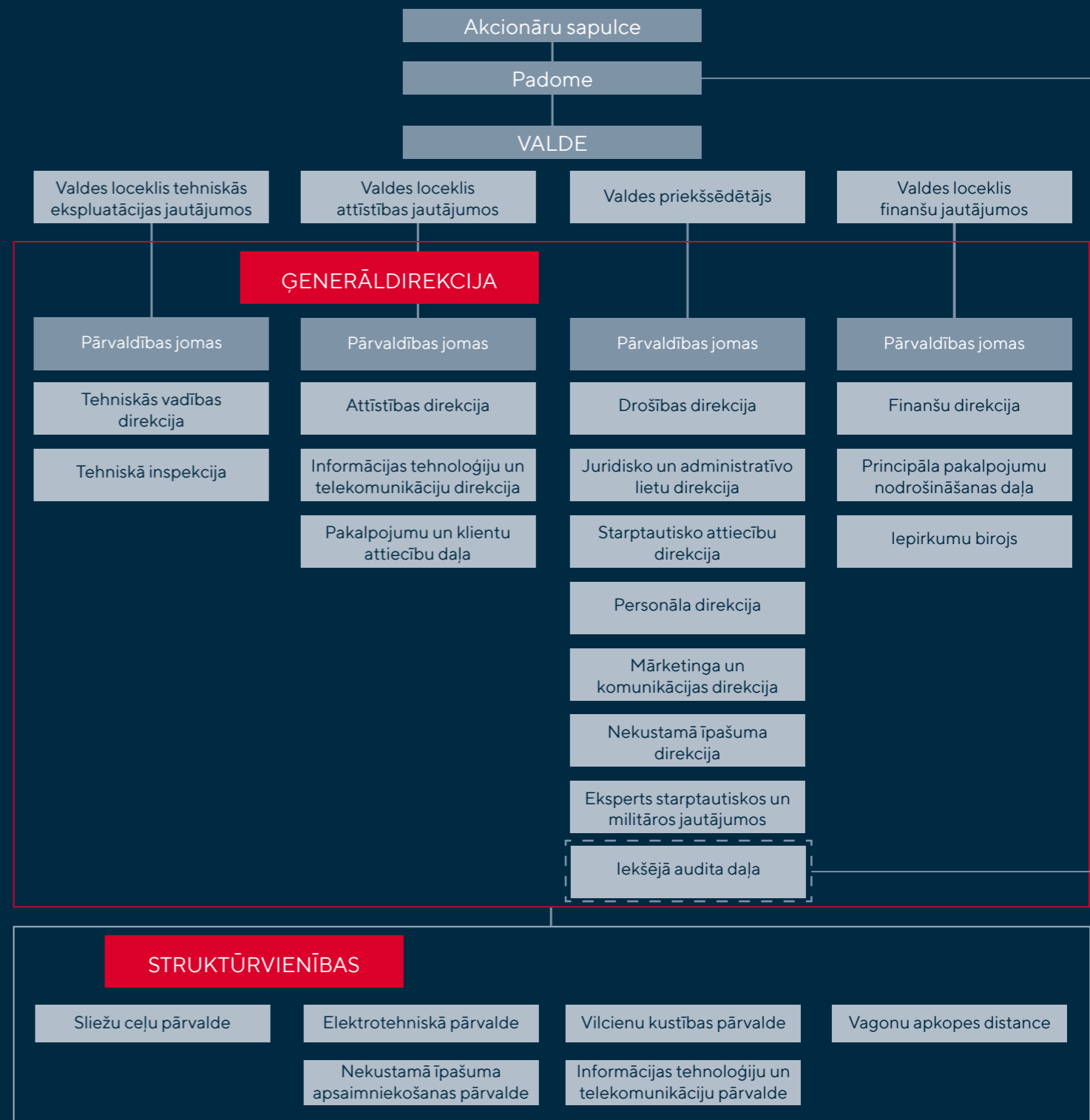

VITA BALODE - ANDRŪSA

VAS "Latvijas dzelzceļš"
valdes locekle
pilnvaru termiņš
01. 06. 2020. - 31. 05. 2025.

Kopš 2012. gada V. Balode-Andrūsa strādāja Zviedrijas uzņēmumā "Swedavia AB", kur darbojās uzņēmuma augstākā līmeņa vadītāju grupā. Pirms tam vairākus gadus bijusi "SAS Scandinavian Airlines" austrumu tirgus maršrutu vadītāja, kā arī uzņēmuma "Arlanda Schiphol Development Company finanšu direktore (CFO).

VAS "Latvijas dzelzceļš" organizatoriskās struktūras shēma līdz 2020. gada 13. martam

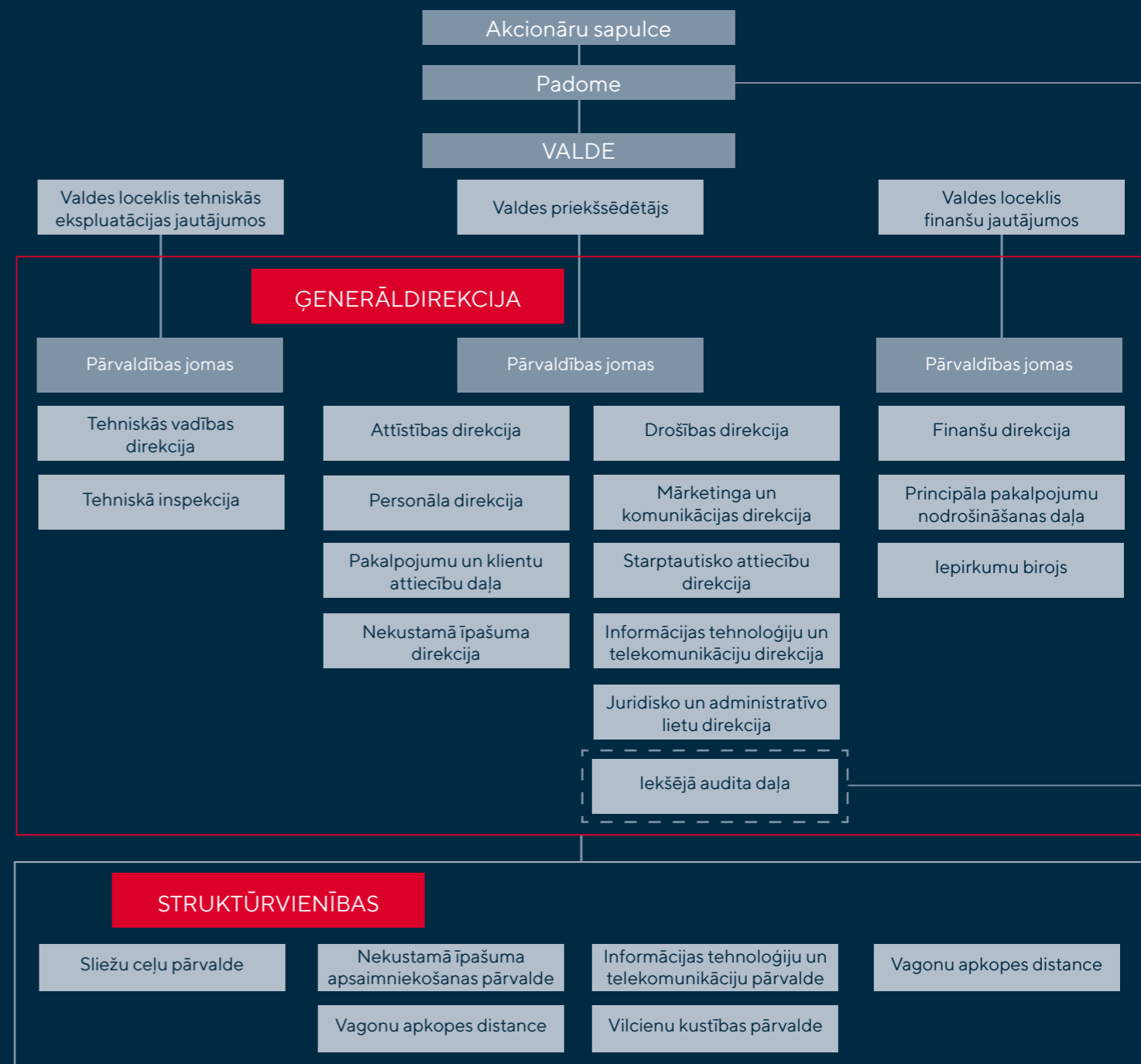
Valdes locekļu atlīdzība līdz 07.02.2020. tika noteikta saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma un Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumu Nr. 791 "Noteikumi par publiskas personas kapitālsabiedrību un publiski privāto kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu skaitu atbilstoši kapitālsabiedrības lielumu raksturojošiem rādītājiem, valdes un padomes locekļu mēneša atlīdzības maksimālo apmēru" prasībām. No 07.02.2020. šos noteikumus aizstāj 2020. gada 4. februārī Ministru kabineta noteikumi Nr. 63 "Noteikumi par publiskas personas kapitālsabiedrību un publiski privāto kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu skaitu, kā arī valdes un padomes locekļu mēneša atlīdzības maksimālo apmēru".

LDz koncerna valdošā uzņēmuma funkciju izpildi realizē LDz Ģenerāldirekcija. Ģenerāldirekcija nodrošina Valdes lēmumu, Valdes priekšsēdētāja un Valdes locekļu rīkojumu un norādījumu izpildi saskaņā ar likumiem, Ministru kabineta noteikumiem, Sabiedrības statūtiem, Akcionāru sapulces, Padomes, Valdes lēmumiem un citiem Sabiedrības darbību reglamentējošiem un tai saistošajiem tiesību aktiem. Tā organizē koncerna valdošā uzņēmuma funkciju izpildi, izstrādā LDz stratēģiju, politikas, procedūras, kārtības, biznesa plānu, budžetu un citus LDz darbību reglamentējošus dokumentus. LDz Ģenerāldirekcija sastāv no desmit direkcijām un piecām struktūrām, kas nodrošina iekšējā audita, iepirkumu, pakalpojumu un klientu attiecību, principāla pakalpojumu un tehniskās inspekcijas funkciju izpildi. Ņemot vērā LDz stratēģisko nozīmi valsts drošības jomā, LDz ir izveidots eksperta starptautiskajos un militārajos jautājumos amats.

Par saimniecisko darbību atbild vairākas LDz struktūrvienības, kuru atbildībā ir ikdienas darbi uz sliežu ceļiem, stacijās un pieturas punktos, kā arī informācijas sistēmu kvalitatīva uzturēšana.

Veicot funkciju un procesu izvērtēšanu, kas ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu un maksimāli produktīvu LDz darbību, 2019. gada nogalē tika pieņemti lēmumi par izmaiņām LDz organizatoriskajā struktūrā, izbeidzot vai reorganizējot (tostarp apvienojot) atsevišķu direkciju un struktūrvienību darbību.

VAS "Latvijas dzelzceļš" organizatoriskās struktūras shēma no 2020. gada 13. marta

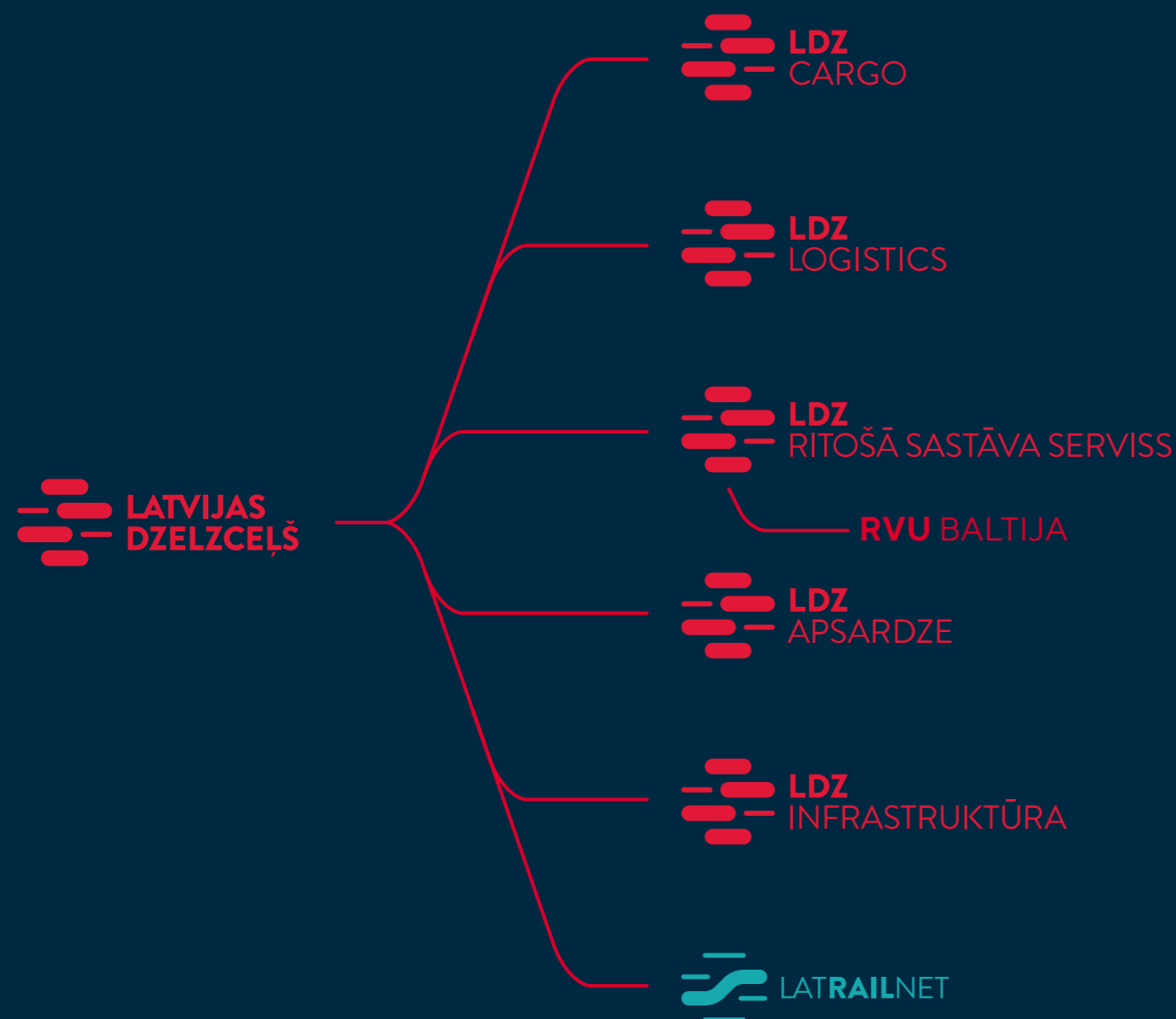
Izmaiņas, kas stājās spēkā ar 2020. gada 3. februāri:

- Reorganizēta Tehniskās vadības direkcija, kas turpinās realizēt funkcijas, ko iepriekš veica Tehniskā daļa, Būvniecības daļa, Projektēšanas un investīciju daļa, Ritošā sastāva daļa, Tehniskās inspekcijas Ārkārtas situāciju un atjaunošanas līdzekļu daļa un, daļēji, arī Tehnoloģijas daļa;
- Reorganizēta Informācijas tehnoloģiju un telekomunikāciju direkcija, kas turpmāk realizēs informatīvo tehnoloģiju un telekomunikāciju administrēšanas funkcijas;
- Izbeigta Ceļu distances darbība un uz tās bāzes izveidota Sliežu ceļu pārvalde, kura pārņēmusi līdzšinējās Ceļu distances funkcijas, kā arī Tehniskās vadības direkcijas Diagnostikas, tehnoloģiju un mehanizācijas daļas funkcijas;
- Izbeigta Signalizācijas un sakaru distances darbība un uz tās bāzes izveidota Elektrotehniskā pārvalde, kura pārņēmusi līdzšinējās Signalizācijas un sakaru distances funkcijas, kā arī Tehniskās vadības direkcijas Automātikas daļas, Telekomunikāciju ekspluatācijas daļas un Elektroapgādes daļas funkcijas;
- Izbeigta Kustības vadības distances darbība un uz tās bāzes izveidota Vilcienu kustības pārvalde, kas pārņēmusi līdzšinējās Kustības vadības distances funkcijas, kā arī Tehniskās vadības direkcijas Vilcienu kustības vadības centra funkcijas un daļēji – Tehnoloģijas daļas funkcijas;
- Izbeigta Reģionālā apsaimniekošanas iecirkņa darbība, uz tā bāzes izveidojot Nekustamā īpašuma apsaimniekošanas pārvaldi, kuras sastāvā no Nekustamā īpašuma direkcijas ir iekļauta Tehniskās ekspluatācijas daļa;
- Izbeigta Informācijas tehnoloģiju centra darbība un uz tā bāzes izveidota Informācijas tehnoloģiju un telekomunikāciju pārvalde, kas pārņēmusi līdzšinējās Informācijas tehnoloģiju centra un Informācijas tehnoloģiju un telekomunikāciju direkcijas Informācijas tehnoloģiju risinājumu daļas, Informācijas tehnoloģiju projektu daļas un Telekomunikāciju risinājumu daļas funkcijas.

Meitas sabiedrību darbība 2019. gadā

KONCERNĀ "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" IETILPST SEPTIŅAS ATKARĪGĀS SABIEDRĪBAS (SEŠĀS SABIEDRĪBĀS VALDOŠAJAM UZŅĒMUMAM IR TIEŠA IZŠĶIROŠĀ IETEKME, BET VIENĀ – NETIEŠĀ IZŠĶIROŠĀ IETEKME), KAS NODROŠINA KRAVU UN STARPTAUTISKOS PASAŽIERU PĀRVADĀJUMUS PA DZELZCEĻU, RITOŠĀ SASTĀVA UZTURĒŠANU, REMONTU UN MODERNIZĀCIJU, FIZISKĀS UN TEHNISKĀS APSARDZES PAKALPOJUMUS, STARPTAUTISKU MULTIMODĀLU LOĢISTIKAS PAKALPOJUMU IZSTRĀDI UN SNIEGŠANU, KĀ ARĪ DZELZCEĻA INFRASTRUKTŪRAS BŪTISKO FUNKCIJU VEIKŠANU UN ATBILD PAR INFRASTRUKTŪRAS LIETOŠANAS MAKSAS NOTEIKŠANU UN JAUDAS SADALI DZELZCEĻA PĀRVADĀJUMIEM.

Koncerna "Latvijas dzelzceļš" struktūra

SIA "LDZ CARGO"

Valdes priekšsēdētāja
SVETLANA BERGA
pilnvaru termiņš
10. 06. 2016. – 09. 06. 2021.

no 10. 04. 2017. līdz 17. 08. 2020
Valdes loceklis
**ALEKSANDRS
KAZAČKOVŠ**

Uzņēmums veic dzelzceļa kravu un starptautiskos pasažieru pārvadājumus. SIA "LDZ CARGO" konteineros un vagonos pārvadā plaša sortimenta kravas: naftu, akmeņogles, metālu, kokmateriālus, pārtikas preces, minerālmēslus, ķīmiskās u.c. veidu kravas. Tāpat uzņēmums nodrošina dzelzceļa starptautiskos pasažieru pārvadājumus maršrutos Rīga–Maskava, Rīga–Sanktpēterburga, kā arī, sākot no 2018. gada septembra, nodrošina maršruta Rīga – Viļņa – Minska – Kijeva pārvadājuma posmu Latvijas teritorijā.

Uzņēmuma neto apgrozījums 2019. gadā bija 253,1 miljons eiro, bet pārskata gada peļņa – 2,8 miljoni eiro. Neto apgrozījums 2019. gadā, salīdzinājumā ar 2018. gadu, ir samazinājies par 22,2 miljoniem eiro saistībā ar kopējo pārvadāto kravu apjoma samazināšanos, kas veido 90,2% no kopējā neto apgrozījuma.

Neskatoties uz apjomu samazināšanos, arī 2019. gadā lielākais pārvadājumu īpatsvars bija akmeņogļu kravām – 42,1% jeb 17,47 miljoni tonnu kravu, kas gan bija par 22,9% mazāk nekā 2018. gadā. Vēsturiski otra lielākā pa LDz infrastruktūru pārvadātā kravu grupa ir nafta un naftas produkti, kas veidoja 22,7% no kopējā kravu apjoma – 2019. gadā pārvadāti 9,40 miljoni tonnu kravu, kas bija par 16% mazāk nekā gadu iepriekš. Tikmēr liels apjomu pieaugums tika fiksēts minerālvielu un kokmateriālu grupā – attiecīgi par 25,1% un 21% attiecībā pret 2018. gadu.

LDZ RITOŠĀ SASTĀVA SERVISS

SIA "LDZ CARGO" veiktie pārvadājumi veido lielāko daļu no dzelzceļa pārvadājumiem Latvijā, turklāt tās tirgus daļa ir palielinājusies no 72% 2018. gadā uz 74% 2019. gadā. Pārējie pārvadātāji ir SIA "Baltijas Ekspresis" – 17% pārvadājumu īpatsvars un AS "BALTIJAS TRANZĪTA SERVISS" ar 9% tirgus daļu 2019. gadā.

SIA "LDZ CARGO" 2019. gadā turpināja nodrošināt konteinerpārvadājumus, kuru apjomi arī sarukuši – ja 2018. gadā kopumā apkalpoti 350 konteinervilcieni, 2019. gadā šis skaits samazinājies līdz 269 konteinervilcieniem. Kravu pārvadājumi ar konteinervilcieniem tiek veikti vairākos maršrutos. "Baltika tranzīts IV" maršrutā Baltijas valstis – Kazahstāna un Centrālās Āzijas valstis. Vilcieni "Rīga – Express" un "Rīga – Maskava" veic pārvadājumus no Rīgas ostas stacijām uz Maskavu un tās apkaimes stacijām un pretējā virzienā. Vilciens "ZUBR" nodrošina pārvadājumus maršrutā Igaunija – Latvija – Baltkrievija – Ukraina (turp un atpakaļ). Tāpat 2019. gadā apkalpoti četri tranzītvilcieni no Ķīnas.

Uzņēmums 2019. gadā saņēma Ilgtspējas indeksa Zelta kategorijas novērtējumu.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss"

Valdes priekšsēdētājs
GUNTIS INNUSS
pilnvaru termiņš
04. 09. 2019. – 03. 09. 2024.

Valdes loceklis
VLADIMIRS DERUKS
pilnvaru termiņš
04. 09. 2019. – 03. 09. 2024.

no 15. 01. 2018 līdz 17. 07. 2019.
Valdes loceklis
SANDIS VĒTRA

no 18. 12. 2018 līdz 04. 09. 2019.
Valdes priekšsēdētājs
JĀNIS STALIDZĀNS

no 22. 04. 2016. līdz 04. 09. 2019
Valdes loceklis
SERGEJS KARPAČOVŠ

Uzņēmums veic dzelzceļa ritošā sastāva tehnisko apkopi, remontu, modernizāciju un ekipēšanu, kā arī nodrošina dīzeļlokomotīvu nomu, degvielas iepirkšanu, uzglabāšanu un realizāciju, ķīmiski tehniskās un mērījumu laboratorijas pakalpojumus. Uzņēmumam ir lokomotīvu remonta centri Rīgā un Daugavpilī un lokomotīvu rezerves bāze Rēzeknē, vagonu remonta centrs Daugavpilī, kā arī ķīmiski tehniskā un mērījumu laboratorija Rīgā, kas piedāvā degvielas un smērvielu testēšanu, gaisa piesārņojuma, trokšņa un citu piesārņojuma veidu mērījumus, dažādu mēriekārtu pārbaudes un 3D printēšanas pakalpojumus.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" 2019. gadā strādāja ar 73,95 miljonu eiro apgrozījumu, un gadu noslēdza ar 729 370 eiro peļņu. Salīdzinājumā ar 2018. gadu finanšu darbības rādītāji ir samazinājušies attiecīgi par 774 279 tūkstošiem eiro (apgrozījums) un 2,39 miljoniem eiro (peļņas rādītāji).

Uzņēmums 2019. gadā pabeidza 2015. gadā uzsāktu maģistrālo dīzeļlokomotīvu 2M62UM modernizācijas programmu, kuras laikā modernizētas kopumā 14 lokomotīves, padarot tās jaudīgākas, ātrākas, efektīvākas ekspluatācijas ziņā, kā arī draudzīgākas apkārtējai videi.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" meitas uzņēmuma SIA "RVU Baltija" neto apgrozījums bija 13 938 eiro, bet peļņa – 3 285 eiro apmērā.

Uzņēmums SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" 2019. gadā saņēma Ilgtspējas indeksa Zelta kategorijas novērtējumu.

SIA "LDZ apsardze"

Valdes priekšsēdētājs
ARNIS MACULĒVIČS
pilnvaru termiņš
24.12.2016. - 23.12.2021.

no 01.03.2018. līdz 19.05.2020.
Valdes locekle
LINDA BALTIŅA

Uzņēmums veic dažādu objektu un kravu fizisko apsardzi, projektē un montē apsardzes, ugunsdrošības un video novērošanas sistēmas, ekspluatācijas laikā veic to tehnisko apkopi un uzturēšanu, kā arī saņemto trauksmes signālu monitoringu. 2016. gadā uzņēmums saņēmis beztermiņa apsardzes darbības speciālo atļauju (licenci) Nr. 146/2016-TA, kā arī saņēmis Industriālās drošības sertifikātu Nr. 250, un tā vadības sistēma ir sertificēta atbilstoši ISO 9001:2009 standarta prasībām.

SIA "LDZ apsardze" apgrozījums 2019. gadā bija 7,21 miljons eiro, bet peļņa 84 413 eiro, kas ir par 25 023 eiro vairāk nekā gadu iepriekš. 2019. gadā uzņēmums aktīvi attīstīja tehniskās apsardzes pakalpojumu darbības virzienu, palielinot ārpus koncerna klientu skaitu, un, līdzīgi kā iepriekšējos gados, klientu skaits pieauga par 10 %.

Lai uzlabotu saimnieciskās darbības rādītājus, uzņēmums pēdējos gados arvien vairāk piedāvā apsardzes pakalpojumus klientiem ārpus LDz koncerna. 2019. gadā uzņēmums reģistrēts Būvkomersantu reģistrā (reģistrācijas Nr. 14855).

Uzņēmums 2019. gadā saņēma Ilgtspējas indeksa Sudraba kategorijas novērtējumu.

SIA "LDZ Loģistika"

Valdes priekšsēdētājs
JŪLIJA VASIĻKOVA
pilnvaru termiņš
14.08.2020. - 13.08.2025.

no 15.01.2018. līdz 19.05.2020.
Valdes loceklis
EDUARDS ČERŅAVSKIS

no 15.01.2018. līdz 30.12.2019.
Valdes priekšsēdētājs
GUNDARS ĀBOLS

Uzņēmuma galvenais uzdevums ir intermodālu loģistikas piedāvājumu mārketingu un pārdošanu, piesaistot Latvijas tranzīta nozarei jaunus klientus un tādā veidā sekmējot publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu. Lai to nodrošinātu, tiek veidota aktīva sadarbība nozares iekšienē, kā arī aktīva sadarbība ar citām tautsaimniecības nozarēm dzelzceļa pārvadājumu un multimodālo loģistikas pakalpojumu jomā.

Uzņēmuma neto apgrozījums 2019. gadā bija 30,7 miljoni eiro, kas ir par aptuveni 3 miljoniem eiro mazāk nekā 2018. gadā. Peļņa salīdzinājumā ar 2018. gadu sarukusi par 26 tūkstošiem eiro un bija 627 118 eiro.

Viens no "LDZ Loģistika" darbības virzieniem ir klienta vajadzību un darbības efektivitātes sabalansēšana, ikdienas operatīvos pakalpojumu sniegšanas procesus organizējot tā, lai pēc iespējas labāk izprastu un apmierinātu klientu vajadzības. Proti, klientiem tiek nodrošināts "vienas pieturas aģentūras" pakalpojumu princips, nodrošinot vienu kontaktpunktu ķēdē starp kravas nosūtītāju un kravas saņēmēju, risinot visus ar loģistiku saistītos jautājumus. Lai to īstenotu, uzņēmums ikdienas procesos arvien vairāk integrē informāciju tehnoloģijas, nodrošinot pilnvērtīgu un ērtu klientu apkalpošanas servisu.

Uzņēmums strādā ciešā sadarbībā ar SIA "LDZ CARGO", ostām, termināliem, kā arī citiem uzņēmumiem, kas sniedz transportēšanas pakalpojumus gan Latvijā, gan ārvalstīs.

Turpinot attīstīt darbību, SIA "LDZ Loģistika" viens no stratēģiskajiem mērķiem ir salikto kravu apstrādes kompetences attīstīšana, veidojot sadarbības iespējas ar trešās puses loģistikas pakalpojumu piedāvātājiem LTL (less than a truckload) segmentā.

Lai veiksmīgāk organizētu multimodālus pārvadājumus, SIA "LDZ Loģistika" 2019. gada septembrī noslēdza sadarbības līgumu ar Vācijas dzelzceļa loģistikas uzņēmumu "DB Cargo Eurasia" par turpmāku sadarbību loģistikas pakalpojumu nodrošināšanā un kopīgu projektu īstenošanā.

Uzņēmums 2019. gadā saņēma Ilgtspējas indeksa Bronzas kategorijas novērtējumu.

SIA "LDZ infrastruktūra"

Valdes priekšsēdētājs

ARTIS BĒRZIŅŠ

pilnvaru termiņš

15. 08. 2018. - 14. 08. 2023.

no 10. 01. 2019. līdz 28. 02. 2020.

Valdes loceklis

EGILS FELDMANIS

Uzņēmums veic dzelzceļa mašīnu, instrumentu un mehānismu remontu, nodrošina sliežu metināšanas darbus un garsliežu transportēšanu, ceļu mašīnu un mehānismu pakalpojumu sniegšanu.

SIA "LDZ infrastruktūra" neto apgrozījums 2019. gadā bija 4,1 miljoni eiro, kas ir nedaudz mazāk kā gadu iepriekš (4,5 miljoni eiro), bet peļņa sasniedza 384 269 eiro, kas ievērojami pārsniedz 2018. gada peļņu, kad tā bija 156 821 eiro apmērā.

Uzņēmumā ir ieviesta kvalitātes vadības sistēma ISO 9001, kā arī vides pārvaldības sistēma ISO 14001, un tās tiks uzturētas atbilstošā kvalitātē, balstoties uz veikto analīzi pamatdarbības jomā: dzelzceļa būve un remonts, pārmiju pārvedumu nomaiņa, dzelzceļa mašīnu, instrumentu un nestandarta iekārtu remonts, sliežu metināšana, pārejas sliežu un izolējošo salaidņu izgatavošana, garsliežu pārvadāšana.

2019. gadā uzņēmums piedalījās dzelzceļa posma Mažeiki-Reņģe atjaunošanas projektā, iznomājot tā rīcībā esošo dzelzceļa remontdarbu tehniku.

Uzņēmums 2020. gadā plāno paplašināt savu saimniecisko darbību sliežu ceļu mašīnu un citas tehnikas iznomāšanā Baltijas valstīs, Skandināvijā, Polijā un citur.

AS "LatRailNet"

Valdes priekšsēdētāja
JUSTĪNA HUDENKO
 pilnvaru termiņš
 22. 07. 2016. – 21. 07. 2021.

Valdes loceklis
GUNTARS LAPIŅŠ
 pilnvaru termiņš
 08. 08. 2016. – 07. 08. 2021.

AS "LatRailNet" veic publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtiskās funkcijas – lēmumu pieņemšanu par jaudas sadali, vilcienu ceļu iedalīšanu, tai skaitā gan par piekļuves noteikšanu un novērtēšanu, gan atsevišķu vilcienu ceļu iedalīšanu, un lēmumu pieņemšanu par infrastruktūras maksām, tai skaitā maksas noteikšanu un maksas iekasēšanas shēmu noteikšanu.

Uzņēmuma darbību nosaka Dzelzceļa likuma 13.1 pantā ietvertās prasības par infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja neatkarības nodrošināšanu. Lēmumu par infrastruktūras maksām un jaudas sadali uzņēmums pieņem, ievērojot vienlīdzības principu, kā arī optimālas infrastruktūras izmantošanas prasības. AS "LatRailNet" ir pienākums nodrošināt visiem dzelzceļa pārvadātājiem (pieteikuma iesniedzējiem) vienlīdzīgas, taisnīgas un nediskriminējošas piekļuves iespējas infrastruktūrai.

2019. gadā AS "LatRailNet" neto apgrozījums no pamatdarbības bija 1,4 miljonu eiro apmērā, kas ir par 118,4 tūkstošiem eiro vairāk nekā 2018. gadā. AS "LatRailNet" vienīgais ieņēmumu avots ir maksa par infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veikšanu.

2019. gadā AS "LatRailNet" veica grozījumus maksas aprēķināšanas un maksas iekasēšanas shēmās, ar kuriem noteica jaunus tirgus segmentus, lēma par kārtību, kādā tiks aprēķināta un iekasēta infrastruktūras maksa starptautiskajā 1520mm platuma sliežu ceļu kustībā, kā arī pieņēma lēmumu par dzelzceļa infrastruktūras lietošanas maksas izmaiņām no 2019. gada 1. jūlija, kas paredz maksas piemērošanu, ievērojot

tiešo izmaksu principu atbilstoši Dzelzceļa likuma 11.panta otrajai daļai un 2015. gada 12. jūnija EK Regulai 2015/909 par kārtību, kā aprēķināt izmaksas, kas tieši radušās, sniedzot vilcienu satiksmes pakalpojumus. Infrastruktūras maksa turpmāk tiek piemērota dažādiem tirgus segmentiem, nosakot tirgus situācijai atbilstošus infrastruktūras maksas uzcenojumus.

Apstiprinot infrastruktūras maksas, ir ņemts vērā "Indikatīvajā dzelzceļa infrastruktūras attīstības plānā 2018. – 2022. gadam" ietvertais uzstādījums saglabāt infrastruktūras maksu 2018. gada līmenī, pieļaujot tās pieaugumu tikai par inflācijas līmeņa valstī pieaugumu, kā arī radot apstākļus, lai publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvars iestātos (izpildītos) ar minimālu valsts budžeta līdzekļu iesaisti, to nodrošinot pēc iespējas izmantojot biznesa vides radītās spējas, tajā skaitā tirgus spēju nosegt maksas par infrastruktūras izmantošanu.

AS "LatRailNet" aktīvi seko starptautiskajai praksei un sadarbojas ar ārvalstu infrastruktūras pārvaldītājiem, būtisko funkciju veicējiem, nozares organizācijām, augstākās izglītības iestādēm, pētniecības institūtiem un citām sabiedriskām organizācijām.

2020. gadā AS "LatRailNet" oficiāli pievienosies Ziemeļjūras – Baltijas jūras dzelzceļa pārvadājumu koridoram (RFC8) pilntiesīgā dalībnieka statusā. 2020. gadā AS "LatRailNet" organizēs RFC8 valdes, apsaimniekotājvaldes un konsultatīvo padomju uzņemšanu.

Ilgtspēja

Ilgtspējīgai uzņēmuma pārvaldībai un darbībai mūsdienās tiek pievērsta arvien lielāka uzmanība, turklāt tās vairs nav tikai deklaratīvas frāzes, bet arī reāla darbība, lai ilgtspējas principus integrētu ikdienas procesos. Lai novērtētu līdz šim paveikto un saprastu, kādi uzlabojumi vēl nepieciešami, ļoti vērtīgs ir neatkarīgs ārējais ekspertu novērtējums.

LDz koncernā ir definētas četras galvenās sociālās atbildības jomas: Uzņēmējdarbības vide, Vide, Darbinieki un Sabiedrība. Šīs jomas gan saskan ar GRI standartos noteiktajiem darbības indikatoriem, gan arī atbilst vairākiem ANO definētajiem Ilgtspējīgas attīstības mērķiem – Kvalitatīva izglītība, Pienācīgs darbs un ekonomiskā izaugsme, Industrija, inovācijas un infrastruktūra, Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas, kā arī Klimata pārmaiņu aktivitātes.

Pirmais nopietnais solis ilgtspējas principu ieviešanā LDz bija Korporatīvās sociālās atbildības (KSA) komisijas izveidošana 2013. gadā. Tās sastāvā ir speciālisti no LDz direkcijām, kā arī pārstāvji no visām LDz meitas sabiedrībām. Pateicoties komisijas darbam, ir izstrādāts LDz koncerna Ētikas kodekss, kā arī aktivizēta koncernā ietilpstošo uzņēmumu darbība Ilgtspējas indeksā – 2019. gadā tajā piedalījās un labus rezultātus uzrādīja gan valdošais uzņēmums VAS "Latvijas dzelzceļš", otro gadu pēc kārtas saņemot visaugstāko – Platīna kategorijas novērtējumu, gan arī četras meitas sabiedrības – SIA "LDZ CARGO", SIA "LDZ ritošā sastāva serviss", SIA "LDZ apsardze" un SIA "LDZ Loģistika".

2019. gadā LDz pārstāvji iesaistījās 2020. gada Ilgtspējas indeksa sagatavošanas darbā, piedaloties sanāksmēs, kā arī sniedzot savus priekšlikumus novērtējuma uzlabošanā.

Viens no apjomīgākajiem veikumiem ir regulāra pārskatu izstrāde, balstoties uz starptautiski atzītajām GRI vadlīnijām, saskaņā ar kurām pirmais pārskats tapa 2017. gadā par 2016. gadu.

"Latvijas dzelzceļa" darbībā ievērotie ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi

Uzņēmējdarbības vide

Vienots nozares zīmols starptautiskajos tirgos

Veicot mērķtiecīgus sagatavošanas darbus, Latvijas transporta un tranzīta nozares uzņēmumi un organizācijas 2018. gadā kopīgi izstrādāja koncepciju, un apstiprināja vizuālo un tehnisko risinājumu kopējam nozares tēlam starptautiskajās izstādēs, forumos un citos pasākumos. Vienotais zīmols "VIA Latvia" ietver Latvijas transporta un tranzīta nozares galvenos spēlētājus, kuri, apvienojot savus resursus, spēj starptautiskajos tirgos saviem esošajiem, kā arī potenciālajiem sadarbības partneriem piedāvāt mūsdienīgus, modernus, kvalitatīvus, kā arī klientu vajadzībām pielāgotus transporta, loģistikas un e-komercijas pakalpojumus. Jaunā zīmola "VIA Latvia" prezentācija notika 2019. gada aprīlī, starptautiskajā transporta un loģistikas izstādē "TransRussia", kas norisinājās Maskavā.

Ikgadējā konference "Globālās transporta kustības izaicinājumi"

Septembra vidū Rīgā norisinājās LDz rīkotā starptautiskā konference "Globālās transporta kustības izaicinājumi". Konference tika rīkota sesto gadu pēc kārtas, un tās mērķis bija diskutēt par Eiropā un visā pasaulē aktuāliem tranzīta

nozares jautājumiem, kā arī meklēt un atrast veidus, kā veicināt Latvijas transporta un tranzīta nozares starptautisko konkurētspēju un ieguldījumu Latvijas tautsaimniecībā. Lai iepazīstinātu ar nozares jaunumiem, konferencē uzstājās eksperti no Eiropas Komisijas, Latvijas, Spānijas, Šveices, Vācijas, Francijas, Krievijas un Ķīnas. Šajā forumā eksperti pārrunāja gan divu platumu sliežu ceļu perspektīvas un iespējas, gan arī jaunākās tendences informāciju tehnoloģijās, kam ir liela ietekme uz dzelzceļa nozares attīstību jau pašlaik, un kura nākotnē turpinās palielināties.

Dalība starptautiskos biznesa forumos un izstādēs

Lai iepazīstinātu ar piedāvātajiem loģistikas pakalpojumiem, LDz pārstāvji 2019. gadā regulāri piedalījās dažādās starptautiskās biznesa konferencēs un forumos. Šādi pasākumi norisinājās Ķīnā, Ukrainā, Krievijā, Austrijā, Zviedrijā un citviet. Tāpat apmeklētas starptautiskas izstādes Ķīnā, Indijā, Kazahstānā, Krievijā un Vācijā. Šādu izstāžu un forumu apmeklēšana ir iespēja prezentēt piedāvātos pakalpojumus pēc iespējas plašākam transporta un loģistikas nozares dalībnieku skaitam, ņemot vērā šo starptautisko izstāžu mērogu un dalībvalstu skaitu.

Darbinieki

Latvijas transporta dienas Zviedrijā

Decembra sākumā Zviedrijas pilsētās Stokholmā un Gēteborgā norisinājās Latvijas transporta dienas, kuru mērķis ir piesaistīt jaunus klientus un popularizēt Latvijas ostu un visa Latvijas transporta koridora pakalpojumus kravu pārvadājumiem starp Latviju un Skandināviju. Pasākums tika rīkots, LDz sadarbojoties ar Latvijas Vēstniecību Zviedrijā, LIAA pārstāvniecību un lielākajām Latvijas ostām. Satiksmes ministra Tāļa Linkaita vadītājā transporta nozares delegācijas sastāvā bija LDz valdes priekšsēdētājs Māris Kleinbergs, SIA "LDZ Loģistika" valdes priekšsēdētājs Gundars Ābols un SIA "LDZ CARGO" valdes priekšsēdētāja Svetlana Berga.

Esošo darbinieku izaugsmes veicināšana

Uzņēmuma ilgtspējīgas darbības nodrošināšanā viens no būtiskākajiem faktoriem ir profesionāli un motivēti darbinieki. Pirms vairākiem gadiem uzņēmumā tika uzsākta vidējā līmeņa vadītāju izglītošana "LDz Vadītāju akadēmijas" programmā, kas tika īstenota arī 2019. gadā (plašāk par programmu 78. lpp). Lai iegūtās zināšanas būtu efektīvas un tūlīt pielietojamas praksē, tika pārskatīts un aktualizēts šīs izglītības programmas saturs. Tas tika koncentrēts uz aktualitātēm koncernā, veidota sasaiste starp korporatīvajiem un individuālajiem mērķiem, palielināts akcents uz pārmaiņu un konfliktu vadību.

Ģimenei draudzīgs uzņēmums

Piedaloties Ilgtspējas indeksa novērtējumā, tiek vērtēta arī uzņēmuma īstenotā politika darba vides jomā. Uzņēmumi, kas atbilst noteiktajiem kritērijiem, saņem Labklājības ministrijas speciālbalvu "Ģimenei draudzīgs komersants". Arī 2019. gadā šis apbalvojums tika pasniegts LDz un tā meitas sabiedrībām SIA "LDZ CARGO" un SIA "LDZ ritošā sastāva serviss". Ģimenei draudzīga komersanta statusu piešķir uzņēmumiem, kas ar savu darbību veicina ģimenisko vērtību nostiprināšanos sabiedrībā, kā arī veicina ģimenēm piemērotu dzīves un darba vidi.

Vide

Energoefektivitāte

Energo pārvaldības sistēma LDz tika sertificēta 2017. gadā atbilstoši ISO 50001 standartam. 2019. februārī veikts Energo pārvaldības sistēmas uzraudzības ārējais audits ieviestajai sistēmai atbilstoši ISO 50001:2012 sertifikātam, un tika saņemts pozitīvs audita atzinums. Līdzšinējos auditos nav konstatēta neviena neatbilstība, vienlaikus rekomendējot uzlabot darbinieku izpratni par energoefektīvu rīcību. Viens no veidiem, kā tiek veicināta darbinieku izpratne par atbildīgu rīcību pret energoresursiem, ir iekšējās komunikācijas tīklu izmantošana – intranets un "Dzelzceļa TV", kur regulāri tiek publicēti dažādi ieteikumi, kā ikdienā pēc iespējas ietaupīt šos resursus. Tam pieejami 347 miljoni eiro Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzfinansējuma, un visā projekta dzīves ciklā (2024. – 2047. g.) saskaņā ar auditoru kompānijas "Ernst & Young Baltic" veikto analīzi dzelzceļa radītais CO₂ izmešu apjoms atmosfērā samazināsies par 20%.

Rīcība dzelzceļa radītā trokšņa samazināšanai

Viens no blakusefektiem vilcienu kustībai ir radītais troksnis un vibrācijas, kas var atstāt ietekmi uz apkārtējo vidi un iedzīvotāju veselību. Šajā jomā būtiska ir LDz sadarbība ar pašvaldībām, sniedzot tām atzinumus par teritorijas plānojumiem. Vienlaikus uzņēmums cenšas mazināt arī trokšņu un vibrāciju ietekmi uz apkārtējo apkārtējo vidi. Šim nolūkam 2019. gadā atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 16. "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība" LDz izstrādāja un apstiprināja dokumentu "VAS "Latvijas dzelzceļš" rīcības plāns trokšņa mazināšanai līdz 2023. gadam". Rīcības plāns attiecas uz teritorijām, kuras šķērso dzelzceļa līniju posmi Rīga pasažieru – Torņakalna – Zaslauks un Rīga pasažieru – Lielvārde: Rīgas aglomerāciju, Salaspils, Stopiņu, Ikšķiles, Ogres, Ķeguma un Lielvārdes novadus.

Apkārtējās vides sakopšana

Ik gadu spodrības mēneša ietvaros, atbalstot Lielās talkas iniciatīvu, LDz darbinieki iesaistās apkārtējās vides sakopšanas un apzaļumošanas aktivitātēs. Pēdējos gados arvien lielāks uzsvars dzelzceļnieku talkā tiek vērsts uz apzaļumošanu un teritoriju labiekārtošanu, jo atkritumu daudzums dzelzceļa tuvumā arvien samazinās. 2019. gadā LDz darbinieki devās uz nozares darbinieku arodbiedrības atpūtas bāzi "Virogna", lai tās teritorijā atjaunotu mežu, stādot liepas un ozolus.

Vēsturiskā piesārņojuma likvidēšana

2019. gadā turpinājās darbs pie vēsturiskā naftas produktu piesārņojuma ierobežošanas pasākumiem saskaņā ar apstiprināto piesārņoto vietu sarakstu. Piesārņojuma likvidēšanas ietvaros ir gan savākta un utilizēta piesārņotā grunts, gan arī veiktas gruntsūdens laboratoriskās analīzes un turpināti sanācijas darbi 2012. gada avārijas vietā "Krauja".

Pozīciju uzlabošana videi draudzīgāko uzņēmumu reitingā

LDz kopš 2018. gada ir būtiski uzlabojis savas pozīcijas videi draudzīgāko uzņēmumu reitingā, kā arī ierindots starp videi draudzīgākajiem uzņēmumiem valsts lielo kapitālsabiedrību kategorijā. Saskaņā ar Balticbrands veikto izvērtējumu, "zaļāko" uzņēmumu topā LDz ierindojas 36. vietā, kas ir kāpums par 24 pozīcijām, salīdzinājumā ar 2018. gadu. Lielo valsts uzņēmumu kategorijā LDz 2019. gadā ieņēma 4. vietu.

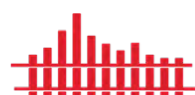

Sabiedrība

LDz 100 gadu jubilejas pasākumi

2019. gadā VAS "Latvijas dzelzceļš" atzīmēja savu 100 gadu pastāvēšanas jubileju, un visa gada garumā norisinājās dažādām sabiedrības grupām domāti pasākumi. Augustā, kad tradicionāli tiek atzīmēta LDz dibināšanas diena, norisinājās dārza svētki Dzelzceļa vēstures muzejā, kā arī dzelzceļa ritekļu parāde Rīgā, Jelgavā un Daugavpilī, savukārt rudenī dienasgaismu ieraudzīja grāmata par kādreizējām dzelzceļa staciju ēkām "Nākamā pietura - Mājas". Par godu Cēsu kauju simtgadei LDz, iesaistoties Latvijas valsts simtgades biroja un Igaunijas Kara muzeja kopīgi īstenotajā projektā, rada iespēju iedzīvotājiem Cēsīs apskatīt rekonstruētu vēsturisko Igaunijas bruņuvilcienu "Brīvība".

DZIESMU IEMĀCIES – NO VILCIENA IZGLĀBIES

Iedzīvotāju izglītošana par drošu dzelzceļa šķērsošanu

Ik gadu, atzīmējot Starptautisko drošas dzelzceļa šķērsošanas dienu, LDz aizsāk drošības kampaņu, lai atkārtoti atgādinātu par drošību dzelzceļa tuvumā un pievērstu sabiedrības uzmanību sekām, kas iespējamās, neievērojot noteikumus. 2019. gada vasaras sākumā, sadarbojoties ar sabiedrībā zināmiem jauniešiem, LDz radīja dziesmu – "Dziesmu iemācies – no vilciena izglābies", kuras mērķis bija akcentēt drošu uzvedību sliežu tuvumā. Dziesmas tapšanā iesaistījās tenisiste Aļona Ostapenko, dziedātājs Markus Riva, latviešu rallijkrosa autobraucējs Reinis Nitišs, Latvijas profesionālais skrituļslidotājs inlaineris Nils Jansons un YouTube blogere Sindija Lo. Vienlaikus Starptautiskās drošas dzelzceļa šķērsošanas dienā vairākās vietās Rīgā pie dzelzceļa sliedēm notika Valsts policijas pārbaudes, bet pie noslogotākajām gājēju pārejām un pārbrauktuvēm tika izvietotas jaunas informatīvās zīmes, kā arī speciāli apmācīta "Dzelzceļa patruļa" atgādināja dzelzceļa šķērsošanas noteikumus. Turpinot drošības kampaņu, rudenī LDz īstenoja iniciatīvu "Septembris – dzelzceļa drošības mēnesis", aicinot iedzīvotājus, īpaši skolēnus, kuri atsāk skolas gaitas pēc vasaras brīvlaika, būt uzmanīgiem un piesardzīgiem dzelzceļa sliežu tuvumā.

Pieminot bojāgājušos, Stacijas laukumā tika uzstādīta īpaša instalācija, kas kalpoja kā brīdinājums un atgādinājums visai sabiedrībai ievērot drošības noteikumus dzelzceļa sliežu tuvumā. Instalācija pēc tam tika uzstādīta arī Majoru un Olaines dzelzceļa stacijās. Iniciatīvas laikā tika rīkots arī konkurss visiem Latvijas skolēniem, lai iedzīvinātu drošības kampaņas dziesmu. Paralēli pie skolām dežūrēja speciāli apmācītā "Dzelzceļa patruļa".

Drošības stundas skolās

Droša uzvedība dzelzceļa tuvumā ir jāapgūst jau no mazotnes – pirmsskolas un skolas vecumā. Tāpēc paralēli drošības kampaņām LDz speciālisti ik gadu viesojas Latvijas izglītības iestādēs, lai atraktīvā veidā iepazīstinātu bērnus ar drošas uzvedības noteikumiem dzelzceļa tuvumā. Tāpat drošības stundas tiek organizētas Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejā. Sadarbībā ar dienestiem, kas atbild par drošību un veselību, LDz piedalās dažādos sabiedriskajos pasākumos, aptverot vēl plašāku iedzīvotāju loku. LDz tradicionāli atsauca aicinājumam piedalīties tādos pasākumos kā izstādē "Bērnu pasaule" Ķīpsalā, Vērmanes dārzā notiekošajos svētkos bērniem un jauniešiem "Nāc un piedalies", kā arī akcijā "Viena diena drošībai", kas tiek rīkota dažādās Latvijas pilsētās. 2019. gadā skolās tika rīkotas 149 drošības stundas, kuras

noklausījušies 4452 dalībnieki, savukārt Dzelzceļa vēstures muzejā organizētas 68 nodarbības ar 1235 dalībniekiem.

Eksakto mācību priekšmetu popularizēšana skolās

Ņemot vērā, ka jauniešiem trūkst motivācijas apgūt eksaktos mācību priekšmetus, kā rezultātā darba tirgū ir izveidojusies disproporcija starp eksakto un humanitāro zinātņu speciālistiem, LDz 2019. gada pavasarī sadarbībā ar nodibinājumu "Iespējamā misija" uzsāka projektu "Latvijas Dzinējspēks" un radīja mājaslapu www.steamup.lv – palīgu skolēniem, kā arī viņu vecākiem un skolotājiem STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) jeb eksakto priekšmetu apgūšanā. Lai stāstītu par eksakto priekšmetu priekšrocībām, skolās tika rīkots sarunu cikls "KonkurētSPĒJĪGS". Uz katru sarunu tika aicināts kāds jauniešu vidū populārs viesis, kurš stāstīja par to, kā savā profesijā izmanto eksaktās zinātnes.

Dāvinājumi (ziedojumi)

Atbalstot nozīmīgus un uz sabiedrības ilgtermiņa interesēm mērķētus projektus, LDz vadās pēc 2017. gadā apstiprinātās Dāvinājumu (ziedojumu) politikas (stājās spēkā 01.01.2018.), kas noteic, ka uzņēmums var atbalstīt projektus izglītības un zinātnes, sabiedrības veselības veicināšanas, sociālās palīdzības un vides aizsardzības jomās.

Ikviens projekta pieteikums tiek izvērtēts LDz koncerna Mārketinga komunikācijas projektu komisijā, kas rekomendē atbalstīt vai neatbalstīt konkrēto projektu. Gala lēmumu pieņem uzņēmuma vadība un meitas sabiedrību valdes.

LDz tēls sabiedrībā

Lai noskaidrotu sabiedrības viedokli par LDz, ik gadu tiek veikts LDz tēla pētījums. 2019. gadā to veica kompānija "SKDS". Veiktās aptaujas rezultāti liecina, ka pozitīvu attieksmi pret LDz pauduši 35% aptaujāto. Salīdzinot ar 2018. gada aptaujas datiem, "Latvijas dzelzceļa" reputācijas vērtējums ir palicis nemainīgs, tomēr var novērot, ka kopš 2015. gada tas pieaug, turklāt salīdzinot ar 2018. gadu, ir samazinājies to respondentu īpatsvars, kuri nav varējuši sniegt konkrētu LDz reputācijas vērtējumu. Novērtējot LDz lomu, 74% minējuši, ka uzņēmums ir stratēģiski svarīgs Latvijas ekonomikai, savukārt 57% atzinuši, ka tas ir sociāli atbildīgs un ilgtspējīgs.

Tāpat LDz tēls ir saņēmis augstu trešo pušu novērtējumu. Saskaņā ar Balticbrands veikto izvērtējumu, LDz ir uzlabojis savas pozīcijas mīlētāko zīmolu topā – kopš 2018. gada pakāpjoties par 27 pozīcijām, ieņemot 19. vietu. Valsts uzņēmumu grupā arī šajā kategorijā LDz ierindojas 4. vietā. Mīlētāko zīmolu topā viens no augstākajiem vērtējumiem starp visiem uzņēmumiem LDz ir sociālās atbildības kategorijā – 4. vieta, savukārt starp lielajiem valsts uzņēmumiem LDz šajā kategorijā ierindojas 2. vietā.

LDz zīmola atpazīstamība

Noskaidrojot iedzīvotāju vērtējumu par LDz, vienlaikus noskaidrota arī LDz jaunā zīmola atpazīstamība. Aptaujā atklājies, ka gada laikā ir pieaugusi LDz jaunā logo atpazīstamība sabiedrības vidū – to atpazīst 24% iedzīvotāju, kas ir par 8% vairāk nekā 2018. gada nogalē. Vislielākā logo atpazīstamība ir Zemgales un Latgales iedzīvotāju vidū, kā arī starp tiem respondentiem, kuri kā pārvietošanās līdzekli mēdz izmantot vilcienu. Tā kā 2019. gadā LDz jaunā zīmola sistemātiska ieviešana tikai sākās, turklāt tā notika esošā budžeta ietvaros un tam neveltot būtiskas papildu investīcijas, šāds atpazīstamības pieaugums ir uzskatāms par pozitīvi vērtējamu.

16% ↑ 24%

Zīmola atpazīstamība

74%

Stratēģiski svarīgs uzņēmums
Latvijas ekonomikai

61%

Izglīto un informē sabiedrību
par drošu rīcību dzelzceļa
sliežu tuvumā

57%

Sociāli atbildīgs un
ilgtspējīgs uzņēmums

IETEKMES PUŠU IESAISTE

03

102-9
102-10
102-40
102-41
102-42
102-43
102-44

Lai sagatavotu pirmo LDz ilgtspējas pārskatu atbilstoši GRI G4 vadlīnijām, uzņēmums 2016. gadā veica ietekmes pušu apzināšanu, kartēšanu un aptauju, identificējot būtiskākos aspektus, kas ietverami ilgtspējas pārskata saturā. Šī procesa rezultātā tika identificētas nozīmīgākās ietekmes puses, kuras apkopotas attēlā.

Svarīga ietekmes puse, kas nav uzrādīta radarā, ir starptautiskie nozares uzņēmumi un organizācijas, kas ir ilggadēji LDz sadarbības partneri. Latvijas transporta un loģistikas nozare nevar darboties atrauti no starptautiskajiem procesiem, kā arī dzelzceļa infrastruktūra ir saistīta ar citu valstu dzelzceļa tīkliem. Šīs ietekmes puses viedoklis tiek izvērtēts, pieņemot lēmumus par aktivitātēm starptautiskajos tirgos.

LDz iesaiste likumdošanas aktivitātēs

VAS "Latvijas dzelzceļš" savā darbībā ievēro kā Latvijas tiesību aktus, tā arī starptautiskās tiesību normas. Tāpat uzņēmuma attīstības uzdevumi un mērķi ir noteikti dažādos politikas plānošanas dokumentos. Būtiskākie dokumenti, kas nosaka LDz veicamos uzdevumus, ir Transporta attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam un Indikatīvais dzelzceļa infrastruktūras attīstības plāns 2018.–2022. gadam. Tāpat uzņēmums strādā atbilstoši Vidēja termiņa darbības stratēģijai 2017.–2022. gadam, bet viss koncerns – atbilstoši apstiprinātajai "Latvijas dzelzceļš" koncerna stratēģijai laika posmam līdz 2030. gadam.

Ņemot vērā LDz lomu tautsaimniecībā, uzņēmuma eksperti iesaistās dažādu konsultatīvo padomju darbā, sniedzot uzņēmuma viedokli par plānotajām likumdošanas vai aktivitāšu pārmaiņām gan Latvijas, gan arī starptautiskajā mērogā. LDz pārstāvji, tostarp uzņēmuma vadība, regulāri piedalās Ostu, loģistikas un tranzīta padomes darbā, kuru vada Ministru prezidents, kā arī Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes, Transporta un sakaru nozares trīspusējās sadarbības apakšpadomes un Loģistikas padomes darbā Satiksmes ministrijas vadībā, divpusējo lietišķās sadarbības padomju darbībā un starpvaldību komisiju darba kārtības sagatavošanā ar trešajām (ārpus Eiropas Savienības esošām) valstīm – Baltkrieviju, Krieviju, Kazahstānu un citām valstīm. LDz ir ilggadējs Latvijas Darba devēju konfederācijas un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, kuras apkopotā veidā pārstāv biedru nostāju valdībā, aktīvs dalībnieks. Šīm organizācijām regulāri tiek iesniegts viedoklis par tiem likumdošanas jautājumiem, kas skar LDz darbības jomas.

Akcionāri / Īpašnieki

Valstij pieder 100% LDz kapitāla daļu, un šo kapitāla daļu turētājs ir Satiksmes ministrija. Kapitāla daļu turētāja pārstāvis ir Satiksmes ministrijas valsts sekretārs (vai vietnieks). Līdz ar to uzņēmumam ir viens akcionārs un skaidri noteikti sadarbības mehānismi akcionāru sapulču rīkošanai un informācijas apmaiņai saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldes likumu.

2019. gadā ir notikušas 3 akcionāru sapulces, kurās ir apstiprināts LDz 2018. gada pārskats, iecelti divi neatkarīgie LDz padomes locekļi, kā arī veiktas izmaiņas LDz valdes sastāvā un skatīti citi būtiski ar LDz darbību saistīti jautājumi.

Vadība

Uzņēmuma vadību veido akcionāru sapulces ievēlētā Padome, kas ir Valdes pārraudzības institūcija, kā arī Padomes ievēlētā Valde. 2019. gadā notika 26 padomes sēdes, kurās pieņemti 117 lēmumi, un 59 valdes sēdes.

Līdz 2019. gada 17. oktobrim LDz darbojās arī Prezidentu padome, kas bija Valdes koleģiāla izpildinstitūcija. Prezidentu padome nodrošināja uzņēmuma ikdienas lietu pārzināšanu, pārstāvību un darījumu slēgšanu uzņēmuma vārdā. Izbeidzot šīs institūcijas darbību, tās funkcijas pārņēma LDz Valde.

Operatīvo uzņēmuma un koncerna jautājumu plānošana norisinās LDz koncerna komiteju ietvaros, kurā līdzās uzņēmuma augstākajai vadībai darbojas visi Ģenerāldirekcijas direktori un struktūrvienību vadītāji, kā arī koncerna meitas uzņēmumu vadītāji. Vadības komitejas sanāksmes norisinās reizi nedēļā, un tajās tiek apspriesti aktuālie jautājumi un nodrošināta informācijas apmaiņa par dažādās uzņēmuma struktūrās un koncerna uzņēmumos notiekošo. Citās komitejās tiek apspriesti specifiski koncerna uzņēmumu darbības un sadarbības jautājumi atbilstošu komiteju darbības jomai.

Viena no direktoru un struktūrvienību vadītāju atbildības jomām ir uzņēmuma vidējā līmeņa vadītāju iesaiste būtiskākajās LDz norisēs, tāpat regulāri tiek organizētas arī vidējā līmeņa vadītāju sanāksmes reģionos, lai apspriestu ar uzņēmuma stratēģisko virzību saistītus jautājumus.

Darbinieki

Nodarbinot vairāk nekā 9000 darbinieku koncerna līmenī, LDz ir viens no lielākajiem darba devējiem valstī, savukārt koncerna vadošajā uzņēmumā 2019. gadā bija nodarbināti vidēji 6345 cilvēki visā Latvijā. Ņemot vērā darbinieku izklieģtību visos valsts reģionos, būtiska ir komunikācijas nodrošināšana, lai līdz ikvienam darbiniekam nepastarpināti nonāktu informācija par būtiskākajiem procesiem uzņēmumā. Nozīmīgākie informācijas kanāli jau daudzus gadus uzņēmumā ir iekštīkls jeb intranets un žurnāls "Dzelzceļnieks". Lai nodrošinātu vēl labāku informācijas plūsmu, 2019. gadā tika ieviesta "Dzelzceļa TV", kas radīta, lai nodrošinātu darbiniekiem tiešu un operatīvu informāciju par aktualitātēm koncernā. Gada nogalē ieviesta arī "Ziņu lapa", kas ik ceturtdienu tiek izvietota pie ziņojumu dēļiem vairāk nekā 300 plašam darbinieku skaitam pieejamās vietās visā Latvijā.

Intranets uzņēmumā tiek izmantots ne tikai informācijas izplatīšanai par aktuālajām norisēm, bet to izmanto arī, lai informētu darbiniekus par LDz normatīvo aktu izmaiņām, vakantajām amata vietām, kā arī lai darbinieki varētu sekot līdz darba samaksas aprēķinam un ikgadējā atvaļinājuma informācijai.

Ņemot vērā, ka uzņēmuma intranets ir pieejams tikai darba vietā jeb datorā, ir izveidots intranetu dublējošs darbinieku portāls, kuram iespējams piekļūt, autorizējoties ar internetbankas pieeju, tādējādi nodrošinot piekļuvi aktuālajai informācijai arī ārpus uzņēmuma.

Organizācijas / NVO

LDz ir ilgtermiņa sadarbība gan ar nozares nevalstiskajām organizācijām, gan arī ar tādām organizācijām, kuras tieši ietekmē LDz ikdienas darbību.

Darbinieku tiesību un sociālās aizsardzības jautājumos LDz svarīgākais partneris ir Latvijas Dzelzceļa un satiksmes nozares arodbiedrība (LDZSA), ar kuru ir noslēgts LDz darba koncerna koplīgums, kas ir saistošs visiem darbiniekiem. Koplīgums stājās spēkā 2017. gadā, bet 2019. gadā tika parakstīti grozījumi, šim dokumentam kļūstot par vienu no darba ņēmējiem labākajiem sociālās garantijas nosakošajiem koplīgumiem Latvijā. Koplīgums un tā parakstītie grozījumi paredz darbiniekiem plaša spektra sociālās garantijas, kā arī dažādus darba devēja nodrošinātus darba vidi uzlabojošus un darba ņēmēja labklājību un motivāciju veicinošus pasākumus.

Lai nodrošinātu dzelzceļa transporta stabilu un efektīvu funkcionēšanu, nozares attīstību un nozarē nodarbināto sociālo aizsardzību, 2019. gadā uz piecu gadu termiņu tika pagarināta dzelzceļa nozares ģenerālvienošana, kas ir saistošs dokuments LDz koncernam, Latvijas Dzelzceļa un satiksmes nozares arodbiedrībai un Latvijas Dzelzceļa nozares darba devēju organizācijai. Šis dokuments ir kā sadarbības un konsultāciju mehānisms starp iesaistītajām pusēm un to izmanto, risinot jautājumus vai pieņemot lēmumus, kas var būtiski ietekmēt uzņēmumu ekonomisko stāvokli vai darbinieku sociālekonomiskās intereses.

Ārpus dzelzceļa nozares viena no svarīgākajām organizācijām, ar ko LDz ir ilggadēja sadarbība, ir Invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeirons" – šīs organizācijas viedoklis tiek ņemts vērā jautājumos, kas saistīti ar publiskās dzelzceļa infrastruktūras uzlabojumiem, tostarp tās piemērošanā cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Organizācijas viedoklis uzklauts, nodrošinot mobilo pacēlāju darbību pasažieriem ratiņkrēslos, kā arī papildu uzlabojumus vājdzirdīgu un vājredzīgu cilvēku ērtībai. Ņemot vērā gaidāmo Rīgas centrālās stacijas ēkas pārbūvi saistībā ar "Rail Baltica" projekta īstenošanu, lielāki kapitālieguldījumi vides pieejamības uzlabošanā tuvākajos gados netiek plānoti.

Lai veicinātu jauniešu interesi par eksaktajiem mācību priekšmetiem, kas saskan ar LDz nepieciešamību pēc motivētu un profesionālu darbinieku piesaistes nākotnē, 2019. gadā turpinājās sadarbība ar nodibinājumu "Iespējamā misija", viesojoties skolās un jauniešiem saistošā veidā stāstot par STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) priekšmetu priekšrocībām.

Lai gan LDz un tā meitas sabiedrību darbība atstāj ietekmi uz vidi, līdz šim būtisku domstarpību ar vides aizsardzības organizācijām nav bijis. Nolūkā mazināt darbības ietekmi uz vidi, LDz regulāri īsteno ar vides aizsardzību saistītus pasākumus, likvidē vēsturisko piesārņojumu, kā arī meklē veidus, kā mazināt kaitīgo izmešu apjomus. Tāpat ikvienam infrastruktūras attīstības projektam tiek veikts ietekmes uz vidi izvērtējums, savukārt sadarbojoties ar zinātnes nozares ekspertiem, tiek meklēti risinājumi trokšņa un vibrāciju mazināšanai un dzelzceļa nodalījuma joslu apsaimniekošanā izmantoto kaitīgo vielu aizstāšanai pret videi draudzīgākiem risinājumiem. Īstenojot pret klimatu atbildīgu rīcību, LDz ik gadu piedalās Pasaules Dabas fonda akcijā "Zemes stunda", Rīgā izslēdzot dzelzceļa tilta pār Daugavu apgaismojumu. Savukārt 2019. gada augustā, atsaucoties LDz aicinājumam, Rīgā ieradās starptautiskās koalīcijas "Rail Freight Forward" vides aizsardzības vēstnesis – Noasa vilciens. "Rail Freight Forward" mērķis ir panākt, lai līdz 2030. gadam Eiropā pa dzelzceļu pārvadātu 30% no kopējā kravu apjoma pašreizējo 18% vietā.

Interesešu pārstāvji

Lai pārstāvētu nozares intereses, LDz ir iesaistījies dažādos nozarei būtiskos sadarbības formātos, kur viena no nozīmīgākajām ir Ostu, loģistikas un tranzīta padome. Ostu, loģistikas un tranzīta padomei ir svarīga loma nozares attīstības veicināšanā, kā arī valsts politikas koordinēšanā saistībā ar ostu attīstību un darbību, turklāt tā risina arī jautājumus, kas saistīti ar infrastruktūru, lai nodrošinātu tranzīta koridora harmonisku un sabalansētu attīstību. LDz šajā nozarei būtiskajā padomē iesaistās, diskutējot par dažādiem attīstības projektiem un likumdošanas iniciatīvām. Savukārt starptautiskā līmenī LDz ir iesaistījies Ostu, loģistikas un tranzīta padomes Reklāmas komisijas darbībā, kas atbild par nozares popularizēšanu starptautiskās izstādēs un forumos, kur nozare tiek pārstāvēta stendā "VIA Latvia".

Lai gan LDz kā infrastruktūras pārvaldītājam konkurentu Latvijā nav, tomēr arī citu valstu dzelzceļa operatori tiek vērtēti kā interesešu pārstāvju ietekmes puse. Kravu pārvadājumu jomā LDz konkurē tranzītkoridoros kravu pārvadāšanai, jo īpaši Baltijas reģionā.

Jau tuvākajos gados par nozīmīgu sadarbības partneri un līdz ar to ietekmes pusi kļūs projekta "Rail Baltica" attīstītāji "RB Rail" un "Eiropas dzelzceļa līnijas". Šajā sadarbības formātā viens no svarīgākajiem jautājumiem būs Rīgas Centrālās dzelzceļa stacijas pārveides projekts, kur paralēli būs gan 1520 mm un 1435mm (Eiropas sliežu platums) dzelzceļa līnijas.

Klienti

Sadarbības pamatu ar klientiem – publiskās infrastruktūras lietotājiem veido LDz meitas sabiedrības AS "LatRailNet" aprēķinātā un noteiktā maksa par publiskās dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 11. panta otro daļu, infrastruktūras maksu nosaka atbilstīgi vilcienu satiksmes pakalpojumu sniegšanas tiešajām izmaksām. Pakalpojumu maksas tiek noteiktas par vienu vilcienkilometru kravu, pasažieru (atsevišķi elektrovilcienam, dīzeļvilcienam un starptautiskajiem vilcieniem) un šaursliežu vilcienu pārvadājumiem.

2019. gadā AS "LatRailNet" pieņēma lēmumu par infrastruktūras maksas lielumu indeksāciju periodam no 2020. gada 1. februāra, par 2,57% paaugstinot uzņēmuma apstiprinātās infrastruktūras maksas. Lēmums par paaugstinājumu pieņemts saistībā ar patēriņa cenu indeksa un darba samaksas fondu ietekmējošo vērtību prognozēto palielinājumu par 2,5% un ražotāju cenu indeksa prognozēto pieaugumu par 2,7%, veidojot summāro izmaksu indeksācijas likmi 2,57% apmērā. Ar noteiktajām infrastruktūras maksām dažādiem pārvadājumu veidiem var iepazīties AS "LatRailNet" [mājaslapā](#).

Tāpat 2019. gada novembrī pieņemts lēmums "Maksas par būtisko funkciju veikšanu periodam no 2019. gada 8. decembra līdz 2020. gada 12. decembrim noteikšanu", ar kuru noteiktas maksas par AS "LatRailNet" sniegtajiem pakalpojumiem nākamajā vilcienu kustības gada grafika periodā. Lēmums pieejams [šeit](#).

Pasažieru pārvadājumus Latvijas iekšzemē nodrošina AS "Pasažieru vilciens" un SIA "Gulbenes – Alūksnes bānītis", starptautiskos pārvadājumus Latvijas teritorijā nodrošina LDz meitas sabiedrība SIA "LDZ CARGO" un UAB "LG Keleiviams" (maršrutā Viļņa–Daugavpils).

Piegādātāji

Kravu pārvadājumu jomā LDz ir četri klienti: SIA "LDZ CARGO" un trīs privātie komersanti – AS "BALTIJAS TRANŽĪTA SERVISS", AS "Baltijas Ekspresis" un SIA "EURO RAIL CARGO".

Par klientiem uzskatāmi arī ostu termināļu operatori un uzņēmumi, tehnoloģisko procesu veicēji, kuri izmanto vagonu apstrādes pakalpojumus, kā arī citu LDz sniegto pakalpojumu saņēmēji (elektroenerģijas sadale un tirdzniecība, nekustamā īpašuma noma).

Lai gan kravu īpašniekus un pasažierus klasiski nevar uzskatīt par tiešajiem klientiem, LDz mērķis ir uzlabot arī šo divu grupu ērtības, piemēram, modernizējot pasažieru infrastruktūru, kā arī nodrošinot nepārtrauktu dzelzceļa uzziņu dienesta darbību. Starp LDz klientiem ir arī vairāki tūkstoši elektroenerģijas pakalpojuma saņēmēji. Šis pakalpojums ir būtisks vietās, kur citiem operatoriem nav pieejams sadales tīkls. 2019. gada beigās LDz uzskaitē bija 4578 elektroenerģijas pieslēgumi mājsaimniecībām un 940 pieslēgumi juridiskām personām, tostarp 195 LDz koncerna iekšējām struktūrām un 745 – ārējiem klientiem.

LDz klientiem sniedz arī apkalpes vietu pakalpojumus un papildu pakalpojumus, kuri neietilpst publiskās dzelzceļa infrastruktūras lietošanas pakalpojumu apjomā – vagonu apstrādes pakalpojums gala stacijās jeb manevru darbu nodrošināšana.

LDz kā Sabiedrisko pakalpojumu iepirkuma likuma subjektam iepirkumu procedūrās ir jāievēro šī normatīvā akta prasības, tāpēc piegādātāji ir jāizvēlas, izsludinot iepirkuma konkursus un sarunu procedūras. 2019. gadā kopumā rīkotas 304 iepirkumu procedūras un noslēgti 422 iepirkumu līgumi. Plašāka informācija par LDz iepirkumu biroja darbību aprakstīta 67. lappusē.

Sadarbībā ar piegādātājiem LDz un potenciālajiem partneriem ir saistoši "Latvijas dzelzceļa" koncerna Sadarbības partneru biznesa ētikas pamatprincipi. Gan šie ētikas pamatprincipi, gan arī iespēja LDz atbildīgajiem darbiniekiem anonīmi ziņot par iespējamiem krāpšanas, korupcijas vai interešu konflikta gadījumiem (Trauksmes cēlēja ziņojums), ir radīti, lai proaktīvi novērstu iespējamību, ka tā partneru un piegādātāju lokā varētu būt juridiskas personas, kas nemaksā nodokļus, neievēro darba vides vai vides aizsardzības, kā arī godīgas komercprakses principus, un vienlaikus nodrošinātu mehānismu savu darbinieku kontrolei darījumu attiecībās ar partneriem.

Sabiedrība

Pārvaldot publiskās pieejamības dzelzceļa infrastruktūru valstī, LDz ir atbildīgs ne vien par to, lai infrastruktūra tiktu uzturēta atbilstošā kvalitātē kravu pārvadājumu nodrošināšanai, bet lai tā būtu droša un atbilstoša arī pasažieru pārvadājumiem un pieejama dažādām iedzīvotāju grupām. Tādējādi dzelzceļa tīklam ir nozīmīga loma iedzīvotāju mobilitātes nodrošināšanā un nodarbinātības veicināšanā, savienojot Latvijas reģionus un lielākās pilsētas ar galvaspilsētu, dodot iespēju iedzīvotājiem ērti un salīdzinoši īsā laikā nokļūt galamērķos.

Pasažieru infrastruktūras attīstība tiek plānota, ņemot vērā "Indikatīvo dzelzceļa infrastruktūras attīstības plānu 2018.-2022. gadam", kas Ministru kabinetā tika apstiprināts 2018. gada nogalē. Lai izzinātu sabiedrības viedokli, tās pārstāvji nereti tiek iesaistīti sākotnējā projektu plānošanā. 2019. gadā tika rīkota diskusija saistībā ar pasažieru infrastruktūras modernizāciju, noskaidrojot, kāds ir aktīvo sabiedrības pārstāvju viedoklis par infrastruktūras elementiem.

Ņemot vērā to, ka sabiedrība ir viena no LDz būtiskām ietekmes pusēm, svarīga ir ikdienas komunikācija, kas tiek īstenota ar dažādu informācijas kanālu starpniecību. Par aktualitātēm, kas saistītas ar uzņēmuma saimniecisko darbību vai procesiem, sabiedrība tiek informēta gan ar tradicionālo mediju starpniecību (prese, TV, radio un interneta mediji), kā arī izmantojot sociālos tīklus Twitter, Facebook, Draugiem.lv, Instagram un LinkedIn.

Par komunikāciju ar sabiedrību atbildīgie darbinieki aktīvi iesaistās saziņā ar iedzīvotājiem, atbildot uz jautājumiem gan sociālajos tīklos, gan arī e-pastā, kā arī sniedzot atbildes sadarbībā ar dzelzceļa uzziņu dienesta darbiniekiem. LDz uzziņu dienests 2019. gadā sadarbībā ar zvanu centra pakalpojumu sniedzēju "Transcom" apkalpoja 68 222 zvanus par iekšzemes un starptautiskajiem pasažieru pārvadājumiem, elektroenerģijas piegādi klientiem, ar LDz koncerna pamatdarbību saistītiem jautājumiem un pārbrauktuvi darbību. Uz e-pastu uzzinas@ldz.lv kopumā saņemtas un atbildētas 2200 elektroniskās vēstules, bet saistībā ar elektroenerģijas pakalpojumu sniegšanu apstrādāti aptuveni 4200 uz e-pastu saņemtie skaitītāja rādījumi.

Lai atbalstītu sabiedrībai nozīmīgus izglītības un zinātnes, veselības veicināšanas, sociālās palīdzības un vides aizsardzības projektus, LDz ievēro gan valsts normatīvo aktu prasības, gan arī vadās pēc izstrādātās Dāvinājumu (ziedojumu) politikas.

Par saņemto projektu pieteikumu izskatīšanu un tālāku virzību ir atbildīga LDz koncerna Mārketinga komunikācijas projektu komisija, savukārt gala lēmumu pieņem LDz un tā meitas sabiedrību valdes.

Ar informāciju par 2019. gadā un iepriekšējos gados veikto atbalstu un tā saņēmējiem iespējams iepazīties [LDz mājaslapā](#).

DARBĪBAS INDIKATORI

04

102-46
102-47
102-48

Būtisko aspektu noteikšana

Sākot darbu pie pirmā GRI pārskata sagatavošanas 2016. gadā, LDz veica ietekmes pušu novērtējumu, organizējot vairāk nekā 10 individuālās un grupu intervijas. Lai noteiktu, kurus ietekmes pušu pārstāvjus ietvert intervijās, tika izveidota LDz piegādes vērtību ķēde – identificējot gan piegādātājus, gan klientus, gan citus partnerus, kuriem ir vislielākā divpusējā ietekme ar LDz. Izmantojot ietekmes pušu apzināšanas matricu un nosakot no piegādes ķēdes skatupunkta būtiskās ieinteresētās puses pievienotās vērtības radīšanā, tika identificētas gan iekšējās, gan ārējās ieinteresētās puses. Šo pušu viedoklis bija pamats informācijas apkopošanai arī par norisēm 2019. gadā.

Tāpat pārskatā iekļautā informācija sagatavota, balstoties arī uz uzņēmuma skatījumu par nozīmīgākajiem ilgtspējas aspektiem.

Sadaļā ir sniegta informācija par būtisko aspektu noteikšanas procesu un iegūtajiem rezultātiem. Uzsākot 2018. gada GRI pārskata sagatavošanu, GRI G4 vadlīnijas nomainīja GRI standarts, un šie būtisko aspektu indikatori iekļauti arī pārskatā par 2019. gadu. Veicot pāreju no GRI G4 vadlīnijām uz GRI standartu, konstatēts, ka GRI standartā vairs nav specifisko Sauszemes transporta (Lielceļi un dzelzceļi) nozares aspektu, līdz ar to pārskatā par 2019. gadu ar indikatoriem LDZ-x saglabāti uzņēmumam nozīmīgi ziņošanas aspekti, taču izslēgts aspekts Zemes izmantošanas tiesības, kurš bijis salīdzinoši nebūtisks gan ietekmes pušu, gan uzņēmuma paša skatījumā.

Būtisko aspektu noteikšanas soļi

1. Ieinteresēto pušu identificēšana – to organizāciju un uzņēmumu noteikšana, kuriem LDz pievienotās vērtības radīšanas procesā ir vislielākā nozīme.
2. Potenciāli būtisko aspektu identificēšana – GRI G4 vadlīniju materiālos minēto aspektu apzināšana un LDz darbībai potenciāli nozīmīgo aspektu atlase.

Gatavojot pirmo GRI vadlīnijās balstīto pārskatu, intervijās ar visām iepriekš minētajām iekšējām un ārējām ietekmes pusēm tika noskaidroti būtiskie ar LDz darbību saistītie ekonomiskie, sociālie un vides aspekti. Intervijās tika apzināts ne tikai to skatījums par ilgtspējas aspektiem, kas tiek piemēroti visu nozaru uzņēmumiem, bet arī specifisko Sauszemes transporta (Lielceļi un dzelzceļi) 25 papildu aspektu potenciālais būtiskums.

Atbilstoši ietekmes pušu radaram (sk. 56. lpp.) būtisko aspektu noteikšanas procesā tika iesaistīti šādu organizāciju vadības pārstāvji:

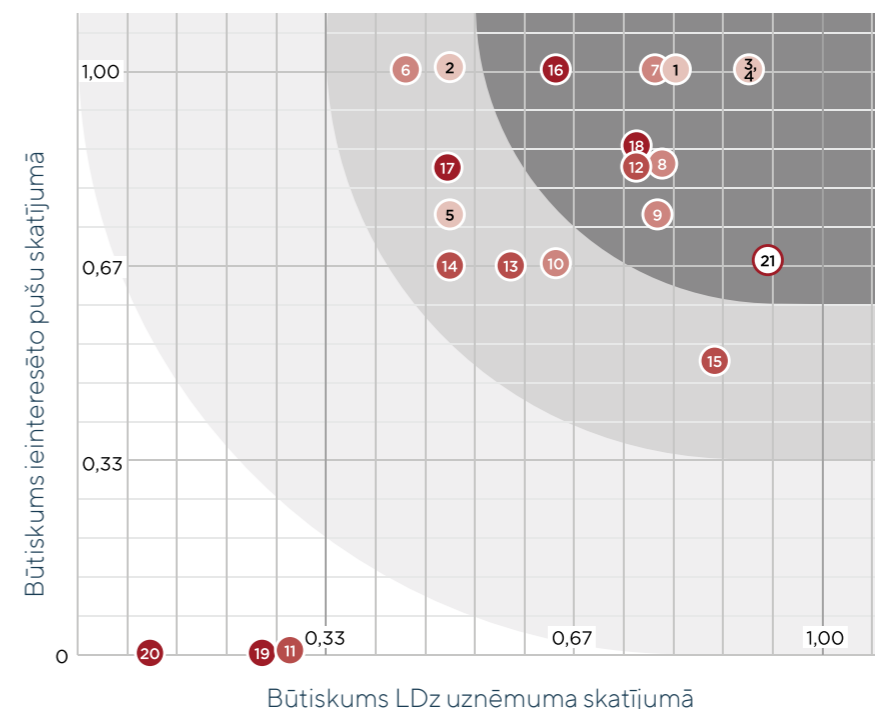
Ārējās ietekmes puses	Iekšējās ietekmes puses
Klienti AS "Pasažieru vilciens", SIA "Baltijas Tranzīta serviss", SIA "LDZ CARGO"	Akcionārs Satiksmes ministrija
Piegādātāji (darbības resursu nodrošinātāji) AS "Swedbank"	VAS "Latvijas dzelzceļš" Padome
Sadarbības partneri Invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeirons"	Attīstības direkcija
Izglītības iestādes Rīgas Tehniskā universitāte	Latvijas Dzelzceļnieku un satiksmes nozares arodbiedrība
Vides organizācijas Latvijas Zaļais punkts	VAS "Latvijas dzelzceļš" Valde
Asociācijas Latvijas Lielo pilsētu asociācija, Latvijas Darba devēju konfederācija	

3. Patiesi būtisko aspektu identificēšana – potenciāli būtisko aspektu izvērtēšana, interviju gaitā nosakot tos, kuri ir nozīmīgākie gan LDz, gan identificētajām ietekmes pusēm.
4. Materiālo aspektu noteikšana – ziņojuma satura identificēšana un robežu noteikšana būtiskajiem materiālajiem aspektiem.

Atbilstoši iekšējo un ārējo ieinteresēto pušu vērtējumam par aspektu nozīmīgumu būtiskuma dimensijās tika izveidota aspektu nozīmīguma matrica (angļu val. - "Materiality matrix").

Tā liecina, ka par visiem būtiskākajiem aspektiem gan iekšējās, gan ārējās ietekmes puses uzskata LDz ekonomiskās ietekmes un arī dažus vides ietekmes rādītājus, bet kā mazāk būtiskus norādījušas vairākus ar sabiedrību un darba vidi saistītus rādītājus. Vienlaikus jānorāda, ka interviju apkopojums liecina – nav īpaši nozīmīgu atšķirību iekšējo un ārējo ietekmes pušu vērtējumā, izņēmums ir atsevišķi ar ļoti specifiskām jomām vai iekšējo uzņēmuma vidi saistīti jautājumi, kas ārējām ietekmes pusēm nešķīta būtiski.

5. Ziņošanai par būtiskajiem aspektiem ilgtspējas pārskatā par 2020. gadu, ir plānots veikt jaunu ietekmes pušu pētījumu, precizējot to interešu loku, uzņēmuma ietekmes jomu izmaiņas un paplašinot pētījumā ietverto ietekmes pušu izlasi.

Interviju gaitā ar ietekmes pusēm tika identificēts katra GRI G4 vadlīniju vispārējā aspekta būtiskums, kā arī, izvērtējot LDz darbību un apzinot ietekmes pušu skatījumu, izvirzīti četri nozares specifiskie aspekti, kas tika iekļauti intervijās ar ietekmes pusēm un LDz ilgtspējas pārskata būtiskuma matricā.

Ilgspējas kategorija	Tēmas
Vides dimensija	Skaņas un vibrācijas
Sociālā dimensija	Zemes izmantošanas tiesības Vides pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām
Cits	Korporatīvā pārvaldība (dzimumu līdztiesība vadības pozīcijās)

EKONOMISKĀ IETEKME

05

LDz loma nozares eksporta pakalpojumu sekmēšanā

Koncernam "Latvijas dzelzceļš" ir virkne sadarbības partneru valstīs, kur liela nozīme ir tam, vai transporta un loģistikas nozares uzņēmuma pamatā ir privātais vai valsts kapitāls, un lielāku uzticību iemanto tieši valsts kapitālsabiedrības. Esot valsts kapitālsabiedrībai un vienlaikus arī svarīgam valsts tautsaimniecības uzņēmumam, iesaistoties starptautiskajos transporta koridoros, LDz veicina nozares konkurētspēju starptautiskā līmenī, tādējādi dodot pienesumu arī valsts ekonomikai. Konkurētspēja ārējos tirgos tiek veicināta, arīdzan piedaloties starptautiskās izstādēs un forumos, piesaistot jaunus sadarbības partnerus ne vien LDz koncerna līmenī, bet arī visai Latvijas transporta un loģistikas nozarei kopumā.

Tikmēr visas nozares attīstība ir atkarīga no tirgus dalībnieku savstarpējās sadarbības un vienotības. Par līdz šim ieguldīto darbu vienotības stiprināšanā liecina "VIA Latvia" zīmols, ar kuru nozares pārstāvji piedalās starptautiskajās izstādēs. 2019. gada aprīlī, izstādē "TransRussia", notika vienotā zīmola un stenda oficiāla atklāšana. Zīmola izveide ir apliecinājums mērķim, kas vieno visu nozari – efektīvu un konkurētspējīgu pakalpojumu sniegšana starptautiskajos tirgos.

Pakalpojumu attīstība, efektivitātes nodrošināšana

Lielāko LDz apgrozījuma daļu jeb 69,5% 2019. gadā veidoja ieņēmumi no infrastruktūras jaudas pārdošanas, infrastruktūras pārvaldītāja papildpakalpojumiem veidojot 18,5% īpatsvaru no kopējiem pamatdarbības ieņēmumiem. Infrastruktūras lietošanas maksas aprēķināšana ir LDz meitas sabiedrības AS "LatRailNet" pārziņā, un tā no 2019. gada otrā pusgada tiek veikta saskaņā ar uzņēmuma izstrādāto maksas aprēķināšanas shēmu (Līdz tam maksu aprēķināja saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas apstiprinātu metodiku).

Ieņēmumus no papildpakalpojumiem veido elektroenerģijas sadale un pārdošana, nekustamo īpašumu noma un tirdzniecība, kā arī citi ar pārvadājumu jomu nesaistīti pakalpojumi.

Izmantojot jaunākās informācijas tehnoloģiju iespējas, VAS "Latvijas dzelzceļš" saviem klientiem nodrošina pilna cikla dokumentu noformēšanu e-vidē kravu pārvadājumu organizēšanā ar visām Latvijas robežvalstīm – Krieviju, Baltkrieviju, Lietuvu un Igauniju. Šis risinājums nodrošina pilnīgi elektronisku informācijas apmaiņu par pārvadājumiem. Savukārt Automatizētā pārvadājumu operatīvās vadības sistēma ļauj pārvadātājiem uzturēt konteineru un vagonu datu bāzi, sniegt tehnoloģiskos dokumentus, formēt tos pēc plāna, kā arī noteikt lokomotīvu atrašanās vietu un prognozēt, kad krava nonāks galamērķī.

Ekonomiskais sniegums

IKVIENA UZŅĒMUMA EKONOMISKAJAI
VĒRTĪBAI IR TIEŠA SASAISTE AR TĀ FINANŠU
RĀDĪTĀJIEM - VĒRTĪBA PIEAUG, JA FINANŠU
RĀDĪTĀJI IR AR AUGŠUPEJOŠU TENDENCI.

201-1
201-4
205-1
205-2
205-3
103

Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju pasaulē, konkurenci starptautiskajā tranzītbiznesā, ogļu, naftas un tās produktu pieprasījuma krišanos Eiropas Savienībā, politiskos lēmumus globālā, vietējā un reģionālā mērogā, 2019. gadā samazinājās pa LDz infrastruktūru pārvadāto kravu apjoms, līdz ar to samazinājās arī ieņēmumu daļa, kas likumsakarīgi atstāja ietekmi arī uz uzņēmuma radīto ekonomisko vērtību.

2019. gadā nav saņemts ne Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums, ne arī valsts finansējums infrastruktūras projektu īstenošanai. Tomēr aizvadītajā gadā ir notikusi sagatavošanās ES Kohēzijas fonda līdzfinansētu projektu īstenošanai un uzsākta gājēju tuneļa Ogres stacijā būvniecība. Šī projekta īstenošanai 2018. gada nogalē tika piešķirts valsts budžeta finansējums divu miljonu eiro apmērā. Tuneļa būvniecību ekspluatācijā paredzēts pieņemt 2020. gada rudenī.

Radītā un sadalītā ekonomiskā vērtība

LDz kopējā radītā ekonomiskā vērtība 2019. gadā bija 207,9 miljoni eiro, un tā veidojās no pamatdarbības ieņēmumiem 183,3 miljonu eiro apmērā, pārējiem saimnieciskās darbības ieņēmumiem 24,0 miljonu eiro apmērā un finanšu ieņēmumiem 0,6 miljonu eiro apmērā. Salīdzinājumā ar 2018. gadu uzņēmuma kopējā radītā ekonomiskā vērtība 2019. gadā ir samazinājusies par 30 miljoniem eiro.

Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas bija 200,3 miljoni eiro. Ražošanas izmaksu struktūrā lielu daļu (91,6 miljonus eiro) veido darbinieku atalgojums un ar to saistītās sociālās apdrošināšanas iemaksas. 19,9 miljonus eiro veido materiālu, kurināmā, degvielas un elektroenerģijas izmaksas. Savukārt administrācijas izmaksas ir 16,1 miljoni eiro.

2019. gadā 74,8 miljoni eiro nomaksāti nodokļos, tostarp 32,0 miljoni eiro valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu, 14,9 miljoni eiro iedzīvotāju ienākuma nodokļa, 27,0 miljoni eiro pievienotās vērtības nodokļa un 0,6 miljoni eiro nekustamā īpašuma nodokļa veidā.

2020. gada 28. janvārī Ministru kabinets ar rīkojumu Nr.35 noteica, ka Latvijas dzelzceļš nemaksā dividendes no 2018. gada peļņas, bet peļņas daļu 2 922 272 eiro apmērā novirza valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras attīstībai un atjaunošanai, tai skaitā rezerves veidošanai, kas var tikt izmantota valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" plānoto publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras projektu īstenošanai atbilstoši kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijai 2017.–2022. gadam un peļņas daļu 1 255 492 eiro apmērā novirza publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras finansēšanai pasažieru pārvadājumu segmentā 2019. gadā (pamatojumu skatīt 7. lpp).

183,3
milj. EUR

ieņēmumi no
pamatdarbības

24,0
milj. EUR

pārējie saimnieciskās
darbības ieņēmumi

0,6
milj. EUR

finanšu
ieņēmumi

207,9
milj. EUR

kopējā radītā ekonomiskā
vērtība

Investīcijas infrastruktūrā un attīstībā

PAMATDARBĪBAS ĪSTENOŠANA -
PUBLISKĀS PIEEJAMĪBAS DZELZCEĻA
TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRAS
PĀRVALDĪŠANA NOZĪMĒ PIENĀKUMU
UZTURĒT TO ATBILSTOŠĀ KVALITĀTĒ,
SASKAŅĀ AR LATVIJAS REPUBLIKAS UN
EIROPAS SAVIENĪBAS NORMATĪVAJIEM
AKTIEM.

203-1
203-2

Regulārās pārbaudes liecina, ka Latvijā sliežu ceļu kvalitāte atbilst novērtējumam "teicami". 2019. gadā sliežu ceļu novērtējums vienam kilometram bija 19,2 balles. Liela loma kvalitātes uzlabošanā bijusi pēdējos gados īstenotajiem infrastruktūras modernizācijas darbiem, kuru rezultātā izveidota kvalitatīva, konkurētspējīga dzelzceļa infrastruktūra, kas izmantojama gan kravu, gan pasažieru pārvadājumiem.

2019. gadā infrastruktūras atjaunošanā, jaudas paplašināšanā un jaunu iekārtu iegādē LDz ieguldījis 16,4 miljonus eiro, savukārt sliežu ceļu kārtējā remontā – 2,2 miljonus eiro.

Kapitālieguldījumu apjoms programmā "Infrastrukturā jaudas paplašināšana un infrastruktūras atjaunošana" 2019. gadā bija 11,48 miljonu apmērā. Īstenojot šo programmu veikts:

- "A" tipa kapitālais sliežu ceļu remonts (remonts tiek veikts ar jauniem materiāliem) posmā Niedrica-Indra;
- "B" tipa kapitālais sliežu ceļu remonts (remonts tiek veikts ar jauniem un iepriekš izmantotiem materiāliem) posmos Dubulti-Sloka, Jelgava-Glūda, Čiekurkalns-Rīga Krasta, kā arī Daugavpils šķirošanas parkā;
- 2019. gadā ir īstenots kapitālais remonts sešām dzelzceļa pārbrauktuvēm 94,25 miljonu eiro apmērā. Tostarp remontdarbi veikti pārbrauktuvēm Skrīveros, Zolitūdes ielas pārbrauktuvē Rīgā, kā arī pārbrauktuvēm posmos Ķemeri-Tukums2 un Tukums2-Slampe;
- Vairākas pārbrauktuves 2019. gadā aprīkotas ar videonovērošanas sistēmu, tostarp Salaspilī, Ventspilī, Jelgavā, Jāņmuižā un Rīgā;
- Uzlabojot sliežu ceļu kvalitāti un lai mazinātu vilcienu radīto troksni, pēdējos gados LDz veic garsliežu nomaiņu pret jaunām sliedēm. 2019. gadā kopumā ir veikta garsliežu nomaiņa 3618 kilometru garumā. Nomaiņa veikta posmos Jugla-Garkalne, Torņakalns-Jelgava, Ludza-Istalsna, Kandava-Zvāre un Zvāre-Tukums II.

Veicot dažādus precizējošus aprēķinus, 2019. gadā vairākos infrastruktūras atjaunošanas projektos ir izdevies panākt līdzekļu ietaupījumu:

- Veicot 27 pārmiju pārvedu nomaiņu, izdevies rast līdzekļu ietaupījumu, pamatojoties uz precizēto pārmiju pārvedu ielikšanas shēmu. Tā rezultātā uz pieejām pie pārmiju pārvedām ceļā ielikti virsbūves materiāli – pieejas sliedes un izolējošās sliedes ar metāla kompozīta uzliktņiem, rodot 28 984 eiro ietaupījumu projektam atvēlētajā budžetā;
- Inženiertehnisko būvju kapitālā remonta programmā veicot dzelzsbetona tilta pārbūvi pār caurteku posmā Usma-Spāre, precizējot remontdarbu apjomu, ir izdevies ietaupīt 10 983 eiro.

Dzelzceļa infrastruktūras modernizācijai līdzekļi tiek piešķirti arī no Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļiem. Lai gan 2019. gadā šādi darbi nav veikti, tomēr ir turpinājušies sagatavošanas darbi apjomīgo projektu īstenošanai Rīgas un Daugavpils mezglu modernizācijas projektiem, tostarp ir noslēdzies iepirkums par Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava – Mangaļi – Ziemeļblāzma modernizācijas projektu.

Materiāls	Daudzums	Mērvienība
Smilts	35 230	tonnas
Grants (dolomīta šķembas)	1035	tonnas
Akmens šķembas	15 000	tonnas
Granīta šķembas	80 140	tonnas
Piesūcinātie ozolkoka gulšņi	2800	gab.
Piesūcinātie skujkoka gulšņi	7114	gab.
Pārmijas ozolkoka brusas	465	m ³
Pārmijas skujkoka brusas	580	m ³
Tiltu brusas	159	gab.
Dzelzsbetona gulšņi jaunie	13 080	gab.
Dzelzsbetona gulšņi lietotie	43 352	gab.

ES fondu 2014. –2020. gada plānošanas perioda projekti

Lai paaugstinātu dzelzceļa infrastruktūras kvalitāti pasažieru un kravu pārvadājumu veikšanai, tādējādi veicinot arī pienesumu valsts tautsaimniecībai, LDz īsteno apjomīgus infrastruktūras modernizācijas projektus, piesaistot Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus. 2019. gadā turpinājās sagatavošanas darbi programmas "Izaugsme un nodarbinātība" prioritārā virziena "Ilgtspējīga transporta sistēma" 6.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt konkurētspējīgu un videi draudzīgu TEN-T dzelzceļa tīklu, veicinot tā drošību, kvalitāti un kapacitāti" 6.2.1.2. pasākuma "Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija un izbūve" atbalstāmajām darbībām:

- Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava–Mangaļi – Ziemeļblāzma modernizācija;
- Dzelzceļa pasažieru apkalpošanas infrastruktūras modernizācija.

Lai gan 2019.gadā turpinājās sagatavošanas darbi Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada plānošanas perioda 6.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt konkurētspējīgu un videi draudzīgu TEN-T dzelzceļa tīklu, veicinot tā drošību, kvalitāti un kapacitāti" projektam "Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācija", 2020.gada martā pieņemts lēmums projektu izbeigt. Izvērtējot projekta īstenošanas lietderību, secināts, ka tā kā šis projekts tika plānots 45–55 milj. t kravu apgrozījumam, esošajā un prognozējamā kravu pārvadājumu situācijā elektrifikācijas projekta īstenošana nebūs ekonomiski pamatota un radīs papildu finansiālo slogu gan valsts budžetam, gan infrastruktūras izmantotājiem.

Pārskatot LDz projektu prioritātes, projektu īstenošanas iespējas un neatliekamību, tika pieņemts lēmums projekta "Daugavpils Šķirošanas stacijas attīstība: būvniecība" īstenošanu pašlaik atlikt un iekļaut to priekšlikumos ES fondu līdzekļu piesaistei nākamajā ES fondu plānošanas periodā 2021. – 2027. gadam.

Saskaņā ar LDz Valdes 18.03.2020. lēmumu 2016.–2020. gada ES fondu plānošanas periodā ir izbeigta projekta Nr.6.2.1.2/16/I/003 "Daugavpils pieņemšanas parka un tam piebraucamo ceļu attīstība".

Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava–Mangaļi–Ziemeļblāzma modernizācija

Modernizācijas nepieciešamība identificēta posmā Mangaļi–Ziemeļblāzma, kas ir vienceļa posms, kaut arī līnijā Rīga–Skulte, kurā tas atrodas, ir divi paralēli sliežu ceļi. Līdz ar to iecirknis Mangaļi–Ziemeļblāzma ir viena no dzelzceļa līnijas Rīga–Skulte problemātiskajām vietām. Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava–Mangaļi–Ziemeļblāzma modernizācijas projektā ir paredzēts šajā posmā izbūvēt otro sliežu ceļu, kā arī modernizēt mikroprocesoru centralizāciju ar mērķi uzlabot Rīgas dzelzceļa mezgla pārstrādes spēju, būtiski samazināt mezgla šaurās vietas un paaugstināt efektivitāti.

Projekta paredzamās kopējās izmaksas ir 25 miljoni eiro. Projekta īstenošanai ir piesaistīts ES Kohēzijas fonda līdzfinansējums (85%).

2019. gada beigās tika noslēgts līgums par būvniecības darbiem ar iepirkuma konkursa uzvarētāju – personu apvienību "Belam–Leonhard Weiss" 21,95 miljonu eiro apmērā (bez PVN).

Projektu plānots pabeigt līdz 2023. gada beigām.

Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija (2.posms)

VAS "Latvijas dzelzceļš", balstoties uz sabiedriskā transporta pārvadājumu attīstības plānu, plāno modernizēt vairāk nekā 48 stacijas un pieturas punktus, ievērojot šādus principus: pabeigt modernizāciju Rīga- Tukums II un Rīga – Jelgava virzienos un, ņemot vērā pasažieru apgrozījumu, modernizēt lielākās stacijas Zemitāni – Skulte un Rīga – Krustpils virzienos pieejamo finanšu resursu apjomā.

Modernizējot dzelzceļa pasažieru infrastruktūru, ir paredzēts izbūvēt paaugstinātās pasažieru platformas ar pandusiem un saistīto aprīkojumu, ierīkot vienoto informatīvo apziņošanas sistēmu un videonovērošanu, kā arī attīstīt ar pasažieru apkalpošanu saistīto infrastruktūru – gājēju pārejas un celiņus publiskā dzelzceļa zemes nodalījuma joslas robežās.

Projekta mērķa grupas ir sabiedriskā transporta pasažieri, pārvadātāji, pašvaldības un sabiedrība kopumā. Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija nodrošinās visu kategoriju, t.sk. pasažieru ar īpašām vajadzībām, drošu un ērtu apkalpošanu uz pasažieru platformām, kā arī piekļuvi pasažieru infrastruktūras objektiem, iekāpšanu un izkāpšanu no vilciena un drošu vilcieni satiksmi staciju robežās.

Plānots piesaistīt ES Kohēzijas fonda finansējumu (85%). Projekta ieviešanai tiek plānotas investīcijas 26,515 miljonu eiro apmērā.

Projektu plānots pabeigt līdz 2023. gada beigām.

Inovācijas un tīklu izpildaģentūru (INEA) līdzfinansētais projekts "Sadarbbspējīgas dzelzceļa sistēmas izveide Baltijas valstīs"

VAS "Latvijas dzelzceļš" (LDz) un AS "Eesti Raudtee" (ER) ir parakstījušas Dotācijas nolīgumu ar Inovācijas un tīklu izpildaģentūru (INEA) par projekta "Sadarbbspējīgas dzelzceļa sistēmas izveide Baltijas valstīs" īstenošanu.

Projekta mērķis ir nomainīt šobrīd ekspluatācijā esošo automatizēto pārvadājumu operatīvās vadības sistēmu (APOVS) ar jaunu sistēmu un ieviest TAF TSI regulas 1305/2014 (tās grozījumu TAF TSI regulas 2018/278) un TAP TSI regulas 454/2011 prasības.

Projekta ietvaros paredzēta jauna tehnoloģiskā modeļa ieviešana Latvijas un Igaunijas valstu dzelzceļos atbilstoši ES Ceturtās dzelzceļa pakotnes tiesiskajiem aktiem.

Projekts ietvers esošo procesu analīzi, biznesa procesu un datu modelēšanu, tehnisko un funkcionālo specifikāciju izstrādi un jaunas sistēmas ieviešanu, lai vienlaicīgi izpildītu kravas/pasažieru pārvadājumu savstarpējas izmantojamības (sadarbbspējas) tehnisko specifikāciju (TAF/TAP TSI) prasības un nodrošinātu pārvadājumu informācijas savietojamību ar Neatkarīgo valstu sadraudzības (NVS) dzelzceļu sistēmām, saskaņā ar dalībvalstu Dzelzceļa transporta padomes (CSZT) saistošo normatīvo aktu prasībām.

Viena no aktivitātēm ir operatīvās pārvadājumu vadības sistēmas (OPVS) ieviešana LDz, kas tiks izmantots kā prototips analogiskai ER sistēmai. Turklāt projekts ietver funkcionalitāti, kas nepieciešama Rail Freight Corridor North Sea – Baltic (RFC8):

- Infrastruktūras informācijas izgūšana;
- Jaudas plānošana, koordinēšana un sadale;
- Infrastruktūras lietošanas maksas noteikšana;
- Vilcieni kustības informācija.

Sadarbbspējīgas dzelzceļa sistēmas izveides paredzamās kopējās izmaksas ir 5,3 miljoni eiro. Projekta īstenošanai ir piesaistīts Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI)/(CEF) līdzfinansējums (40%).

Projektu plānots pabeigt līdz 2023. gada beigām.

Īpašumu apsaimniekošana un efektivitātes paaugstināšana

Dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanai un saimnieciskās darbības veikšanai LDz pārziņā visā Latvijas teritorijā ir ievērojams nekustamā īpašuma (būves, ēkas) skaits. LDz bilancē 2019. gadā bija 2095 ēkas, no kurām lietošanā ārējiem nomniekiem (tajā skaitā AS "Pasažieru vilciens" un LDz atkarīgajām sabiedrībām) bija izīrētas 302 ēkas, kuru platība bija 24,4% apmērā no kopējās LDz platības.

LDz valdījumā ir publiskās lietošanas dzelzceļa zemes nodalījuma josla ar kopējo platību 15 055 ha (šī platība ietver gan darbojošos sliežu ceļu iecirkņus, gan līnijas, kur patlaban neotiek vilcienu kustība, bet kuri LDz ir jāuztur līdz brīdim kad Ministru kabinets pieņems lēmumu par dzelzceļa iecirkņu slēgšanu).

Lai nodrošinātu uzņēmuma efektīvu darbību un novērstu nelietderīgu resursu izlietošanu, uzņēmums regulāri izvērtē tā valdījumā esošā nekustamā īpašuma izmantošanas lietderību. Gadījumos, kad īpašums nav nepieciešams LDz pamatdarbības nodrošināšanai, tas tiek iznomāts, atsavināts vai arī demontēts (izvērtējot objekta tehnisko stāvokli). Tostarp atsavināšanai tiek nodotas staciju ēkas vilcienu kustībai slēgtajos dzelzceļa iecirkņos. 2019. gadā ir pārdoti četri nekustamā īpašuma objekti par kopējo summu 55 343 eiro, tajā skaitā divas dzīvojamās mājas, bijusī stacijas ēka "Ieriķi" un Saldus stacijas pievedceļa Nr.10 iecirknis.

Darbības ar nekustamo īpašumu ir viens no veidiem, kā LDz gūst papildu ieņēmumus, kas nav saistīti ar uzņēmuma pamatdarbību – publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu. Komercedarbības nolūkos 2019. gadā no jauna noslēgti 150 telpu nomas līgumi, 22 telpu un zemes patapinājuma līgumi, 46 īres līgumi un viens sadarbības līgums. Iznomājot telpas un zemi ārējiem nomniekiem, ir gūti ieņēmumi

1,87 miljonu eiro apmērā, kas ir par 7% vairāk nekā 2018. gadā. Par 1,5% mazāk nekā 2018. gadā ir gūti ieņēmumi, iznomājot telpas un zemi LDz atkarīgajām sabiedrībām (1,25 miljoni eiro), kas ir saistīts ar sabiedrību veikto optimizāciju un objektu nepieciešamības pamatdarbības nodrošināšanai izvērtējumu. Savukārt īres ieņēmumi bijuši 28,24 tūkstošu eiro apmērā.

2019. gadā veikta elektroenerģijas un nekustamā īpašuma nomas pakalpojumu klientu aptauja, sniedzot klientiem iespēju izteikt savu viedokli par pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un komunikācijas iespējām. Aptaujas tika izsūtītas 3271 VAS "Latvijas dzelzceļš" klientam. Aptaujātie klienti augstu vērtējumu izteikuši par komunikācijas iespējām un LDz darbinieku kompetenci.

Arvien lielāku popularitāti gūstot tā sauktajiem "zaļajiem dzelzceļiem", kas ir velo un pārgājienu maršruti pa demontētajiem sliežu ceļiem, LDz 2019. gadā noslēdza patapinājuma līgumus ar vairākām pašvaldībām par zemes un uz tās esošo inženierbūvju izmantošanu "zaļo dzelzceļu" infrastruktūras attīstīšanai. Šādi līgumi noslēgti ar Amatas novada pašvaldību, Gulbenes novada domi, Balvu novada pašvaldību, Cēsu novada pašvaldību, Jaunpiebalgas novada domi, Vecpiebalgas novada domi, Raunas novada domi, Viļakas novada domi nemotorizēto Zaļo ceļu transporta koridora (Green way) vilcienu kustībai slēgtajā līnijas posmā Ieriķi – Vecumi. Bijušās līnijas nodošana pašvaldību apsaimniekošanā ļaus LDz ietaupīt resursus par slēgtās līnijas uzturēšanu un apsaimniekošanu.

2020. gadā norisinās sarunas ar Ērgļu, Ogres un Ropažu pašvaldībām par bijušo dzelzceļa līniju nodošanu, lai tās izveidotu par "zaļajiem dzelzceļiem".

LDz pienākumos ietilpst arī tā īpašumā esošo ēku un būvju uzturēšana atbilstošā tehniskā stāvoklī, kas nozīmē arī remontdarbu un atjaunošanas darbu veikšanu objektos, kur tas ir nepieciešams. Tā 2019. gadā kapitālais remonts veikts Garozas un Tukums 2 stacijas ēkām, bet Gulbenes stacijai pabeigts 2018. gadā uzsāktais remonts. Pārogres stacijas ēkai izveidota rampa, lai nodrošinātu vides pieejamību arī cilvēkiem ar kustību ierobežojumiem, savukārt Pļaviņu stacijas ēkai veikta jumta seguma nomaiņa un fasādes apmetuma remonts. Virknei stacijas ēku pagājušajā gadā izremontētas uzgaidāmās zāles un AS "Pasažieru vilciens" biļešu kasu telpas.

Netiešā ekonomiskā ietekme

Nodrošinot kravu un pasažieru pārvadājumus pa dzelzceļa infrastruktūru, kas ir LDz ieņēmumu lielākā daļa, tiek radīts tiešs ieguldījums nozarē. Tajā pat laikā dzelzceļa infrastruktūrai ir ietekme uz virkni citu tautsaimniecības nozaru un visu valsts tautsaimniecību kopumā. Saskaņā ar Latvijas Bankas ikgadēji apkopotiem datiem par ārējās tirdzniecības bilanci, 2019. gadā dzelzceļa nozares loma pakalpojumu eksporta nodrošināšanā bija 295 miljonu eiro apmērā, no kuriem 244 miljoni eiro bija kravu pārvadājumu segmentā. Dzelzceļa nozare Latvijā ir cieši saistīta arī ar ostām un jūras transportu, un kopā ar šīm nozarēm ietekme uz Latvijas ekonomiku 2019. gadā bija 624 miljonu eiro apmērā.

"Latvijas dzelzceļš" kā viens no lielākajiem darba devējiem valstī, rada netiešu ietekmi uz tirdzniecības un pakalpojumu sektoru. Proti, koncerna vadošā uzņēmuma līmenī nodarbinot vairāk nekā 6000 iedzīvotāju un vairāk nekā 9000 cilvēku visa koncerna līmenī, tiek izmaksāts ikmēneša atalgojums, ko darbinieki izmanto savu ikdienas vajadzību nodrošināšanai. Tādējādi pozitīva ietekme tiek radīta uz vairākām nozarēm.

Netieša ekonomiskā ietekme tiek radīta arī, ik gadu valsts budžetā sociālo iemaksu veidā iemaksājot vairākus desmitus miljonus eiro (20,4 miljoni eiro 2019. gadā). Šie līdzekļi kopā ar citiem nodokļiem veido citu nozaru budžetu (medicīna, izglītība, aizsardzība).

Ietekmi rada arī vidējais atalgojums uzņēmumā – 2019. gadā tie bija vidēji 1211,2 eiro (bruto), tikmēr Latvijā kopumā vidējais atalgojums sasniedza 1 076 eiro pirms nodokļu nomaksas jeb bruto. Līdz ar to vidējais 2019. gadā izmaksātais atalgojuma apmērs LDz ir par 135 eiro jeb 11,1% lielāks nekā valstī kopumā.

Ļoti svarīga ietekme ir arī uz iedzīvotāju mobilitāti – uzturot dzelzceļa infrastruktūru visā valsts teritorijā, iedzīvotājiem ir iespēja pārvietoties no viena reģiona un pilsētas uz citu gan darba, gan arī tūrisma nolūkos. Līdz ar to pozitīva ietekme tiek radīta gan nodarbinātības, gan arī tūrisma sektoram. Par to, ka dzelzceļa transports Latvijā pēdējos gados kļūst arvien populārāks pārvietošanās veids, liecina statistikas dati – 2019. gadā pa LDz infrastruktūru pārvadāti 18,6 miljoni pasažieru, kas ir par 2,1% vairāk nekā 2018. gadā. Turklāt lielākā daļa – 18,4 miljoni – pārvadāti iekšzemes satiksmē. Visbiežāk iedzīvotāji iekšzemē ir pārvietojušies ar elektrovilcieniem, kas nozīmē, ka lielākā iedzīvotāju mobilitāte pa dzelzceļu bijusi Rīgā un Pierīgas reģionos. Vienlaikus tiek sekmēts arī starptautiskais tūrisms. Lai gan salīdzinājumā ar citiem pārvietošanās veidiem vilcienstarptautiskajam tūrismam izmanto mazāk, tomēr arī šajā jomā 2019. gadā bija vērojams 3,8% pieaugums salīdzinājumā ar 2018. gadu.

Īstenojot dažādus ar infrastruktūras atjaunošanu un modernizāciju saistītus projektus, pozitīvs ieguvums ir būvniecības nozarei – gan izejmateriālu piegādātājiem, gan arī būvniecības nozares darba devējiem. Ņemot vērā, ka infrastruktūras modernizācija ir saistīta arī ar informācijas tehnoloģijām, pieņemumu izjūt arī IT nozare.

Iepirkumu prakse

LDz ir valsts kapitālsabiedrība, kas atbilst sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja statusam, līdz ar to iepirkuma procedūras tiek organizētas saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumu, Iepirkumu uzraudzības biroja apstiprinātām Iepirkumu vadlīnijām sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, kā arī kapitālsabiedrības un koncerna izstrādātiem iepirkumu noteikumiem. LDz par iepirkuma procedūru organizēšanu, uzraudzību un koordinēšanu visā koncernā atbildīgs ir Iepirkumu birojs. Šis struktūrvienības pienākums ir plānot iepirkumus, apkopot pasūtījumus, sagatavot un organizēt iepirkuma procedūras, kā arī nodrošināt procesu tiesisko uzraudzību un citas funkcijas saskaņā ar normatīvajiem aktiem.

Organizējot iepirkuma procedūras, būtiski ir ievērot caurspīdīguma un atklātības principus, kā arī nodrošināt atbilstību pretkorupcijas praksei, jau preventīvi novēršot iespējamību, ka tajās piedalās pretendenti ar apšaubāmu reputāciju. Iepirkumu birojs, organizējot savus ikdienas darbus saistībā ar iepirkumiem, sadarbojas ar LDz Krāpšanas novēršanas daļu. Tāpat katrā iepirkuma līgumā tiek ietvertas atsauces uz LDz Sadarbības partneru biznesa ētikas pamatprincipiem un iespēju šaubu gadījumā izmantot trauksmes cēlēju mehānismu. Galvenie principi iepirkumu procedūru organizēšanā, ko LDz Iepirkumu birojs ievēro, ir atklātums, piegādātāju brīva konkurence, vienlīdzīga un taisnīga attieksme pret piegādātājiem, attiecīgi, izvirzot

visiem vienādas prasības un vērtēšanas kritērijus, kā arī līdzekļu efektīva izmantošana. Papildus tam, lai novērstu potenciālos iekšējos riskus, kas saistīti ar iepirkumu organizēšanu, regulāri tiek apmācītas un testētas tās darbinieku kategorijas, kas ir tieši vai netieši saistītas ar iepirkumu organizēšanu. Tie ir iekšējie pasūtītāji, specifikāciju izstrādātāji, iepirkuma organizētāji, iepirkuma komisijas locekļi, kā arī līgumu sagatavotāji un līgumu slēdzēji.

2019. gadā LDz Iepirkumu birojs ir organizējis kopumā 328 iepirkuma procedūras un noslēdzis 422 iepirkumu līgumus. Organizējot iepirkuma procedūras, ir panākta finanšu ekonomija 10,09 miljonu eiro apmērā.

Ņemot vērā, ka viena no LDz vērtībām ir rūpes par vidi, šis princips izpaužas ne tikai ikdienas tehnoloģiskajos procesos, bet arī citās jomās, tostarp iepirkumu politikā. Proti, atsevišķās iepirkuma procedūrās tiek piemērots tā sauktais "zaļais iepirkums" jeb videi draudzīgu risinājumu iegāde vai iepirkums ar mērķi mazināt kaitīgo efektu uz vidi. Ievērojot "zaļā iepirkuma" principu, tiek iegādāti energoefektīvi gaismekļi, spuldzes un lampas darba telpām, savukārt sliežu ceļu infrastruktūras atjaunošanas vajadzībām tiek iegādāti piesūcināti koka gulšņi, pārmijas un tiltu brusas. Tāpat pakāpeniski arī tiek nomainīts tehniski novecojušais autoparks.

Tā kā LDz ievēro Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma prasības, LDz iepirkuma procedūrās kā pretendentu loks var būt gan vietējie, gan ārvalstu piegādātāji.

Pretkorupcijas pasākumi

Lai noteiktu, kā darbiniekiem rīkoties saskarsmē ar piegādātājiem, sadarbības partneriem, kā arī saistībā ar komandējumu un dāvanu pieņemšanu, iespējami koruptīviem gadījumiem, 2016. gadā tika apstiprināta Krāpšanas novēršanas politika, kura 2019. gadā apstiprināta jaunā redakcijā. Par politikas īstenošanu ir atbildīga LDz Drošības direkcijas Krāpšanas novēršanas daļa, un šis dokuments ir saistošs ikvienam LDz un tā meitas sabiedrību darbiniekam.

LDz īstenotā Krāpšanas novēršanas politika ir saistīta ar valsts normatīvo regulējumu – Trauksmes celšanas likumu un Ministru kabineta noteikumiem "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā". Tāpat politika ir saistīta ar LDz koncerna Ētikas kodeksu, kur ir definēti koncerna darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipi.

Lai pārbaudītu korupcijas riskam pakļauto darbinieku zināšanas, 2018. gada beigās un 2019. gada sākumā šiem LDz darbiniekiem bija jāizpilda tests par Krāpšanas novēršanas politikas un Ētikas kodeksa izpratni. Testa rezultāti ļāva izprast tipiskākās darbinieku kļūdas atbilžu variantos, kas kalpoja par pamatu izmaiņu veikšanai politikas dokumentos, kā arī tika papildināti informatīvie materiāli par šo tēmu uzņēmuma iekštīklā.

Kopš 2019. gada 1. maija spēkā ir stājies Trauksmes celšanas likums, kura mērķis ir veicināt trauksmes celšanu par pārkāpumiem un nodrošināt trauksmes celšanas mehānismu izveidi un darbību. Saskaņā ar likuma prasībām, ikvienā uzņēmumā un iestādē, kurā ir nodarbināti vairāk nekā 50 cilvēki, bija jāievieš iekšējā trauksmes celšanas sistēma. Lai gan LDz šāds mehānisms pastāvēja pirms likuma spēkā stāšanās brīža un darbojās kā iespēja anonīmi, konfidenciāli vai, atklājot identitāti, iesūtīt ziņojumu par potenciālu korupcijas vai krāpšanas gadījumu, līdz ar jauno likumu rīka funkcionalitāte ir papildināta, pielāgojot to jaunā likuma prasībām – tiek

nodrošināta iespēja ziņot gan par iespējamiem krāpšanas (korupcijas)/naudas atmazgāšanas gadījumiem, gan iesniegt trauksmes cēlēja ziņojumu. Tāpat atbilstoši likuma prasībām ir izstrādāts mehānisms trauksmes cēlēju ziņojumu pieņemšanai, reģistrēšanai, pārbaudei un nepieciešamajai komunikācijai ar trauksmes cēlēju.

Trauksmes celšanas rīks tiešsaistē ir pieejams uzņēmuma iekštīklā, kā arī ikvienam – gan uzņēmuma darbiniekiem, gan arī ikvienam Latvijas iedzīvotājam – uzņēmuma [mājaslapā](#).

2019. gadā, izmantojot kādu no informācijas kanāliem, tajā skaitā LDz iekštīklā vai mājas lapā, ir saņemti 24 ziņojumi par iespējamiem krāpšanas gadījumiem, no kuriem padziļināta lietas apstākļu izpēte ir bijusi 5 gadījumos (LDz Padomei sniegta informācija vienā gadījumā). Trauksmes cēlēju ziņojumi 2019. gadā nav saņemti.

Vienlaikus, lai nodrošinātu ētisku rīcību no biznesa partneru puses, koncernā ir izstrādāta un ieviesta [Sadarbības partneru biznesa ētika](#), kas ir spēkā kopš 2017. gada. Šis dokuments tika izstrādāts, lai sekmētu labas pārvaldības un sociāli atbildīgas uzņēmējdarbības prakses ievērošanu Latvijā, un šie pamatprincipi ir saistoši ikvienam koncerna uzņēmumu sadarbības partnerim.

Kopš 2019. gada marta LDz koncernā ir ieviesta informācijas sistēma "Sankcijas", kas paredzēta starptautisko un nacionālo sankciju likuma prasību izpildes nodrošināšanai koncernā. Katru dienu tiek izvērtēti no informācijas sistēmas "Sankcijas" saņemtie paziņojumi par pārbaudāmā sadarbības partnera iespējamo atrašanos sankciju sarakstos, par rezultātiem noteiktos gadījumos informējot LDz koncerna atbildīgos darbiniekus, kā arī regulāri tiek sniegtas konsultācijas koncerna sabiedrību darbiniekiem par sankciju jautājumiem.

LDz saskaņā ar Dzelzceļa likumu nodrošina vienlīdzīgu, nediskriminējošu pieeju infrastruktūrai visiem dzelzceļa pārvadātājiem.

IETEKME UZ VIDI

06

PASAULĒ PĒDĒJĀS DESMITGADĒS ARVIEN AKTUĀLĀKS KLŪST JAUTĀJUMS PAR KLIMATA PĀRMAIŅU APTURĒŠANU - CILVĒKA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTĀ PALIELINĀS SILTUMNĪCEFEKTA GĀZU (SEG) APJOMS, KĀ REZULTĀTĀ IK GADU PIEAUG VIDĒJĀ TEMPERATŪRA PASAULĒ. TĀS ATSTĀJ NEGATĪVAS SEKAS UZ KLIMATU - LEDĀJU KUŠANA, JŪRAS LĪMEŅA CELŠANĀS, PLŪDI UN SAUSUMS REĢIONOS, KUR LĪDZ ŠIM EKSTREMĀLI LAIKA APSTĀKĻI BIJA SVEŠI. LAI GAN VEIKSMĪGI ĪSTENOTAS KLIMATA POLITIKAS REZULTĀTUS VARĒS NOVĒRTĒT PĒC VAIRĀKIEM DESMITIEM GADU, RĪCĪBAI TĀS VIRZIENĀ IR JĀSĀKAS JAU TAGAD, UN TO APZINĀS ARĪ LDZ.

Lai gan dzelzceļš ir viens no videi draudzīgākajiem transporta veidiem, radot astoņas reizes mazāku oglekļa emisiju uz vienu tonnkilometru nekā citi transporta veidi, tomēr arī šī nozare ir daļa no cilvēka darbības rezultātā radītās ietekmes uz apkārtējo vidi un klimatu kopumā.

Pasažieru un kravu pārvadājumi pa Latvijas teritoriju tiek veikti, izmantojot galvenokārt dīzeļvilci, kā rezultātā atmosfērā nonāk SEG emisijas. Latvijā 14% no visa dzelzceļa tīkla ir elektrificēti un šajos Pierīgas posmos notiek galvenokārt pasažieru pārvadāšana, izmantojot videi draudzīgu pārvietošanās veidu. Dzelzceļa darbības rezultātā tiek radīts troksnis, kas var atstāt ietekmi uz vidi un iedzīvotājiem, kuri ir vēsturiski dzīvojuši dzelzceļa tuvumā, vai paši izvēlējušies iegādāties īpašumu pie dzelzceļa. Apzinoties dzelzceļa darbības rezultāta radīto ietekmi uz vidi un klimatu, LDz tiecas mazināt savu negatīvo ietekmi, kā arī meklē risinājumus videi draudzīgākiem risinājumiem dzelzceļa nozarē.

Būtisks solis ceļā uz ietekmes mazināšanu ir vides pārvaldības sistēmas izveidošana LDz, kas izstrādāta, ņemot par pamatu LVS EN ISO 14001 standartu. Kopš 2017. gada LDz ir ieviesta sertificēta energopārvaldības sistēma atbilstoši standartam LVS EN ISO 50 001:2012 "Energopārvaldības sistēmas. Prasības un lietošanas norādījumi (ISO 50 001:2011)". Atbilstoši standartu prasībām un parādot LDz atbildību pret vidi, ir ieviesta visam koncernam saistoša Vides politika, Energopārvaldības politika un ar tām saistītā Vides un energopārvaldības programma. VAS "Latvijas dzelzceļš" vides un energopārvaldības programma līdz 2020. gadam identificē būtiskākos vides aspektus. Kā būtiskākie vides aspekti LDz ir identificēti – energoefektivitāte, troksnis, vēsturiskais naftas produktu piesārņojums un bīstamie atkritumi.

Par vides un energopārvaldības programmu īstenošanu un uzraudzību atbildīgie LDz speciālisti ik gadu veic programmā ietvertu uzdevumu un mērķu izvērtēšanu un nepieciešamības gadījumā rosina grozījumus atbildīgākas rīcības pret vidi sekmēšanai.

Investīciju un attīstības projektu ietekme uz vidi

Ikviena investīciju projekta īstenošanā LDz izvērtē tā potenciālo ietekmi uz vidi – šāda prasība ir ietverta LDz koncerna investīciju plānošanas un kontroles noteikumos, kas ir spēkā kopš 2018. gada novembra. Saskaņā ar noteikumiem, attīstības vai investīciju projektam ir jāatbilst LDz galvenajiem stratēģiskajiem mērķiem, kuru starpā ir videi draudzīga un efektīva dzelzceļa transporta attīstība.

Ietekme uz vidi tiek analizēta arī salīdzinoši mazākos investīciju un attīstības projektos.

Enerģopārvaldība

Enerģopārvaldības sistēma LDz tika sertificēta 2017. gadā atbilstoši ISO 50001:2011 standartam. 2020. gada 10. februārī, atbilstoši standartam, tika veikta LDz enerģopārvaldības sistēmas pārsertifikācija, kuras laikā netika konstatētas neatbilstības standarta prasību izpildei. Sertifikāta reģistrācijas Nr. LVRIG137820E., sertifikācijas sfēra – publiskās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja pakalpojumi un VAS "Latvijas dzelzceļš" nekustamā īpašuma apsaimniekošana. Saskaņā ar enerģopārvaldības sistēmu kā lielākie resursu patērētāji, kas tiek regulāri vērtēti, ir elektroenerģijas patēriņš (kWh), siltumenerģijas patēriņš (kW/m²) un degvielas patēriņš (l/100km).

Līdz šim spēkā esošās LDz koncerna Vides un enerģopārvaldības programmas darbības termiņš ir 2020. gads (ieskaitot), tāpēc 2020. gadā notiks darbs pie jauna politikas dokumenta izstrādes, kuru plānots izstrādāt laika periodam 2021.-2027. gadam.

LDz īpašumā esošo ēku enerģoefektivitātes uzlabošanas pasākumi tiek īstenoti ēku kārtējo vai kapitālo remontu laikā, tostarp mainot logus, durvis, jumtus, kā arī atsevišķos gadījumos siltinot sienas un mainot apkures sistēmas. Kopš 2016. gada 4. marta spēkā ir VAS "Latvijas dzelzceļš" nekustamā īpašuma attīstības un apsaimniekošanas programma laika posmam līdz 2030. gadam. Attiecībā uz enerģoefektivitātes pasākumiem programma paredz samazināt energoresursu īpatnējo patēriņu nekustamajos īpašumos, veikt nekustamā īpašuma enerģoefektivitātes paaugstināšanu, kā arī samazināt elektroenerģijas un ūdens patēriņu nekustamā īpašuma ekspluatācijā un apsaimniekošanas procesā. Bāzes līnija siltumapgādes patēriņam ir noteikta 150 kWh/m².

Piesārņojuma mazināšana

LDz vides aizsardzības un piesārņojuma mazināšanas, novēršanas jomā ir izdalāmi trīs galvenie aktivitāšu virzieni: vēsturiskā piesārņojuma likvidēšana, vides kvalitātes monitorings nozīmīgākajos dzelzceļa mezglos un papildu pasākumi ar mērķi mazināt vides piesārņojuma avotus.

Vides politika ir saistoša visam LDz koncernam, tāpēc arī meitas sabiedrībām savās ikdienas darbībās ir jāievieš vidi saudzējoši risinājumi. Tā 2019. gadā tika pabeigta SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" 2014. gadā uzsāktā maģistrālo dīzeļlokomotīvu 2M62UM modernizācijas programma. Šo gadu laikā kopumā modernizētas 14 divsekciju dīzeļlokomotīvas.

Troksnis un vibrācijas

Viens no Vides un energopārvaldības politikā izdalītajiem būtiskajiem aspektiem ir troksnis un vibrācijas. Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 16. "Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība", LDz 2019. gadā izstrādāja un apstiprināja dokumentu "VAS "Latvijas dzelzceļš" rīcības plāns trokšņa mazināšanai līdz 2023. gadam". Rīcības plāns izstrādāts trokšņa mazināšanai dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti, kura ir lielāka par 30 000 vilcieniem gadā, un kas ietver teritorijas, ko šķērso dzelzceļa līniju posmi Rīga pasažieru – Torņakalns – Zaslauks un Rīga pasažieru – Lielvārde: Rīgas aglomerāciju, Salaspils, Stopiņu, Ikšķiles, Ogres, Ķeguma un Lielvārdes novadus.

Rīcības plānā ir ietverts arī stratēģiskās trokšņu kartes apkopojums, kas tika izstrādāts 2017. gadā. To sagatavojot, veikti aprēķini par trokšņa līmeni pie dzīvojamo ēku fasādēm dzelzceļa tuvumā, nosakot katras ēkas skaļāko fasādi. Tādējādi izvērtēts iedzīvotāju skaits, uz kuriem iedarbojas dzelzceļa radītais troksnis. Veiktie mērījumi uzrādīja, ka teritorijās, kur vides trokšņa līmenis pārsniedz 55 dB dienas periodā, dzīvo apmēram 2500 iedzīvotāji, teritorijās, kur vides trokšņa līmenis pārsniedz 50 dB vakara periodā, dzīvo apmēram 10 tūkstoši iedzīvotāji, bet teritorijās, kur vides trokšņa līmenis pārsniedz 45 dB nakts periodā, dzīvo gandrīz 14 tūkstoši iedzīvotāji.

Lai noteiktu tos trokšņa samazināšanas pasākumus, kuru ieviešana radītu vislielāko labumu sabiedrības veselībai, veikts plānoto pasākumu ieguvumu izvērtējums. Plānoto pasākumu ieviešanas prioritāte noteikta atbilstoši to izmaksu ekvivalencei sabiedrības veselības ieguvumiem, proti, vispirms ir paredzēts ieviest tos pasākumus, kuru ieguvumi sabiedrības veselībai, kas saistīti ar trokšņa piesārņojuma līmeņa samazināšanu, būs lielāki nekā investīcijas, kas nepieciešamas pasākumu ieviešanai, kā arī ievērojot to prioritāro kārtību.

Prettrokšņa sienu un ekrānu izbūve ir finanšu ietilpīgi projekti, tāpēc šo risinājumu realizēšanai ir nepieciešams meklēt publiskā finansējuma, tostarp ES fondu, piesaistes iespējas kā LDz, tā arī pašvaldībām, kuru teritorijās atrodas noteiktās diskomforta zonas. Gadījumā, ja tiks piesaistīts publiskais finansējums, LDz prettrokšņa pasākumus īstenoš, rūpīgi izvērtējot sinerģiju ar uzsāktajiem un plānotajiem dzelzceļa modernizācijas un attīstības projektiem, lai novērstu projektu pārklāšanos un nelietderīgu finanšu līdzekļu izlietojumu. Būtiska ir arī attiecīgo pašvaldību iesaiste, kopīgi vienojoties par risinājumu pamatotību un to realizāciju. Ikdienas sliežu ceļu infrastruktūras uzturēšanas darbos saistībā ar trokšņa mazināšanu 2019. gadā tika veikta sliežu slīpēšana un garsliežu uzstādīšana. Pārskata gadā trokšņa un vibrāciju mazināšanas nolūkā ir uzstādītas garsliedes 19 kilometru kopgarumā.

Materiāli

Dzelzceļa infrastruktūras remontdarbos ik gadu tiek izmantoti noteiktu grupu materiāli – smiltis un grants, šķembas, koka un dzelzsbetona gulšņi. Izmantoto materiālu daudzums ir atkarīgs no plānoto un veikto remontdarbu apjoma (detalizētu izmantoto materiālu uzskaitījumu skatīt 51.lpp.)

Ņemot vērā specifiku, LDz sliežu infrastruktūras remontdarbos neizmanto otrreiz pārstrādājamus materiālus.

Ūdens patēriņš

Saimnieciskās darbības un darbinieku ikdienas patēriņam LDz izmanto gan komersantu piegādāto ūdeni no centralizētām ūdens apgādes sistēmām, gan arī uzņēmuma īpašumā esošās ūdens ieguves sistēmas, tostarp dziļurbumus un spices. Ūdens apgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas nodrošināšanai LDz ir noslēdzis 34 līgumus ar pašvaldību komunālajiem uzņēmumiem, kā arī divus līgumus ar Rīgas Brīvostas pārvaldi.

Efektīvas saimniekošanas rezultātā 2019. gadā, salīdzinājumā ar 2018. gadu, ir samazinājies patērētā ūdens apjoms – tas sasniedza 100 597 kubikmetrus, savukārt radīto notekūdeņu daudzums bija 104 280 kubikmetri.

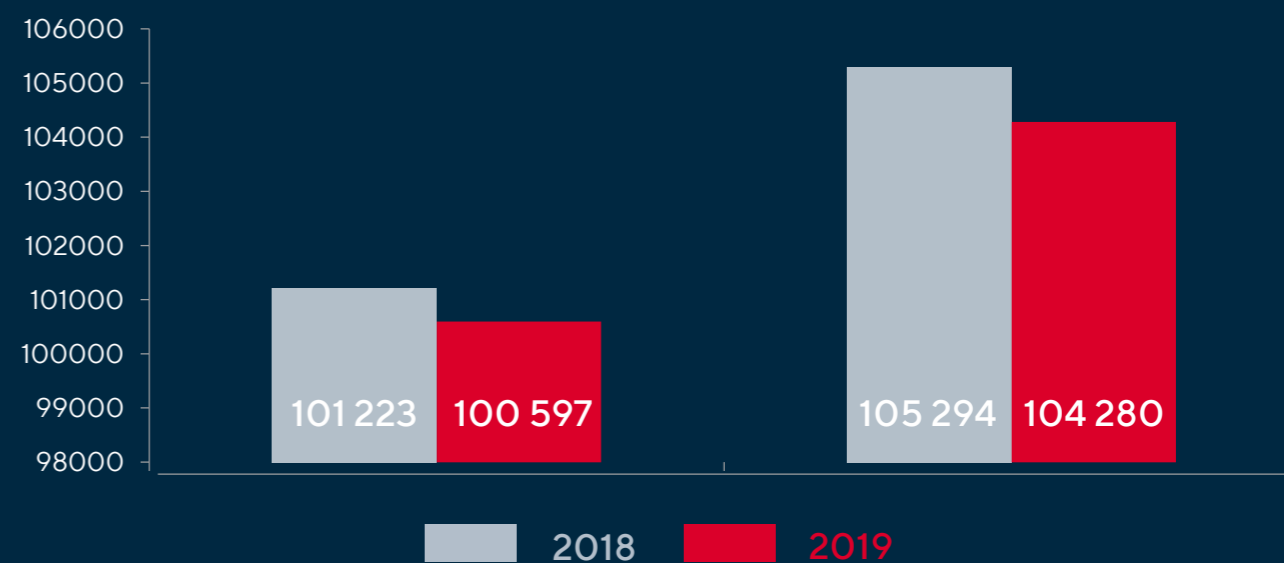
Ūdens patēriņš, m³

patērētais ūdens apjoms

radīto notekūdeņu daudzums

Enerģijas patēriņš

Viens no uzņēmuma un kopējās valsts tautsaimniecības ilgtspējīgas attīstības priekšnosacījumiem ir energoefektivitātes paaugstināšana. LDz ir starp tiem uzņēmumiem, kam saskaņā ar Energoefektivitātes likumu ir jāievieš vismaz trīs energoefektivitātes uzlabošanas metodes, kam ir visaugstāk novērtētais enerģijas ietaupījums vai visaugstākā ekonomiskā atdeve. Ar mērķi kļūt energoefektīvākam, LDz tiecas samazināt gan elektroenerģijas, gan arī siltumenerģijas apjomus. Šajā jomā ir definēti gan noteikti uzdevumi uzņēmuma pārvaldības līmenī, gan arī tiek izglītoti darbinieki, informējot par veidiem, kā atbildīgi izmantot pieejamos energoresursus.

Siltumenerģija

Veicot LDz īpašumā esošo ēku siltināšanu un apkures sistēmu modernizācijas pasākumus, 2018./2019. gada apkures sezonas laikā ir izdevies panākt siltumenerģijas patēriņa samazināšanos attiecībā pret 2017./2018. gada apkures sezonas rādītājiem. Kopējais siltumenerģijas patēriņš 2018./2019. gada apkures sezonā bija 139 kWh uz vienu kvadrātmetru, un tas ir par 1,75% mazāk nekā iepriekšējā sezonā, līdz ar to sasniegts noteikto mērķi - 150 kWh/m². Lai gan kopējos rādītājos šis mērķis ir sasniegts, reģionu griezumā tam atbilst tikai Rīgas reģions, kamēr Jelgavas un Daugavpils reģioniem rādītājus plānots uzlabot.

Nr.p.k.	Reģions	Apkures sezona			
		2015./2016.	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
1.	Rīgas reģions	162,2	132,00	129,41	123,62
2.	Jelgavas reģions	146,9	168,00	160,42	155,62
3.	Daugavpils reģions	168,7	167,50	156,38	163,46
LDz kopā		158,0	148,5	141,5	136,06

302-1
302-2
302-4

Elektroenerģijas patēriņš

LDz savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai (ražošanas procesiem, iekštelpu un ārtelpu apgaismojuma nodrošināšanai, biroju elektroierīču darbināšanai) izmanto elektroenerģiju. Elektroenerģijas patēriņa samazināšana nekustamā īpašuma ekspluatācijas un apsaimniekošanas jomā ir viens no Vides un energopārvaldības programmas uzdevumiem. 2019. gadā dzelzceļa vajadzībām, pamatdarbības nodrošināšanai un kapitālieguldījumu veikšanai infrastruktūras attīstībā, elektroenerģijas patēriņš bija 37 879,1 kilovatstundu (kWh), veidojot 4,5% samazinājumu attiecībā pret 2018. gadu.

2019. gadā LDz Mācību centrā Rīgā un Daugavpils filiālē uzņēmuma darbiniekiem tika organizētas divas apmācību sesijas par energopārvaldības jautājumiem. Tāpat uzņēmuma intranetā regulāri tiek publicēta informācija darbiniekiem par metodēm, kā ikdienā atbildīgi izmantot viņiem pieejamos energoresursus (biroja tehnikas lietošana, apgaismojums telpās, kondicionieru darbināšana un siltuma nodrošināšana telpās).

Lokomotīvu modernizācija

Būtisks energoresursu patērētājs ir lokomotīves, tāpēc to modernizācija ir visefektīvākais veids, kā pagarināt ekspluatācijas laiku un paaugstināt energoefektivitāti. Tomēr manevru lokomotīvu modernizācija prasa apjomīgus finanšu līdzekļus. Kopš 2019. gada manevru lokomotīvu degvielas patēriņš ir izslēgts no Vides un energopārvaldības programmas, jo tās ir pārdotas LDz meitas sabiedrībai SIA "LDZ CARGO". Vienlaikus jautājums par energoefektīvākām lokomotīvēm joprojām ir dienaskārtībā visa koncerna līmenī. To pierāda SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" īstenotā maģistrālo dīzeļlokomotīvu 2M62UM modernizācijas programma, kas noslēdzās 2019. gadā. Lokomotīves pēc to modernizācijas ir kļuvušas efektīvākas, vienlaikus ir samazinājies radītais emisiju apjoms un eļļas patēriņa apjoms.

53 497 259 kWh
2019. gada
elektroenerģijas sadales
pakalpojuma apjoms
pārējiem lietotājiem

40 132 772 kWh
lietotājiem ārpus
koncerna

6 055 400 kWh
mājsaimniecības
lietotājiem

7 309 047 kWh
LDz meitas sabiedrībām

18 290 789 kWh
2019. gada
elektroenerģijas
tirdzniecības pakalpojuma
apjoms ārējiem lietotājiem

4 926 302 kWh
lietotājiem ārpus
koncerna

6 055 440 kWh
mājsaimniecības
lietotājiem

7 309 047 kWh
LDz meitas sabiedrībām

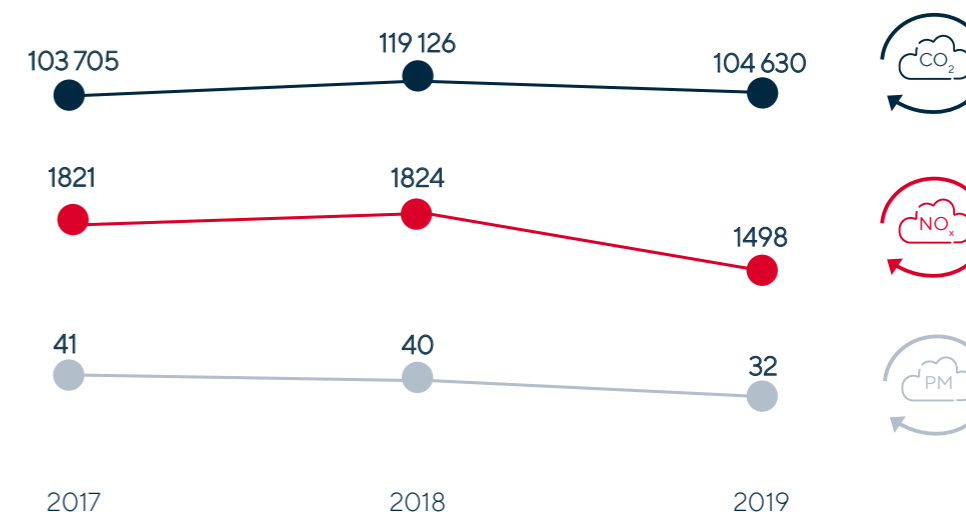
Bioloģiskā daudzveidība

Latvija ir unikāla ar dabas daudzveidību un vērtīgiem biotopiem, par kuriem ir jā rūpējas, lai tie cilvēka saimnieciskās darbības rezultātā neizzustu. Arī LDz īpašumā ir konstatēti vairāki šādi vērtīgi biotopi, kam draud izzušana un par kuru saglabāšanu Eiropas Savienība ir īpaši atbildīga, ņemot vērā to dabiskās izplatības areāla proporciju ES teritorijā. Dabas aizsardzības pārvaldes īstenotā projekta "Dabas skaitīšana" rezultātā noskaidrojies, ka LDz īpašumā ir biotopi Ropažu, Valkas, Ventspils novadā un Ventspils pilsētā. Informācija par dabas skaitīšanas rezultātā apkopotajiem datiem ir pieejama dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS, kas savietota ar Valsts vienoto ģeotelpiskās informācijas portālu.

LDz no savas puses regulāri nodrošina zālāja nopļaušanu un biomasas savākšanu šajos biotopos, savukārt vietās, kur teritorija pārklājas ar blakus esošiem īpašumiem, tiek īstenota ekspertu ieteiktā metode – noganīšana.

Izmeši

Izmešu apjoms gadā, t

Siltumnīcefekta gāzes (SEG) ir viens no lielākajiem draudiem pasaules klimatam. Šī cilvēka saimnieciskās darbības rezultātā radītā piesārņojuma sekas ir jūtamas visā pasaulē, un klimata eksperti vērs uzmanību, ka nerīkojoties, sekas būs jūtamas aizvien intensīvāk, atstājot negatīvu ietekmi gan uz ekonomiku, gan uz sabiedrību kopumā.

Saskaņā ar 2018. gada Latvijas nacionālo inventarizācijas atskaiti 1990. – 2016. gadam, dzelzceļa transports rada vien 6,1% no kopējā transporta nozares SEG emisiju apjoma, tomēr jebkāds emisiju apjoms atstāj negatīvu ietekmi uz vidi, tāpēc ikviens atbildīgs un ilgtspējīgs uzņēmums ir veicināt emisiju apjoma samazināšanos.

Viens no risinājumiem, kā samazināt emisiju apjomus, ir lokomotīvu modernizācija. Laika posmā no 2014. gada līdz 2019. gadam tika modernizētas un pakāpeniski pieņemtas ekspluatācijā 14 maģistrālās dīzeļlokomotīves 2M62UM. Modernizētās lokomotīves ir efektīvākas un ekonomiskākas, kā rezultātā ir samazinājies gan patērētais degvielas patēriņš uz 100 kilometriem, gan izmešu apjomi.

Vienlaikus jāuzsver, ka emisiju apjoms ir proporcionāli atkarīgs no pārvadājumu apjoma, kas 2019. gadā, salīdzinājumā ar 2018. gadu, samazinājās par 15,8%.

Atkritumu apsaimniekošana un gruntsūdeņu monitorings

Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanas darbības rezultātā tiek radīti dažāda veida atkritumi, kas tiek iedalīti vairākās kategorijās:

1. sadzīves atkritumi stacijās, birojos un citos ar uzņēmuma darbību saistītos objektos, kuri atkarībā no objektu atrašanās vietas, tiek nodoti atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam, kuram ir tiesības strādāt attiecīgās pašvaldības teritorijā. Nodoto sadzīves atkritumu apjoms netiek atsevišķi uzskaitīts, taču tas ir uzskaitīts līgumos;
2. utilizējamie vai otrreiz pārstrādājami biroju darbības rezultātā radušies atkritumi – sadzīves tehnikas vienības, datortehnika, izlietotais papīrs (makulatūra);
3. uzņēmuma saimnieciskās darbības radītie atkritumi un/vai piesārņojums (tai skaitā grunts piesārņojums, remonta un būvniecības procesā radušies atkritumi).

Lai gan liela daļa informācijas aprites ikdienā notiek elektroniski, tomēr joprojām dažādi materiāli tiek drukāti, un nereti šie materiāli veido lielu daļu no kopējā sadzīves atkritumu apjoma. Tomēr izlietotajam papīram ir iespēja dot otru dzīvi – tā ir laba izejviela atkārtotai papīra ražošanai, tādējādi ievērojami samazinot atkritumu apjomu, kas nonāk poligonos. Bez maksas izlietoto papīru otrreizējai pārstrādei iespējams nodot uzņēmumam SIA "Līgatnes papīrs", ar kuru LDz ir noslēgts līgums par makulatūras nodošanu. 2019. gadā otrreizējai pārstrādei tika nodoti 11 980 kilogrami izlietotā papīra.

LDz saimnieciskās darbības rezultātā veidojas arī bīstamie atkritumi, par savākšanu un utilizāciju ir noslēgti līgumi ar komersantiem, kas specializējušies šajā jomā.

Par biroja tehniku atbildīgais LDz Informācijas tehnoloģiju centrs 2019. gadā utilizācijai kopumā nodevis septiņas tonnas nolietoto iekārtu, tostarp monitorus, printerus, sistēmas blokus, baterijas un akumulatorus. 2019. gadā turpinājās luminiscento spuldžu nomaiņa pret LED apgaismojumu, un tā rezultātā utilizācijai nodotas 2016 spuldzes. Tāpat utilizācijai ir nodotas 2,52 tonnas auto riepu un 8660 kilogrami azbestu saturošu materiālu. 2019. gadā nedaudz ir samazinājies radīto un attīrīto notekūdeņu daudzums:

Radīto un attīrīto notekūdeņu daudzums, m³

2016. gadā	105 259
2017. gadā	103 121
2018. gadā	105 294
2019. gadā	104 280

Grunts piesārņojums ar naftas produktiem ir LDZ vides aspekts, kas ir izveidojies vēsturiski, t.s. vēsturiskais piesārņojums, un tas aktuāls noteiktās vietās, galvenokārt tādās kā degvielas un kurināmā bāzes un lokomotīvu ekipēšanas punkti, vagonu tehniskās apkopes punkti, dīzeļlokomotīvu un dīzeļvilcienu motorvagonu stāvlaukumi, vietas stacijās (parki vai atsevišķi sliežu ceļi), kur tiek apstrādāti ar naftas produktiem krauti dzelzceļa vagoni (cisternas) vai pirms izejas signāliem stāvošas dīzeļlokomotīves. Pēc LDZ koncerna izveidošanas vēsturiski piesārņotās vietas un potenciāli piesārņotās vietas ir dažādu koncerna saviedrību īpašumā un valdījumā.

Grunts un gruntsūdens monitorings tiek veikts stacijās, kuru ietekme uz vidi un tieši gruntij un gruntsūdeņiem ir vislielākā. Šāda uzraudzība tiek veikta Ventspilī, Rīgā, Jelgavā, Daugavpilī, Krustpilī, Rēzeknē un Mangaļos. Izpildot Valsts vides dienesta izvirzītos B atļaujas nosacījumus grunts un gruntsūdens kvalitātes nodrošināšanai, 2019. gadā grunts un gruntsūdens monitoringa tīkls tika izveidots Gulbenes, Pļaviņu un Torņakalna staciju teritorijās. Gruntsūdens monitoringa akas uzstādītas Baltkrievijas pierobežas stacijā "Indra", kā arī jau iepriekš pieminētajā Kraujā, kur tiek veikti sanācības darbi. 2019. gadā gruntsūdens monitoringa akas skaits pieaudzis līdz 107 akām. Pārskata gadā grunts un gruntsūdens kvalitātes monitoringa rezultāti uzrādīja lēnu, taču stabilu grunts un gruntsūdens kvalitātes uzlabošanos, kas nozīmē, ka naftas produktu saturam ir tendence samazināties.

LDz saimnieciskās darbības rezultātā galvenais šāda piesārņojuma cēlonis ir pastāvīgas sīkas naftas produktu noplūdes (pilēšana, sūkšanās) no ritošā sastāvā. Patlaban ir apzinātas 165 lokomotīvu stāvēšanas vietas, kas ir pakļautas piesārņošanas riskam (iekļautas arī vietas, kur notiek bīstamo kravu pārsūkšanās no bojātas cisternas veselā), 143 no tām ir ar augstu risku, radot draudus apkārtējai videi.

Tāpat 2019. gadā tika turpināts darbs pie vēsturiskā naftas produktu piesārņojuma ierobežošanas pasākumiem saskaņā ar 2018. gadā apstiprināto piesārņoto vietu sarakstu.

- Saldus – savāktas un utilizētas 50 tonnas piesārņotas grunts;
- Skrunda – veikti gruntsūdens monitoringa tīkla uzturēšanas darbi un veiktas paraugu laboratoriskās analīzes;
- Višķi – izsludināta iepirkuma procedūra II kārtas darbiem, lai savāktu un utilizētu naftas produktu piesārņojumu. Iesniegtie cenu piedāvājumi ievērojami pārsniedza līgumcenu, tāpēc iepirkums tika izbeigts;
- Krauja – turpināts darbs pie avārijas seku likvidēšanas. 2019. gadā veiktas gruntsūdens laboratoriskās pārbaudes un izmantojot vakuumsūkšanos savākta viena tonna naftas produktu un ūdens emulsijas.

Darbība saskaņā ar vides aizsardzību regulējošiem normatīvajiem aktiem

LDz savā darbībā ievēro visus saistošos vides aizsardzību regulējošos ārējos normatīvos aktus, kā arī iekšēji izstrādātos normatīvos aktus, kas nosaka LDz darbību vides jomā.

Saistībā ar LDz piešķirtajām B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujām 2019. gadā tika izstrādāts B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju apsekošanas plāns, kā ietvaros apsekošanas staciju un parku teritorijas, novērtējot B atļauju nosacījumu izpildi, atbilstību faktiskai situācijai un attiecīgo dokumentu esamību un kvalitāti. Balstoties uz šo apsekojumu, 2020. gada sākumā noritēja darbs pie pārskata par B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju apsekošanu 2019. gadā, kurā apkopoti galvenie novērojumi un secinājumi, kā arī turpmākās veicamās darbības faktiskās situācijas uzlabošanai.

2019. gadā tika veikta piecu B atļauju - Rēzeknes stacijas "Rēzekne II parks" un "Rēzekne II A parks", Ventspils stacija, Jelgavas stacija, Bolderājas stacijas "Bolderāja I parks" un Mangaļu stacija pārskatīšana. Piesārņojošās darbības atļaujām ņemtas no Vides pārraudzības valsts biroja.

SOCIĀLĀ IETEKME

07

LDz darbības jomas, reģionālā tvēruma un nodarbinātības dēļ tā sociālā ietekme ir vērtējama trīs būtiskos aspektos: LDz kā viens no lielākajiem darba devējiem valstī, LDz kā pasažieru infrastruktūras uzturētājs un LDz kā mobilitātes un kvalitatīvas dzīves vides veidotājs.

Nodarbinot vairāk nekā 6000 cilvēku VAS "Latvijas dzelzceļš" struktūrās un vairāk nekā 9000 visa koncerna ietvaros, LDz ir uzskatāms par nozīmīgu dalībnieku nodarbinātības veicināšanā valstī, radot tiešu ietekmi uz lielu sabiedrības daļu.

LDz Latvijā pārvalda publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras tīklu, kas ir izvietots visā valsts teritorijā, savienojot dažādus reģionus un pilsētas. Tādējādi LDz ir atbildīgs par infrastruktūru, kas nodrošina iedzīvotāju mobilitāti, veicinot to ekonomisko aktivitāti, izglītības un tūrisma iespējas. Vienlaikus dzelzceļa infrastruktūra rada negatīvu efektu - ik gadu vairāki iedzīvotāji gūst traumas vai iet bojā sadursmēs ar vilcienu, kā arī tiek atstāta negatīva ietekme uz vidi. Apzinoties šīs sekas, uzņēmums cenšas mazināt negatīvās blakusparādības, kā arī sniedz ieguldījumu vietējo kopienu attīstībā.

Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšana arīdzan nozīmē pienākumu rūpēties par pasažieru infrastruktūras uzturēšanu atbilstošā kvalitātē, tās modernizāciju, drošības risinājumu ieviešanu un pieejamības nodrošināšanu visām sabiedrības grupām. Savukārt kravu pārvadājumu jomā LDz ir pienākums nodrošināt kvalitatīvu klientu servisu, pakalpojumu pārskatāmību, datu aizsardzību, kā arī procesu digitalizāciju un efektivizāciju.

Darba vide

Kā viens no lielākajiem darba devējiem Latvijā, LDz gan koncerna līmenī, gan arī koncerna vadošā uzņēmuma līmenī nodarbina iedzīvotājus visā valsts teritorijā, nodrošinot darba iespējas dažāda vecuma, tautības un dzimuma iedzīvotājiem. Ņemot vērā šos trīs faktoros, LDz ir atbildīgs, lai ikvienam no darbiniekiem tiktu nodrošinātas sociālās garantijas, vienlaikus notiktu jaunu speciālistu piesaiste un paaudžu maiņa, rūpējoties par to, lai seniori būtu motivēti nodot savas gadiem uzkrātās zināšanas jaunajiem kolēģiem. Tāpat uzņēmuma turpmākai attīstībai ir svarīgi profesionāli darbinieki, tāpēc regulāri nepieciešams ieguldīt darbinieku izaugsmē, nepieciešamo iemaņu apgūšanā saistībā ar moderno tehnoloģiju izmantošanu ikdienas procesos. Vienlīdz svarīga ir darbinieku motivācija kļūt daudzpusīgākiem un elastīgākiem, attīstīt dažādas prasmes ne tikai savas profesijas robežās.

Viens no aktuāliem jautājumiem Latvijā ir sabiedrības novecošanās, un arī LDz lielākais nodarbināto skaits ir vecumā virs 40 gadiem – vidējais darbinieku vecums uzņēmumā ir 47,6 gadi. Paaudžu nomaiņas problēma dzelzceļa nozarē nav aktuāls jautājums tikai Latvijā, bet visā pasaulē kopumā.

Nozīmīga ietekme uzņēmumam ir reģionu labklājības veicināšanā, jo dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanā un apsaimniekošanā ir nodarbināti iedzīvotāji visā Latvijas teritorijā. Lai gan lielākais darbinieku skaits strādā Rīgā un Rīgas reģionā, svarīga loma ir nodarbinātības veicināšanā Latgales un Zemgales reģionā, kur nodarbināti attiecīgi 30% un 17% LDz darbinieku. Rīgā un Pierīgā 2019. gadā strādāja 38%, bet Vidzemē 4% no kopējā LDz darbinieku skaita.

Darba vides politikas īstenošanā LDz ir izdalāmi trīs svarīgākie virzieni: stabilas, prognozējamās un atbalstošās darba vides veidošana, jauno speciālistu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšana un darbinieku iesaiste uzņēmuma attīstības plānošanā.

Stabilas, prognozējamās un atbalstošās darba vides nodrošināšanā LDz sadarbojas ar Latvijas Dzelzceļnieku un satiksmes nozares arodbiedrību, ar kuru LDz koncernam ir noslēgts darba koplīgums, kura nosacījumi attiecas uz ikvienu nodarbināto neatkarīgi no piederības arodbiedrībai. Koplīgums paredz darbiniekiem plaša spektra sociālās garantijas, kā arī dažādus darba devēja nodrošinātus darba vidi uzlabojošus un darba ņēmēja labklājību un motivāciju veicinošus pasākumus. 2019. gadā spēkā stājās koplīguma grozījumi, paredzot papildu darba vidi uzlabojošus pasākumus.

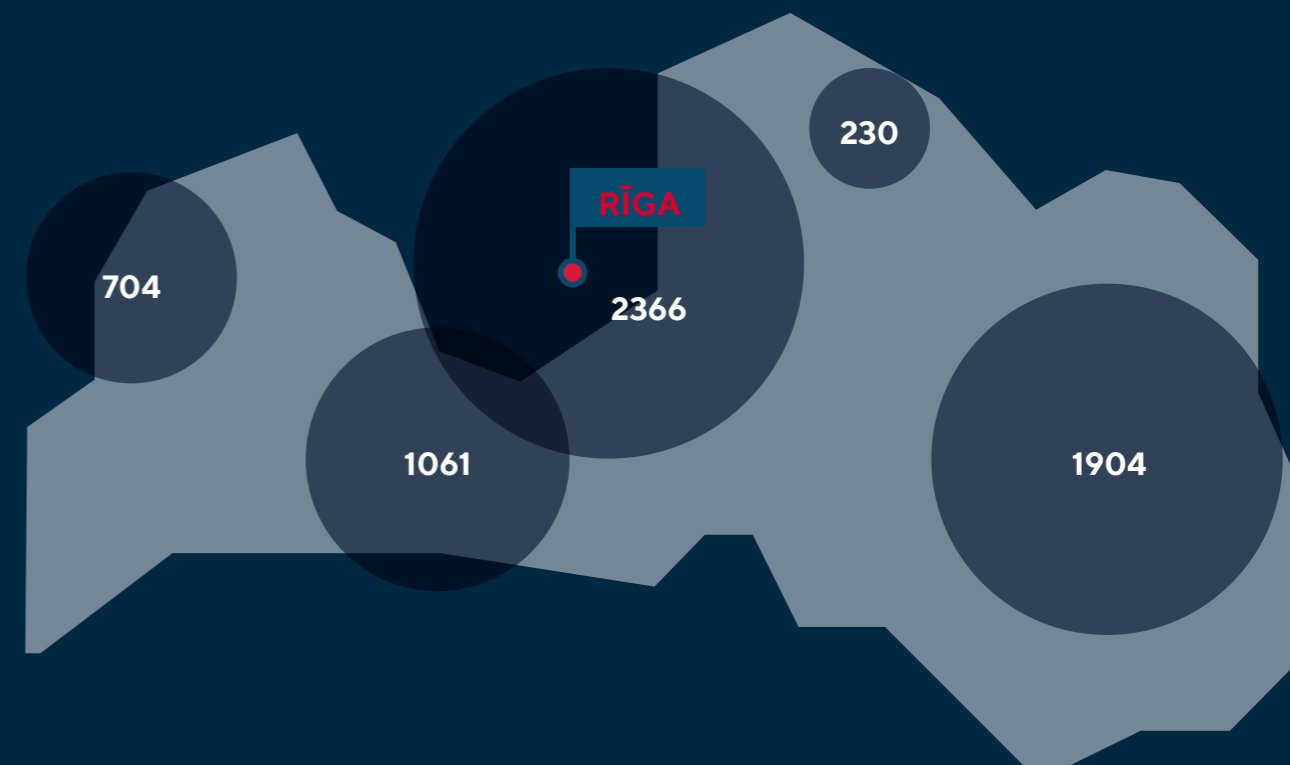

Jauno speciālistu piesaiste un esošo darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana tiek īstenota, LDz sadarbojoties ar augstākās un profesionālās izglītības iestādēm, kas sagatavo nākamos inženierzinātnu speciālistus. Ilggadēji sadarbības partneri šajā jomā ir Rīgas Tehniskā universitāte, kā arī Rīgas un Daugavpils profesionālās izglītības iestādes. Liela loma esošo darbinieku kompetences veicināšanā ir LDz Mācību centram, savukārt karjeras attīstības iespēju īstenošanai koncerna līmenī kopš 2018. gada darbojas Karjeras vadības un personāla atlasē centrs, kā uzdevums ir gan nodrošināt darbinieku nepārtrauktu profesionālo attīstību, gan arī organizēt darbinieku pēctecības procesus un jaunu darbinieku piesaistīšanu.

Dzelzceļa nozare Latvijā ir ar teju 160 gadus senu vēsturi, un nenoliedzami, uzņēmuma iekšējo kultūru un savstarpējo komunikāciju ietekmējušas arī politiskās ideoloģijas, tostarp padomju gados valdošās vertikālās jeb hierarhiskās darba attiecības. Tomēr, apzinoties ikvienu darbinieku kā vērtību, kas var veicināt uzņēmuma izaugsmi, LDz arvien lielāku uzmanību velta darbinieku iesaistei ikdienas procesu uzlabošanā, aicinot darbiniekus sniegt savus priekšlikumus un idejas.

Darbinieku sadalījums pa reģioniem 2019. gads

6265
darbinieku skaits
2019. gada 31. decembrī

46,7 gadi
vidējais darbinieku
vecums

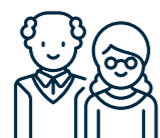
Darbinieku mainība

Vidējais darbinieku skaits 2019. gadā VAS "Latvijas dzelzceļš" bija 6345 cilvēki (darbinieku skaits katrā mēneša pēdējā datumā, kas izdalīts uz 12). Darbinieku skaitam pēdējos gados ir tendence samazināties, kas saistīts ar funkciju izvērtēšanu un dažādu tehnoloģisko procesu efektivizāciju, veiktajām restrukturizācijām, kā arī arvien lielāku moderno tehnoloģiju integrāciju ikdienas procesos. Tā rezultātā vairs nav nepieciešams tik liels darba roku skaits, jo atsevišķus procesus iespējams uzticēt tehnoloģijām. Gada noslēgumā uzņēmumā bija nodarbināti 6265 cilvēki.

530

jaunie darbinieki

53

pensionējušies darbinieki

Atsevišķās uzņēmuma darbības jomās ik gadu notiek jaunu speciālistu piesaiste, kuri apguvuši modernās tehnoloģijas, pārzina jaunākās tendences, tādējādi dodot savu ieguldījumu LDz noteikto mērķu īstenošanā – kļūst par mūsdienīgu un efektīvu uzņēmumu. Tā 2019. gadā darba attiecības ar LDz uzsākuši 530 jaunie darbinieki, kas ir 8,46% no visa nodarbināto kopskaita. Līdz ar jauno profesionāļu piesaisti uzņēmumam aktuāls jautājums ir paaudžu nomaiņa, apzinoties, ka uzņēmumā ir salīdzinoši liels pirmspensijas un pensijas vecuma darbinieku skaits. Paaudžu nomaiņas veicināšanai jau 2014. gadā apstiprināts Nolikums par darbinieku pēctecības nodrošināšanu VAS "Latvijas dzelzceļš", kurā paredzēti motivējoši mehānismi senioriem nodot savas gadiem uzkrātās zināšanas jaunajiem darbiniekiem, lai pēc tam dotos pensijā. 2019. gadā ir pensionējušies 53 uzņēmumā strādājošie, kas gan ir pēdējos četros gados mazākais pensionējušos darbinieku skaits LDz. Pensijas vecuma darbinieku īpatsvars gan kopš 2014. gada ir pakāpeniski samazinājies, tāpēc arī 2019. gadā ir salīdzinoši mazs šīs vecuma grupas darbinieku skaits, kuri pārtraukuši darba attiecības ar LDz.

Viens no Karjeras vadības un personāla atlases centra uzdevumiem ir jauno profesionāļu piesaiste, organizējot un iesaistoties citu organizāciju rīkotajos karjeras izvēles pasākumos. Organizācijas "Junior Achievement Latvija" rīkotajā Ēnu dienā LDz darbinieku "ēnošanā" 2019. gadā piedalījās 47 skolēni no dažādām izglītības iestādēm. Savukārt Atvērto durvju nedēļas ekskursijās piedalījās 167 pamatskolas vecuma skolēni.

214

skolēni iesaistījušies karjeras dienās

Sociālās garantijas

Kopš 2017. gada 1. februāra ir spēkā starp LDz koncerna un Latvijas Dzelzceļnieku un satiksmes nozares arodbiedrību noslēgtais Darba koplīgums, kas paredz papildu sociālās garantijas un labumus līdzās tām normām, kas ir noteiktas Darba likumā. Kopš līgums ir stājies spēkā, tas ir vairākas reizes papildināts un uzlabots. Arī 2019. gada pavasarī spēkā stājās grozījumi koplīgumā, paredzot uzlabojumus darbinieku ikdienā.

Vienlaikus ir noslēgts līgums par darbinieku dzīvības un nelaimes gadījumu darbā apdrošināšanu uzņēmumā strādājošo darbinieku labā. Apdrošināšana attiecas arī uz smagām saslimšanām. Tāpat sadarbībā ar arodbiedrību darbiniekiem un viņu tuviniekiem ir pieejama veselības apdrošināšana darbiniekiem un viņu tuviniekiem, kā arī citi papildu labumi, kas saistīti ar uzņēmuma darbinieku veselības uzlabošanu.

Sadarbībā ar arodbiedrību tiek organizēta veselības apdrošināšana darbiniekiem un viņu tuviniekiem, kā arī citi papildu labumi, kas saistīti ar uzņēmuma darbinieku veselības uzlabošanu.

Patlaban ar Darba koplīgumu ikvienam uzņēmuma darbiniekam tiek garantētas:

- Piemaksas par darbiem, kurus darbinieks veic papildus saviem tiešajiem darba pienākumiem, par mācekļu apmācīšanu, par darbu īpašos apstākļos (piemēram, paaugstināta trokšņa, vibrācijas apstākļos, par darbu augstumā u.c.);
- Apmaksātas papildu atvaļinājuma dienas par noteiktu uzņēmumā nostrādātu gadu skaitu (tiek piemērots 5, 10 un 15 gadu sliekšnis);
- Par darbu īpašos apstākļos, kā arī – papildatvaļinājums tiek piešķirts darbiniekiem, kas piedalījušies Černobiļas atomelektrostācijas avārijas seku likvidācijas darbos vai pildījuši karavīru pienākumus Afganistānas karā vai citos militāros konfliktos obligātā militārā dienesta ietvaros;
- Papildu apmaksātas atpūtas dienas 50 vai 60 gadu jubilejā, darbinieka vai viņa bērnu laulību gadījumā, izglītības iestādes absolvēšanas gadījumā, mācību gada pirmajā skolas dienā (darbiniekiem, kuru bērni uzsāk

mācības 1.-4. klasē), kā arī darbinieka laulātā, vecāku vai bērnu nāves gadījumā. Ikmēneša papildu atpūtas diena tiek piešķirta darbiniekiem, kuriem ir divi vai vairāk bērni vecumā līdz 12 gadiem;

- Pabalsts skolas piederumu iegādei mācību gada sākumā LDz darbinieku bērniem – 1.-4. klašu skolēniem;
- Atbalsts darbiniekam vai viņa tuviniekiem nelaimes gadījumu vai to seku likvidēšanas dēļ radušos seku dēļ;
- Pārceļšanās izdevumu segšana darbiniekam un viņa ģimenes locekļiem un nepieciešamības gadījumā – kompensācija noteiktā apmērā dzīvesvietas iegādei, ja uzņēmuma interesēs darbinieks tiek pārcelts darbā uz citu pilsētu, pagastu, reģionu.

46

bērna kopšanas atvaļinājumā devušies darbinieki

65

atgriezušies no bērna kopšanas atvaļinājuma

Bērna kopšanas atvaļinājuma izmantošana

Saskaņā ar valsts likumdošanu, saistībā ar bērna piedzimšanu darbiniekiem ir iespējams izmantot bērna kopšanas atvaļinājumu, un to var izmantot gan jaunās māmiņas, gan arī tēvi. 2019. gadā bērna kopšanas atvaļinājumā ir devušies 46 darbinieki, tostarp 16 vīrieši un 30 sievietes. Savukārt darbu pēc bērna kopšanas atvaļinājuma perioda ir atsākuši 65 darbinieki.

Komunikācija ar darbiniekiem

Darbinieku informēšana par būtiskākajām norisēm uzņēmumā, jaunumiem nozarē, kā arī dažādām iespējām darbiniekiem, ir viens no piesaisti veicinošiem faktoriem. Nepastarpināta ikdienas komunikācija ar darbiniekiem LDz tiek nodrošināta ar dažādu kanālu palīdzību. Senākais no tiem ir žurnāls "Latvijas Dzelzceļnieks", kas tiek izdots kopš 1992. gada. Sākotnēji izdevums bija iknedēļas avīzes formā, taču 2019. gadā tas iznāca reizi mēnesī. Kopš 2014. gada uzņēmumā ir ieviests iekštīkls jeb intranets, kur ir pieejama ne tikai aktuālā informācija par norisēm uzņēmumā un nozarē, bet ir izvietots arī darbinieku kontaktu katalogs, darbam nepieciešamie dokumenti, normatīvie akti, pieteikumu formas, darba samaksas aprēķins u.c. darbiniekiem nepieciešamā informācija. Intraneta saturs tiek dublēts arī darbinieku portālā, kas pieejams arī ārpus uzņēmuma – autorizējoties ar internetbankas datiem.

LATVIJAS DZELZCEĻŠ | ZIŅU LAPA Lasīt vairāk: darbinieki.ldz.lv vai intranet.ldz.lv 2020.gada 9.janvārī

LIETUVĀ ATJAUNOTS SLIEŽU CEĻS STARP LATVIJAS ROBEŽU UN MAŽEIKIEM

Lietuvu dzelzceļš 2019. gada nogalē atjaunojis 2008. gadā demontēto sliežu ceļu starp Latvijas robežu un Mažeikiem, kas ir daļa no vēsturiskās Jelgavas-Mažeiku dzelzceļa līnijas. Regulāru vilcienu kustību pa šo līniju atklāja jau 1873. gadā. Pēc Latvijas un Lietuvas valsts proklamēšanas un abu valstu robežas nosprašanās dabā, Jelgavas-Renģes iecirknis nonāca Latvijas Valsts dzelzceļu pārziņā, savukārt Renģes-Mažeiku iecirknis - Lietuvas Valsts dzelzceļu pārziņā.

Līdz pat 2008. gadam strīds par 20 km garā Renģes-Mažeiku iecirkņa izmantošanu starp abu valstu dzelzceļa kompānijām nepastāvēja, taču Lietuvas dzelzceļš to negaidīti esāda, demontējot arī pašu sliežu ceļa infrastruktūru.

Tagad minētais iecirknis ir atjaunots un vilcienu kustība pa to tiks atsākta jau tuvākajā laikā pēc formālās nokārtošanas Lietuvas pusē. Paredzams, ka nozīmīgākais kravu saņēmējs un nosūtītājs būs uzņēmums "ORLEN Lietuva", kam pieder Mažeiku naftas pārstrādes rūpnīca.

Latvijas dzelzceļš Jelgavas-Renģes iecirkni ir uzturējis labā tehniskā stāvoklī, nodrošinot tā regulāru apkopi arī pēdējo 10 gadu laikā. Gatavojoties regulāras vilcienu kustības atjaunošanai, Renģes stacijā ir veikts pieredzēšanas-nosūtīšanas ceļa remonts, atjaunota radiosakaru darbība, kā arī caur Glūdas staciju nodrošināts optiskā kabeļa pieslēgums.

Noskenē kodu ar savu viedierīci un noskaties videoklipu:

Nākamā ziņu lapa 2020.gada 16.janvārī. Iesaieties satura veidošanā! Sūtī savus ierosinājumus un novērojumus uz e-pastu: jorna.kalnina@ldz.lv vai zvani 67234979.

2019. gada pavasarī darbu uzsāka "Dzelzceļa TV" – tās uzdevums ir operatīvi un no tiešā avota sniegt informāciju par jaunākajām aktualitātēm koncernā, sniegt atbildes uz darbiniekiem interesējošiem jautājumiem – nodrošināt informācijas kanālu, kas bez starpniekiem nogādā visu informāciju darbiniekiem. "Dzelzceļa TV" ir pieejama intranetā un uz ekrāniem, kas izvietoti vietās, kur notiek cilvēku plūsma. Savukārt gada nogalē tika izveidots jauns komunikācijas kanāls – Ziņu lapa, kas tiek izdota reizi nedēļā. Izvietojot Ziņu lapu pie ziņojumu dēļiem vairāk nekā 300 vietās ar plašu darbinieku plūsmu visā Latvijā, tiek nodrošināta operatīva un nepastarpināta informācija ikvienam darbiniekam. Vienlaikus darbinieki tiek mudināti paši iesaistīties tās satura veidošanā, ziņojot par aktualitātēm, sūtot savus novērojumus, kā arī ierosinājumus lešķējās komunikācijas daļai, kas ir atbildīga par informācijas sagatavošanu izplatīšanu kā LDz, tā arī visā koncernā kopumā.

Darba aizsardzība

Darba aizsardzības jomā LDz concerns ievēro gan valsts normatīvos aktus, gan arī Darba aizsardzības politiku, kas izstrādāta, lai nodrošinātu darbinieku dzīvībai un veselībai maksimāli drošu un nekaitīgu darba vidi. Darba aizsardzības politikas īstenošanu un rīcības pamatvirzienus nosaka LDz Tehniskā inspekcija, kas koordinē struktūrvienības, veic to uzraudzību un kontroli, kā arī sniedz rekomendācijas un norādījumus darba aizsardzības pilnveidei.

Darbs dzelzceļa nozarē ir saistīts ar paaugstinātiem riska faktoriem, jo īpaši tiem darbiniekiem, kuru ikdienas pienākumi ir saistīti ar darbībām sliežu ceļu zonā. Tāpēc, lai novērstu potenciālu veselības un dzīvības apdraudējumu, ir stingri jāievēro drošas darba veikšanas kārtība, jāseko ritošā sastāva kustībai, kā arī jāizmanto augstas redzamības aizsargapģērbs. Tiesiskais regulējums paredz, ka LDz profesijām, kuras saistītas ar vilces līdzekļa vadīšanu, dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanu, ritošā sastāva apkopi, vilcienu kustības vadību, ir veicamas obligātās veselības pārbaudes. Līdz ar to darbiniekiem ir izvirzītas arī paaugstinātas prasības veselības stāvoklim un apmācībai.

Ikviena darbinieka pienākums ir ievērot gan likumdošanas, gan iekšējo normatīvo dokumentu prasības attiecībā uz darba drošību. Saskaņā ar Darba aizsardzības apmācības sistēmu, ikviens jaunais darbinieks, uzsākot darbu LDz, tiek apmācīts un instruēts par darba drošības prasībām un ar savu parakstu apliecina apņemšanos tās ievērot. Darbinieki, kuri apgūst specifiskas dzelzceļa profesijas, tiek teorētiski un praktiski apmācīti darba vietā un pirms atļaujas izsniegšanas patstāvīgi strādāt, tiek pārbaudītas viņu zināšanas gan darba aizsardzībā, gan dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumu jomā. Regulāri tiek organizētas apmācības LDz Mācību centrā.

403-1
403-2
403-3
403-4
403-5
403-6
403-8
403-9
403-10

LDz Tehniskās inspekcijas Darba aizsardzības nodaļa un struktūrvienību darba aizsardzības speciālisti regulāri organizē plānotas un neplānotas darba vides pārbaudes, kuru mērķis ir pārlicināties par drošu darba paņēmieni izmantošanu un darba vides atbilstību drošuma prasībām. 2019. gadā Tehniskās inspekcijas un citu struktūrvienību darba aizsardzības speciālisti kopumā ir veikuši 726 pārbaudes darba vietās, no kurām 203 bijušas neplānotas. Ar darba vides riska faktoru novērtējumu tiek iepazīstināti visi darbinieki.

Darba specifikas dēļ ik gadu LDz darbiniekiem tiek konstatētas arodsaslimšanas. Riskam pārsvarā ir pakļauti darbinieki noteiktās profesijās, kas saistītas ar smagu fizisku roku darbu, smagumu celšanu, pārvietošanu, kā arī piespiedu darba pozām. Visbiežāk arodslimības tiek konstatētas sliežu ceļu montieriem, dīzeļlokomotīvu vadītājiem un vagonu apskatītājiem - remontētājiem. Izplatītākā arodslimību diagnoze ir spondilozē, kas ir hroniska deformējoša mugurkaula slimība, visbiežāk jostas daļā. 2019. gadā kopumā apstiprinātas 20 arodsaslimšanas, un šis rādītājs gadu no gada nav būtiski mainījies.

Tāpat saistībā ar paaugstinātas bīstamības apstākļiem LDz darbinieki tiek traumēti darba pienākumu veikšanas laikā. Kopumā 2019. gadā ir izmeklēti 11 nelaimes gadījumi, no kuriem divi bijuši ar smagām sekām.

2019. gadā veiktās pārbaudes LDz struktūrvienībās:

Pārbaudes Struktūrvienība	Tehniskā inspekcija	Struktūrvienību DA speciālisti	
		Plānotas	Neplānotas
Ceļu distance	21	83	45
Signalizācijas un sakaru distance	6	129	23
Reģionālais apsaimniekošanas iecirknis	12	229	120
Kustības vadības distance	4	11	4
Vagonu apkopes distance	6	22	11

Analizējot 2019. gadā notikušo nelaimes gadījumu apstākļus un cēloņus, var secināt, ka 9 gadījumos (82% no kopējā nelaimes gadījuma skaita) par darbinieku traumējošo faktoru kļuva dažāda veida kritieni. Darbinieki ir krituši no saliekamām kāpnēm, pārvietojoties pa darba vietas teritoriju, neveiklas kustības vai aizķeršanās aiz kāda priekšmeta rezultātā. Vairums no kritieniem notikuši ziemas apstākļos, kad ledus, sniegs un lietus būtiski palielina paslīdēšanas risku. Kā citi nelaimes gadījumu cēloņi minami darba aizsardzības normatīvās dokumentācijas un tehnoloģisko procesu neievērošana.

Nelaiemes gadījumu rezultātā LDz kā darba devēja zaudējumi pārskata periodā bija 3286 eiro, savukārt kopējā darbinieku darbnespēja bija 493 dienas. Valsts likumdošana darba devējam nosaka pienākumu izmaksāt no saviem līdzekļiem darbiniekam slimības naudu ne mazāk kā 80% apmērā, aprēķinot to no darbinieka mēneša vidējās izpeļņas, sākot no pirmās darbnespējas dienas par pirmajām 10 kalendāra dienām.

Nelaiemes gadījumi darba vietās 2015. – 2019. gads:

		2015	2016	2017	2018	2019
Nelaiemes gadījumi		10	7	4	7	11
Dzimums	sievietes	4	3	1	1	1
	vīrieši	6	4	3	6	10
Darbinieku vecums	20-30	2	0	0	0	2
	31-40	1	2	2	3	3
	41-50	1	3	1	3	3
	51-60	2	1	1	1	1
	virs 60	4	1	0	0	2

Apmācības un izglītība

KVALIFICĒTU DARBINIEKU PIESAISTE UN ESOŠO DARBINIEKU IZAUGSME, NEPĀRTRAUKTI PILNVEIDOJOT SAVAS ZINĀŠANAS GAN TIEŠAJĀ DARBĪBAS JOMĀ, GAN APGŪSTOT JAUNAS PRASMES, KAS ĻAUJ PILNVEIDOT SAVU DARBU, KĀ ARĪ VEIDOT HORIZONTĀLO KARJERU UZŅĒMUMĀ, IR VIENS NO LDZ CILVĒKRESURSU ATTĪSTĪBAS STŪRAKMEŅIEM.

404-1
404-2
404-3

Jaunu speciālistu piesaistē, kā arī esošo darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanā LDz ilggadēji sadarbojas ar izglītības iestādēm Latvijā - Rīgas Tehnisko universitāti (RTU), Rīgas un Daugavpils profesionālās izglītības kompetences centriem - tehnikumiem. Tāpat tiek turpināta LDZ Mācību centra attīstīšana, kas jau patlaban nodrošina dažādas izglītības programmas gan LDz darbiniekiem, gan arī ārējiem nozares klientiem.

Sadarbībā ar RTU profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programma "Dzelzceļa transports" tika papildināta ar jauniem loģistikas jomas studiju priekšmetiem un izveidota jauna programmas virziena specializācija "Dzelzceļa transporta loģistika".

Kopumā 2019. gadā profesionālo zināšanu paaugstināšanas nolūkos izglītības iestāžu organizētos mācību kursus apmeklēja 453 darbinieki.

- RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes Transporta institūtā 2019. gadā pēc nepilna laika klātienes studiju realizācijas formas 41 darbinieks mācījās un 15 darbinieki absolvēja studiju programmu "Dzelzceļa elektrosistēmas", 22 darbinieki mācījās un 15 darbinieki absolvēja studiju programmu "Dzelzceļa transports", kā arī 4 darbinieki uzsāka studijas studiju programmā "Darba aizsardzība".
- Profesionālās izglītības kompetences centra "Rīgas Valsts tehnikums" profesionālās vidējās izglītības programmā "Dzelzceļa transports" sliežu ceļu saimniecības tehnika kvalifikāciju 2019. gadā apguva 13 darbinieki.
- Profesionālās izglītības kompetences centra "Daugavpils tehnikums" profesionālās vidējās izglītības programmā "Dzelzceļa transports" sliežu ceļu saimniecības tehnika kvalifikāciju apgūst 13 darbinieki.
- Sadarbībā ar RTU Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes Transporta institūtu, Rīgas un Daugavpils tehnikumiem 2019. gadā organizētas mācību prakses 212 šo izglītības iestāžu studentiem un audzēkņiem.
- Baltkrievijas valsts transporta institūtā profesionālo kvalifikāciju mācību kursus pilnveidoja 17 LDz darbinieki.
- Jau par tradīciju ir kļuvis sadarbībā ar nodibinājumu "Rīgas Tehniskās universitātes Attīstības fonds" organizētais LDz praktisko iemaņu iegūšanas un veicināšanas stipendiju piešķiršanas konkurss. Tajā 2019. gadā piedalījās dzelzceļa specialitāšu studenti un audzēkņi no RTU Transporta institūta, Rīgas un Daugavpils tehnikumiem. Stipendiju konkurss tika organizēts divās kārtās, kur pirmajā kārtā bija pieejamas 30 stipendijas 285 eiro vērtībā praktisko iemaņu apgūšanai laika periodā no 15. jūlija līdz 25. augustam, bet otrajā kārtā studentiem bija iespēja pretendēt uz 24 ikmēneša veicināšanas stipendijām, kas studentiem tiek izmaksātas laika periodā no 2019. gada septembra līdz 2020. gada jūnijam. Šo stipendiju apmērs ir 95 un 110 eiro atkarībā no studiju kursa. 2019. gadā pirmo reizi tika organizēts LDz praktisko iemaņu iegūšanas un veicināšanas stipendiju piešķiršanas konkurss RTU informācijas tehnoloģiju specialitāšu studentiem.

LDZ Mācību centra darbība

2019. gadā turpināja attīstīties Profesionālās tālākizglītības iestāde "LDZ Mācību centrs" (LDZ Mācību centrs). Lai efektīvāk organizētu kvalitatīvu mācību procesu, nodrošinot dzelzceļa nozares darbinieku profesionālo kompetenču uzturēšanu un pilnveidi un profesionālā izglītības līmeņa paaugstināšanu, LDZ Mācību centrs ir pievērsis būtisku uzmanību arī pašu mācībspēku attīstībai. Tāpēc ir veikts mērķtiecīgs darbs izglītības kvalitātes paaugstināšanā, ietverot mācību vides un izglītības procesa kvalitātes uzlabošanu, kā arī pasniedzēju profesionālo kompetenču pilnveidošanu.

2019. gada pirmajā pusgadā sadarbībā ar Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju 11 Mācību centra mācībspēki – LDz speciālisti – apguva 72 stundu profesionālās kompetences pilnveides izglītības programmu, iegūstot sertifikātu "Pedagoģiskā procesa organizācija un vadība".

Sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru Mācību centra personāls un pasniedzēji iesaistījās Eiropas Sociālā fonda projektā "Profesionālās izglītības iestāžu efektīva pārvaldība un personāla kompetences pilnveide", kura mērķis bija nodrošināt profesionālās izglītības iestāžu efektīvu pārvaldību un iesaistītā personāla profesionālās kompetences pilnveidi. Šī projekta ietvaros LDz Mācību centra darbinieki pilnveidoja savas zināšanas 32 stundu profesionālās kompetences pilnveides programmā "Andragoģija – pieaugušo izglītības principi un prakse", gūstot plašāku izpratni par pieaugušo izglītības vajadzībām, viņu motivācijas noteikšanu, kā arī pozitīvas mācību vides radīšanu.

Pilnveidojot apmācību piedāvājumu, sadarbojoties ar LDz Ceļu saimniecības speciālistiem, tika izstrādāta 160 stundu profesionālās pilnveides izglītības programma "Sliežu ceļu uzturēšana un remonts", kas paredzēta ceļu saimniecības darbinieku zināšanu mērķtiecīgai, kvalitatīvai un efektīvai pilnveidošanai, kvalifikācijas paaugstināšanai un karjeras izaugsmei. Par izglītības programmas aktualitāti liecina arī Izglītības kvalitātes dienesta izsniegtā licence (licencēšanas ID P_1400).

LDz Mācību centrā 2019. gadā apmācītie dzelzceļa nozares darbinieki:

5534
kopumā
izglītojamie

tostarp

5144
LDz darbinieki

354
LDz koncerna
meitas uzņēmumu
darbinieki

57
ārējie klienti

Gada nogalē tika uzsākts profesionālās pilnveides izglītības programmas "Pamatlīmeņa zināšanu programma par objekta civilo aizsardzību atbildīgajiem darbiniekiem" (160 akadēmiskās stundas) realizācijas un akreditācijas process. Šo izglītības programmu apguva astoņi LDz un seši "Latvijas dzelzceļš" koncerna atkarīgo sabiedrību darbinieki. Programmas īstenošanai augstu novērtējumu sniedzis Izglītības kvalitātes valsts dienests – ir novērtēts gan pasniedzēju sniegums, gan materiāltehniskais nodrošinājums, gan arī attīstītā mācību vide. Profesionālās pilnveides izglītības programma tika akreditēta uz maksimālo termiņu – sešiem gadiem.

Lai nodrošinātu dzelzceļa satiksmes drošību, uzturētu un pilnveidotu dzelzceļa speciālistu dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas zināšanas, LDZ Mācību centrs 2019. gadā līdztekus profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanai un izveidei sadarbībā ar Tehnisko inspekciju ir izstrādājis, testējis un pilnveidojis Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas jautājumu datu bāzi, kas paredzēta VAS "Latvijas dzelzceļš" dzelzceļa speciālistu apmācībai un eksaminācijai. Tāpat ir nodrošināta dzelzceļa speciālistu kārtējā eksaminācija atbilstoši 02.05.2006. MK noteikumu Nr.360 "Noteikumi par dzelzceļa speciālistiem" prasībām, izveidota un nodrošināta 1.klases vagonu apskatītāju (remontētāju) kvalifikācijas atjaunošanas eksāmena jautājumu datu bāzes funkcionalitāte sistēmā "Moodle".

Arī 2019. gadā LDZ Mācību centrā prioritāras ir bijušas mācības, kas saistītas ar vilcienu kustības drošības nodrošināšanu un drošas darba vides veidošanu un uzturēšanu. Par to liecina fakts, ka mācību jomu "Darba vide un drošība" un "Dzelzceļa tehniskās ekspluatācijas noteikumi" izglītības programmas ir apguvuši 4539 dalībnieki, kas ir 82% no visiem apmācītajiem. LDZ Mācību centrs nepārtraukti īpašu uzmanību velta darbinieku izglītošanai un izglītības programmu izstrādāšanai un pilnveidošanai šajā jomā.

Darba efektivitātes paaugstināšanai tiem darbiniekiem, kas strādā ar apjomīgiem datu masīviem, apkopo, veic datu analīzi, kā arī nodrošina padziļinātāku eksperta līmeņa datu apstrādi, 2019. gadā tika organizētas mācības zināšanu un prasmju pilnveidošanai informācijas apstrādes tehnoloģijās.

Lai nodrošinātu LDz darbiniekus ar elastīgām, visiem pieejamām un individualizētām mācību iespējām zināšanu un prasmju iegūšanai, uzturēšanai, pilnveidošanai un novērtēšanas veikšanai attālināti, LDZ Mācību centrs 2020. gadā turpinās uzlabot e-mācību vidi un ieviest efektīvus digitālos rīkus.

LDz vadītāju akadēmija

2019. gadā turpinājās arī vidējā līmeņa vadītāju izglītošana "LDz Vadītāju akadēmijas" programmā. Lai iegūtās zināšanas būtu efektīvas un tūlīt pielietojamas praksē, tika pārskatīts un aktualizēts šīs izglītības programmas saturs. Tas tika koncentrēts uz aktualitātēm koncernā, veidota sasaiste starp korporatīvajiem un individuālajiem mērķiem, palielināts akcents uz pārmaiņu un konfliktu vadību. Piesaistīti lektori no akadēmiskā sektora, ar plašu praktisko pieredzi un atpazīstamību. "Vadītāju akadēmiju" 2019. gadā absolvēja 18 darbinieki.

Vidējā līmeņa vadītāju izglītības programmas ietvaros laika posmā no 2013. gada līdz 2019. gadam pavisam apmācīti 98 dalībnieki – tie ir gan LDz, gan atkarīgo sabiedrību darbinieki.

Karjeras novērtējums un karjeras attīstības pasākumi

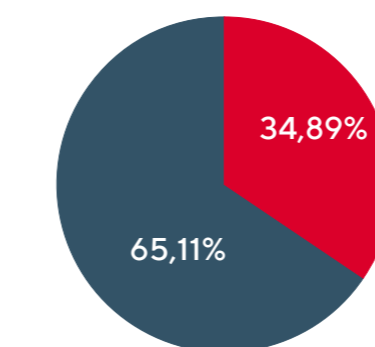
LDz darbiniekiem ir plašas iespējas veidot savu karjeru gan vadošā uzņēmuma, gan visa koncerna ietvaros – paaugstinot sava esošā amata kategoriju, vai arī mainot amatu. 2019. gada laikā ir notikušas 32 darbinieku karjeras/attīstības pārrunas un attiecīgi veikta darbinieku pārcelšana starp koncerna uzņēmumiem. Tāpat tika organizētas 25 praktikanču attīstības pārrunas un ar trim praktikančiem veiktas karjeras izaugsmes pārrunas, kuri, pierādot savu kompetenci un ieinteresētību, tikuši pieņemti darbā LDz Informācijas tehnoloģiju centrā (ITC).

Informāciju tehnoloģijas iegūst arvien lielāku lomu ikviena uzņēmuma ikdienas procesu nodrošināšanā, tāpēc svarīgi ir gan piesaistīt jaunus šīs jomas profesionāļus, gan arī veicināt esošo darbinieku profesionālo izaugsmi. Šī iemesla dēļ 2019. gadā ir izveidota ITC karjeras shēma, lai vadītāji un ITC darbinieki varētu salāgot darba sasniegumus un kompetenci ar uzņēmuma iespējām un konkrētā darbinieka vēlmēm, kā arī, lai jaunie darbinieki varētu novērtēt savas zināšanas, kompetenci, prasmes un veiksmīgi plānotu savu karjeras attīstību vertikālā vai horizontālā izaugsmē. Paralēli ir izveidota ITC karjeras izaugsmes prezentācija jaunajiem un esošajiem darbiniekiem, kas parāda potenciālo karjeras attīstību visā ITC un konkrētās daļās, konkretizējot noteiktās prasības katrai amata pozīcijai.

2020. gadā LDz Personāla direkcija plāno Rīgas un Daugavpils tehnikumu pedagogiem organizēt profesionālās pilnveides paaugstināšanas pasākumus, kā arī kopā ar RTU Transporta institūtu turpināt darbu pie jaunas studiju programmas izveides.

Dažādība un vienlīdzīgas iespējas

Darbinieku sadalījums pēc dzimuma, 2019. gads

● Sievietes
● Vīrieši

LDz savā darbībā īsteno vienlīdzīgu attieksmi pret dzimumiem, vecumu vai reģionālo dislokāciju, ikviens darbinieks (tostarp arī augstākā un vidējā līmeņa vadītāju amatos) tiek nodarbināts atkarībā no viņa profesionālajām zināšanām, prasmēm un pieredzes.

2019. gadā LDz bija nodarbinātas 2186 sievietes jeb 34,89% no darbinieku kopskaita un 4079 vīrieši jeb 65,11 % no kopskaita. LDz ir viens no dzelzceļa nozares uzņēmumiem Eiropā, kurš nodarbina tik lielu sieviešu īpatsvaru. Augstākā līmeņa vadībā strādāja 14 sievietes jeb 0,64% no visu sieviešu kopskaita, vīrieši – 46 vīrieši jeb 1,1% no vīriešu kopskaita. Vidējā līmeņa vadībā sieviešu īpatsvars no visa uzņēmuma sieviešu kopskaita bija 2,3% jeb 51 daiļā dzimuma pārstāve un 60 vīrieši jeb 1,5% no vīriešu kopskaita.

LDz īsteno vienotu un uz godīgiem, objektīviem kritērijiem balstītu darba samaksas sistēmu. Visi amati tiek klasificēti pēc vienotas metodikas, un darba algas apmēru nosaka atkarībā no izpildāmā darba smaguma, intensitātes, sarežģītības un no konkrētā amata kompetences izrietošās atbildības apjoma, amatam atbilstošās izglītības, darba pieredzes attiecīgajā jomā, individuālajām spējām, kvalifikācijas, prasmēm un darba izpildes rezultātiem.

Atbildība pret sabiedrību

DZELZCEĻŠ SAVIENO LIELĀKĀS LATVIJAS PILSĒTAS UN ŠĶĒRSO DAUDZUS NOVADUS, LĪDZ AR TO NODROŠINOT GAN EFEKTĪVAS MOBILITĀTES IESPĒJAS TO IEDZĪVOTĀJIEM, GAN VIENLAIKUS LIEKOT SABIEDRĪBAI PIEVĒRST UZMANĪBU DROŠĪBAI UN UZVEDĪBAI DZELZCEĻA TUVUMĀ, TĀDĒJĀDI "LATVIJAS DZELZCEĻA" IESAISTE UN LOMA VIETĒJO KOPIENU DZĪVĒ IR NOZĪMĪGA.

413-1
413-2
LDZ-2
414-1
415-1

LDz pārstāv nozari, kas ieņem svarīgu lomu iedzīvotāju ikdienā, turklāt viena no uzņēmuma vērtībām ir atbildība – gan pret apkārtējo vidi, gan arī pret sabiedrības dzīves kvalitāti, gan iesaistoties vietējo kopienu aktivitātēs, atbalstot sabiedrībai nozīmīgas jomas un notikumus. Kā dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam LDz ir atbildība pret sabiedrības drošību, kas nozīmē ne tikai pienākumu uzlabot dzelzceļa šķērsošanas iespējas, bet arī izglītēt sabiedrību drošības jomā.

Vietējo kopienu iesaiste

Atbalsta sniegšanu vietējām kopienām regulē LDz koncerna Dāvinājumu (ziedojumu) politika, kurā definēti sabiedrībai un valsts attīstībai būtiskākie darbības virzieni – atbalsts izglītības un zinātnes, veselības veicināšanas, sociālās palīdzības un vides aizsardzības projektiem. Atbalsts netiek sniegts organizācijām ar nenokārtotām nodokļu saistībām un fiziskām personām.

Koncerna ietvaros 2019. gadā finansiāli ir atbalstītas piecas organizācijas, kas darbojas izglītības un sociālās aizsardzības jomā. Informācija par atbalstītajiem projektiem un atbalstu saņēmējām organizācijām pieejama [LDz mājaslapā](#). Tāpat mājaslapā tiek uzrādīti LDz saņemtie dāvinājumi. 2019. gadā dāvinājumu saņēma Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejs – kopumā 124 priekšmetus.

Ietekme uz vietējo sabiedrību

Kā vienam no lielākajam uzņēmumiem un vienlaikus publiskās dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam Latvijā, LDz ir tieša ietekme uz vietējo sabiedrību. LDz nodarbina vairāk nekā 6000 cilvēku un koncerna līmenī – vairāk nekā 9000 Latvijas iedzīvotājus, turklāt lielu daļu tieši Latvijas reģionos. Līdz ar to uzņēmumam ir ietekme uz nodarbinātību valstī. Savukārt dzelzceļa infrastruktūra nodrošina valsts iedzīvotāju mobilitātes iespējas, kas ietekmē gan nodarbinātības, gan izglītības iespējas.

Mobilitātes iespēju uzlabošanai 2019. gada vasarā sāka kursēt ekspresvilciens Rīga–Cēsis, kas decembrī tika pagarināts arī līdz Valmierai. Šis maršruts tapa LDz sadarbojoties ar AS "Pasažieru vilciens" un vietējām pašvaldībām. Ņemot vērā arvien pieaugušo interesi par ekspresvilcienu maršrutiem, LDz no savas puses spēj nodrošināt visus nepieciešamus priekšnoteikumus, lai šādus ekspresvilcienu maršrutus varētu izveidot. Šādos gadījumos gan ir nepieciešams Autotransporta direkcijas lēmums, balstoties uz Sabiedriskā transporta padomes un pārvadātāja (AS "Pasažieru vilciens") ierosinājumu.

Savukārt par potenciāli negatīvu ietekmi uz sabiedrību tiek uzskatīta dzelzceļa radītā trokšņa un vibrācijas ietekme, taču LDz veic sistemātiskus pasākumus, lai to mazinātu, kā arī strādā ar pašvaldībām, vēršot to uzmanību, lai dzelzceļa tuvumā netiktu plānotas jaunas dzīvojamās zonas. 2018. gadā LDz ir izstrādājis rīcības plāna projektu trokšņa mazināšanai dzelzceļa līnijās ar satiksmes intensitāti lielāku par 30 000 vilcieniem gadā. Šādas līnijas ir Rīgas pilsētas teritorijā, kā arī posmā Rīga – Lielvārde. 2019. gada sākumā uzsākta plāna projekta sabiedriskā apspriešana.

LDz apzinās arī savas pamatdarbības negatīvo ietekmi uz sabiedrību, proti, dzelzceļa transporta kustības radīto troksni un vibrācijām, kas var ietekmēt to iedzīvotāju veselību, kuru dzīvesvieta atrodas tuvu dzelzceļam. Lai mazinātu trokšņa un vibrāciju radīto ietekmi, 2019. gadā LDz izstrādāja un apstiprināja dokumentu "VAS "Latvijas dzelzceļš" rīcības plāns trokšņa mazināšanai līdz 2023. gadam". Rīcības plāns izstrādāts trokšņa mazināšanai dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti lielāku par 30 000 vilcieniem gadā, kas ietver teritorijas, ko šķērso dzelzceļa līniju posmi Rīga pasažieru – Torņakalns – Zaslauks un Rīga pasažieru – Lielvārde: Rīgas aglomerāciju, Salaspils, Stopiņu, Ikšķiles, Ogres, Ķeguma un Lielvārdes novadus.

Nozares industriālā mantojuma saglabāšana

Liela loma dzelzceļa nozares industriālā mantojuma saglabāšanā ir Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejam. Tā galvenā ekspozīcija ir izvietota Rīgā, Uzvaras bulvārī 2a, savukārt Jelgavā atrodas muzeja filiāle. Muzejs ikvienam sniedz ieskatu dzelzceļu vēsturē Latvijā, turklāt tam ir plašākā platsliežu ritošā sastāva kolekcija Baltijā.

Muzejs savā darbībā balstās uz Muzeja nolikumu un Vidēja termiņa attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam.

Dzelzceļa vēstures muzeja īpašumā ir ļoti plaša kolekcija, kas regulāri tiek papildināta gan saņemot dāvinājumus, gan arī pašam muzejam iegādājoties dažādus priekšmetus. Tāpēc, lai nodrošinātu muzeja kolekciju pieejamību plašākai sabiedrībai, 2019. gadā izstrādāts kolekciju digitālais katalogs un uzsākta tā darbība testa režīmā.

Pārskata periodā krājums ir papildināts, iegādājoties 19 priekšmetus, kuru kopējā vērtība bija 755 eiro. Dāvinājuma veidā

krājums papildināts ar 124 priekšmetiem, no kuriem četrus dāvinājis LDz meitas sabiedrības SIA "LDZ CARGO" mašīnists-instruktors Sergejs Tretjakovs. Kolekciju saglabāšanas nodrošināšanai veikta restaurācija 20 krājuma priekšmetiem no iespieddarbu kolekcijas un vienam priekšmetam no ritošā sastāva kolekcijas. Tāpat muzeja speciālisti snieguši 30 konsultācijas dzelzceļa vēstures pētniekiem un interesentiem.

Par to, ka dzelzceļa nozares vēsture interesē un ir saistoša, liecina muzeja apmeklētāju skaits 2019. gadā – vairāk nekā 40 tūkstoši cilvēku. No izstādēm lielākā interese bijusi tādām, kas tieši saistītas ar dzelzceļa nozari, turklāt nemainīgi liela interese ir par ikgadējo dzelzceļa modelisma izstādi "Liliputija", kas 2019. gadā pulcēja 4543 interesentus. Jo īpaši nozīmīga šī izstāde bija saistībā ar Baltijā lielākā dzelzceļa maketa pirmās kārtas realizāciju un pagaidu kustības atklāšanu. No izstādēm vislielākā interese 2019. gadā bija muzeja organizētajai bijušā dzelzceļa muzeja darbinieka Alfrēda Straumes unikālajai miniatūro ēku izstādei "Alfrēda namiņi", kas muzeja mazajā zālē bija apskatāma gandrīz mēneša garumā. To aplūkot ieradās 6701 cilvēks.

Muzejam ir liela loma arī sabiedrības izglītošanā par vēsturisko mantojumu un bērnu auditorijas izglītošanā par drošu uzvedību dzelzceļa tuvumā. Ik gadu tiek organizēti vairāki simti ekskursiju un izglītojošo nodarbību. Tā 2019. gadā bija iespēja piedalīties ekskursijā "Ritekļu vēsture Latvija", ko kopumā apmeklēja 3789 interesentu, tāpat kupls apmeklētāju skaits bija radošajām nodarbībām "Iepazīsti un uzbūvē tvaika lokomotīvi" (1154 apmeklētāji) un "Ceļojums pagātnē" (1006 apmeklētāji). Drošības stundas muzejā apmeklēja 1435 bērni.

Iespēju eksponēt izstādes muzeja telpās izmanto arī citi kuratori. 2019. gadā bija iespēja apskatīt četras šādas izstādes:

- Foto izstāde "Hanzas ceļš", rīkotājs: Baltslāvu kultūras attīstības un sadarbības biedrība;
- Leļļu mākslas izstāde "Paradīzes putnu dārzs", rīkotājs: Nodibinājums "Leļļu Mākslas muzejs";
- Izstāde "Metāls un rotas", rīkotājs: Latvijas Nacionālais kultūras centrs;
- Izstāde "ART RIGA FAIR 2019", rīkotājs "Happy Art Museum".

Vienu izstādi par godu uzņēmuma simtgadei rīkoja VAS "Latvijas dzelzceļš" – "Nākamā pietura – Mājas", kas tapa līdz ar grāmatu par vairāku nu jau slēgto dzelzceļa staciju "dzīvi" pēc tam, kad tās vairs nekalpo savam pamatmērķim.

Tradicionāli muzejs piedalās ikgadējās Muzeju nakts aktivitātēs, un lai dažādotu apmeklētājiem pieejamo pieredzi, kopš 2018. gada pasākumi notiek dažādos dzelzceļa objektos Latvijā. 2019. gadā tika organizēta "Cita Muzeju nakts" Brocēnu, Ķeguma un Olaines stacijās, kur muzeja darbinieki stāstīja par staciju vēsturi. Pasākuma norisē aktīvi tika iesaistīti arī staciju darbinieki, kas stāstīja par savu darbu.

Lai uzrunātu dažādas apmeklētāju grupas – ģimenes ar bērniem, industriālā un dzelzceļa mantojuma entuziastus, tūristus, Latvijas dzelzceļa vēstures muzejs piedāvāja daudzveidīgas aktivitātes, tostarp, pasākumus ģimenēm, radošās darbnīcas, industriālos pārgājienu, nometnes, sarunu vakarus. 2019. gadā notikuši šādi pasākumi:

- Pilsētkicēšana – radoša darbnīca mākslinieču Agneses Aljēnas un Mašas Zurikovas vadībā;
- Pavasara brīvlaika radošo nodarbību cikls "Dzelzceļš, grafika, teksts" Rīgā un Jelgavā;
- 4.maija svētki "Nāc uz muzeju ar kūku!";
- Industriālais pārgājiens "No lokomotīvu depo līdz agresīvajai vārnai" Jelgavā;
- Industriālais pārgājiens uz Bolderāju;
- Vasaras nometnes bērniem. 2019. gadā pirmo reizi muzejs organizēja pilnas dienas nometni. Nometnes tēmas "Ceļā ar Ziemeļu ekspresi" un "5 dienās līdz pasaules malai";
- Pastaiga pa ritekļiem augusta ceturtdienu vakaros – ekskursijas individuālajiem apmeklētājiem;
- Perona svētki domubiedriem – Muzejam 25!;
- Dzelzceļa objekti – interaktīvā karte www.dzelzcelaobjekti.lv un domubiedru apvienošana;
- Sarunu vakars Dzelzceļa muzejā "Pirmais elektriskais tramvajs Latvijā" ar Jaroslavu Dorenski 21.11.2019.;
- Sietspiedes darbnīca Dzelzceļa muzejā;
- Ziemassvētki Dzelzceļa muzejā 27. – 28. 12.2019. pasākums bērniem kopā ar mammām, tētiem, vecmammām un vectēviem! Visas dienas garumā radošas un lustīgas nodarbes un svētku sajūta;
- Muzeja kolekciju digitālā platforma – izstrāde un darbības uzsākšana www.railwaymuseum.lv/lv/museum-items.
- Baltijā lielākā dzelzceļa maketa I kārtas realizācija un pagaidu kustības atklāšana;
- Jelgavas un Rīgas ekspozīcijā tika realizēta programma Dzimšanas diena muzejā.

Muzejs 2019

40327
apmeklētāji

7
izstādes
(21 422
apmeklētāji)

654
ekskursijas un
nodarbības
(9405
apmeklētāji)

Citi ietekmes aspekti

Piegādātāju sociālās ietekmes novērtējums

LDz neveic detalizētu piegādātāju un sadarbības partneru ietekmes izvērtējumu, taču uzņēmuma izstrādātie Sadarbības partneru ētikas pamatprincipi ir saistoši ikvienam LDz koncerna līgumpartnerim, kurš, parakstot sadarbības līgumu, apliecina, ka pilnībā atbilst šajā dokumentā ietvertajiem principiem. Savukārt lai operatīvi pārbaudītu, vai potenciālais sadarbības partneris nav iekļauts Latvijas un starptautiskā mēroga sankciju sarakstos, kopš 2019. gada marta koncernā tiek izmantota informācijas sistēma "Sankcijas", kas satur aktuālāko informāciju par sankciju sarakstos iekļautiem uzņēmumiem un organizācijām.

Politiskā atbildība

LDz kā valsts kapitālsabiedrībai ir saistoši gan valsts normatīvie akti, gan arī ES līmeņa likumdošana, kas attiecas gan uz kravu, gan pasažieru pārvadājumiem, gan arī dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanu. Tāpat uzņēmuma darbību ietekmē politiskie lēmumi un transporta un loģistikas politikas plānošanas dokumenti, piemēram, Transporta attīstības pamatnostādnes 2014. - 2020. gadam. Kopš 2018. gada rudens LDz ir saistošs arī Ministru kabineta apstiprinātais Indikatīvais dzelzceļa infrastruktūras attīstības plāns pieciem gadiem.

Vienlaikus uzņēmuma pārvaldībā ir nodalīta uzņēmuma operatīvā vadība un valsts un Satiksmes ministrijas personā kā akcionāra ietekme uz lēmumu pieņemšanu. 2016. gadā ir izveidota LDz padome, kas kopš 2019. gada strādā piecu cilvēku sastāvā. Padome pārrauga uzņēmuma darbību, un akcionārs uzņēmuma darbībā ir iesaistīts tikai likumā noteiktajā kārtībā.

LDz Dāvinājumu (ziedojumu) politika aizliedz uzņēmumam atbalstīt politiskās partijas, organizācijas un to apvienības.

Atbildība pret klientu

LDz kā dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam Latvijā kravu pārvadājumu jomā ir četri klienti, savukārt pasažieru pārvadājumu jomā tādi ir trīs - AS "Pasažieru vilciens", SIA "LDZ CARGO" un Lietuvas dzelzceļa uzņēmums UAB "LG Keleiviams", kas nodrošina pārvadājumus maršrutā Viļņa-Daugavpils. Plašākā izpratnē par LDz klientiem ir uzskatāmi iedzīvotāji, kas ikdienā izmanto dzelzceļa infrastruktūru gan kā pasažieri, gan arī kā dzelzceļa staciju apmeklētāji.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr. 1371/2007 (2007. gada 23. oktobris) par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem, LDz ir uzdevums rūpēties gan par sabiedrisko kārtību un drošību stacijās, gan sniegt uzziņu pakalpojumus par pasažieru pārvadājumiem, kā arī saskaņā ar Komisijas Regulu (ES) Nr. 1300/2014 (2014. gada 18. novembris) par savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām attiecībā uz Savienības dzelzceļa sistēmas pieejamību personām ar īpašām vajadzībām un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, ir jānodrošina mobilā pacēlāja pieteikumu pieņemšana un apstrāde pasažieriem ar īpašām vajadzībām.

Pasažieriem domātā dzelzceļa infrastruktūra Latvijā nav jauna, tomēr gan modernizējot to, gan arī veicot tehniskus uzlabojumus esošajā infrastruktūrā, LDz nodrošina vides pieejamību visām sabiedrības grupām. Šajā ziņā ļoti svarīga ir dažādu sabiedrisko organizāciju iesaiste labāko risinājumu ieviešanā. Lai nodrošinātu infrastruktūras pieejamību cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, ilggadējs sadarbības partneris ir Invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeirons". Šīs organizācijas ieteikumi ņemti vērā, modernizējot pasažieru infrastruktūru Jūrmalas un Jelgavas līnijās, kā arī īstenojot mazāka mēroga vides pieejamības projektus. Vides pieejamība Rīgas centrālajā stacijā nodrošināta arī cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem, pie biļešu kasēm izveidojot indukcijas cilpas.

Klientu veselība un drošība

Saskaņā ar "[Eurobarometer](#)" pētījumu, kas publicēts 2018. gada septembrī, Latvijas iedzīvotāji saistībā ar pasažieru pārvadājumiem pa dzelzceļu visaugstāko vērtējumu snieguši par vilcienu precizitāti un uzticamību (85% snieguši pozitīvu vērtējumu). Lai gan pasažieru pārvadājumus iekšzemē nodrošina AS "Pasažieru vilciens", tomēr vilcienu kustība ir cieši saistīta ar LDz kā infrastruktūras uzturētāju un pienākumu vadīt vilcienu kustību, kā arī plānot un saskaņot maršrutus. Arī 2019. gadā elektrovilcieni pēc saraksta kursējuši 98,8% gadījumu, dīzeļvilcieni – 97,6% gadījumu, savukārt starptautiskie vilcieni precīzi pēc saraksta kursējuši 96,1% gadījumu.

Kā viens no prioritārajiem atbildības aspektiem LDz ikdienas darbā ir sabiedrības informēšana un izglītošana par drošību dzelzceļa tuvumā un šķērsojot dzelzceļu. Ik gadu sadursmēs ar vilcienu bojā iet vairāki cilvēki, tāpēc, lai mazinātu šo sadursmju skaitu, ir regulāri jāatgādina par bīstamības faktoriem. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas kampaņas ik gadu tiek rīkotas vairākos posmos – pirms vasaras brīvlaika, atsākoties skolai rudenī, kā arī iestājoties tumšajam laikam, kad laikapstākļu ietekmē vilcienu ir grūtāk pamanīt un sadzirdēt. Aizvadītajā gadā jauniešu auditorijas uzmanība drošības jautājumiem tika piesaistīta ar dziesmu "Dziesmu iemācies, no vilciena izglābies", ko iedziedāja jauniešu vidū populāri "influenceri", kā arī pašiem jauniešiem bija iespēja piedalīties konkursā, lai izcīnītu iespēju kopīgi iedziedāt šo dziesmu. Rudenī vairāk uzmanība tika veltīta autobraucēju paradumiem, šķērsojot dzelzceļa pārbrauktuves. Vairākus gadus notiek arī intensīvs izglītošanas darbs ar bērnu auditoriju – LDz darbinieki skolās un Latvijas Dzelzceļa vēstures muzejā vada "Drošības stundas", atraktīvā veidā bērniem stāstot par drošu uzvedību pie un uz dzelzceļa.

Vienlaikus LDz ik gadu iegulda līdzekļus infrastruktūrā, lai uzlabotu dzelzceļa šķērsošanas vietas, jo īpaši tur, kur pastāv lielāks risks cilvēku dzīvībai.

Sadursmēs ar vilcienu ik gadu tiek traumēti vai iet bojā aptuveni 30 cilvēku, un lai gan šis skaits ir nesalīdzināmi mazāks, nekā bojāgājušo skaits uz ceļiem, tomēr traumēto un bojā gājušo skaita samazināšana ir viena no LDz prioritātēm. Viens no veidiem ir infrastruktūras uzlabošana, padarot to drošāku dzelzceļa šķērsošanai kājāmgājējiem, velosipēdistiem un autotransportam. Pārskata periodā vairākās vietās ir uzstādīti žogi gar dzelzceļu, gājēju pārejas aprīkotas ar luksoforiem un skaņas signalizāciju, kā arī uzlabotas dzelzceļa pārbrauktuves.

Gājēju drošības uzlabošanai trīs gājēju pārejas 2019. gadā aprīkotas ar skaņas un gaismas signalizāciju jeb luksoforiem, kas signalizē par vilciena tuvošanos. Tādi uzstādīti Majoros, Rīgas ielā un Smilšu ielā, kā arī Zolitūdē, Zārdu ielā. Arī 2020. gadā turpināsies gājēju pāreju aprīkošana ar luksoforiem, un tos plānots uzstādīt Rīgā, O.Vācieša ielā un Ogrē, Vidzemes ielā. Lai atturētu iedzīvotājus šķērsot dzelzceļu tam neparedzētās vietās, tiks turpināta žogu uzstādīšana gar dzelzceļu.

Žogi gar dzelzceļu uzstādīti:

- Torņakalna stacija (O. Vācieša ielas pusē);
- Posms Torņakalns – Zasulauks (pie Altonavas ielas tilta);
- Posms Priedaine – Dubulti (pie Majoru vidusskolas);
- Dubultu stacijā (pie policijas ēkas, Dubultu prospekts 2).

Tāpat 2019. gadā vairākas dzelzceļa pārbrauktuves aprīkotas ar videonovērošanas sistēmām un automātiskajām barjerām.

Videnovērošanas sistēmas uzstādītas:

- Cēsis – Jāņmuiža (97 km.);
- Jelgava – Cena (41 km.);
- Ķegums (45 km. 10.);
- Jumprava (63 km. 9.);
- Salaspils stacijā (19 km.);
- Bulduri (17 km.)

Ar automātiskajām barjerām aprīkotās pārbrauktuves:

- Cēsis – Jāņmuiža (97.km);
- Jelgava – Cena (41.km);
- Ķegums (45.km);
- Jumprava (63.km).

**DZIESMU
IEMĀCIES –
NO VILCIENA
IZGLĀBIES**

**LATVIJAS
DZELZCEĻŠ**

**KAD SLIEDES
PRIEKŠĀ, UZMANIES,
NO TELEFONA
ATSAKIES,
UZ ABĀM PUSĒM
PASKATIES
UN ABĀM AUSĪM
IEKLAUSIES!**

**DZIESMU
IEMĀCIES –
NO VILCIENA
IZGLĀBIES**

**LATVIJAS
DZELZCEĻŠ**

**KAD SLIEDES PRIEKŠĀ, UZMANIES,
NO TELEFONA ATSAKIES,
UZ ABĀM PUSĒM PASKATIES
UN ABĀM AUSĪM IEKLAUSIES!**

**PATS SAVAS SPĒJAS APZINIES,
KUR NEDRĪKST, PĀRI NEDODIES!
UN MAŠĪNISTS TEV PATEIKSIES,
JA TU TAM CEĻĀ NESTĀSIES.**

**KAD TU PIE STŪRES ATRODIES,
JA MIRGO SARKANS, APSTĀJIES!
VISDROŠĀK BŪS, JA NESTEIGSIES,
TAD VILCIENS SĀNĀ NETRIEKSIES.**

Mācīes dziesmu – dzirdredzidzivo.lv

**DZIESMU
IEMĀCIES –
NO VILCIENA
IZGLĀBIES**

**LATVIJAS
DZELZCEĻŠ**

**KAD SLIEDES PRIEKŠĀ, UZMANIES,
NO TELEFONA ATSAKIES,
UZ ABĀM PUSĒM PASKATIES
UN ABĀM AUSĪM IEKLAUSIES!**

**PATS SAVAS SPĒJAS APZINIES,
KUR NEDRĪKST, PĀRI NEDODIES!
UN MAŠĪNISTS TEV PATEIKSIES,
JA TU TAM CEĻĀ NESTĀSIES.**

**KAD TU PIE STŪRES ATRODIES,
JA MIRGO SARKANS, APSTĀJIES!
VISDROŠĀK BŪS, JA NESTEIGSIES,
TAD VILCIENS SĀNĀ NETRIEKSIES.**

dzirdredzidzivo.lv

Ar automātiskajām barjerām un videonovērošanas sistēmām 2020. gadā paredzēts aprīkot dzelzceļa pārbrauktuves Cēsīs (Poruka iela un Valmieras iela), Rīgā (Krustabaznīcas iela), Krustpils stacijā un Liepājas stacijā.

Viens no apjomīgākajiem 2019. gadā uzsāktajiem projektiem, kura mērķis ir uzlabot gājēju drošību, ir gājēju tuneļa būvniecība zem dzelzceļa Ogrē, kas savienos Mālkalnes prospektu un Skolas ielu. Būvniecības darbi sākas 2019. gadā un tos paredzēts pabeigt 2020. gada rudenī. Gājēju tuneļa izbūve nodrošinās Ogres iedzīvotājiem un viesiem drošu dzelzceļa šķērsojumu, ņemot vērā intensīvo kravas un pasažieru vilcienu satiksmi cauri pilsētai un lielo sliežu ceļu skaitu. Būvniecības darbus veic pilnsabiedrība "BMGS-Viadukts", ar kuru noslēgtais līgums paredz, ka gājēju tunelis ekspluatācijā ir jāpieņem 2020. gada novembra beigās.

Nelaiemes gadījumi uz dzelzceļa

Informatīvo kampaņu rezultātā sadursmēs ar vilcienu traumēto un bojāgājušo iedzīvotāju skaitam pēdējos gados ir tendence samazināties, tomēr joprojām cilvēku apzinātas rīcības vai neuzmanības rezultātā notiek traģiski negadījumi, kas visbiežāk ir ar letālām sekām. Saskaņā ar LDz apkopoto statistiku 2019. gadā reģistrēti 29 negadījumi – sadursmēs ar vilcienu traumēti seši cilvēki, bet bojā gājuši 23 cilvēki. Kopējais negadījumu skaits 2019. gadā ir nedaudz lielāks nekā 2018. gadā, kad reģistrēti 25 negadījumi. Daļa no sadursmēm notikusi uz pārejām un pārbrauktuvēm – attiecīgi seši negadījumi notika uz gājēju pārejām (viens cietis, pieci gājuši bojā) un trīs negadījumi uz pārbrauktuvēm (viens cietis, divi gājuši bojā).

Dažkārt sadursmēs ar vilcienu ir iesaistīti arī transportlīdzekļi – 2019. gadā fiksētas septiņas šādas sadursmes, kurās nav cietušo. Visas sadursmes notikušas, autovadītājiem pārkāpjot ceļu satiksmes noteikumus.

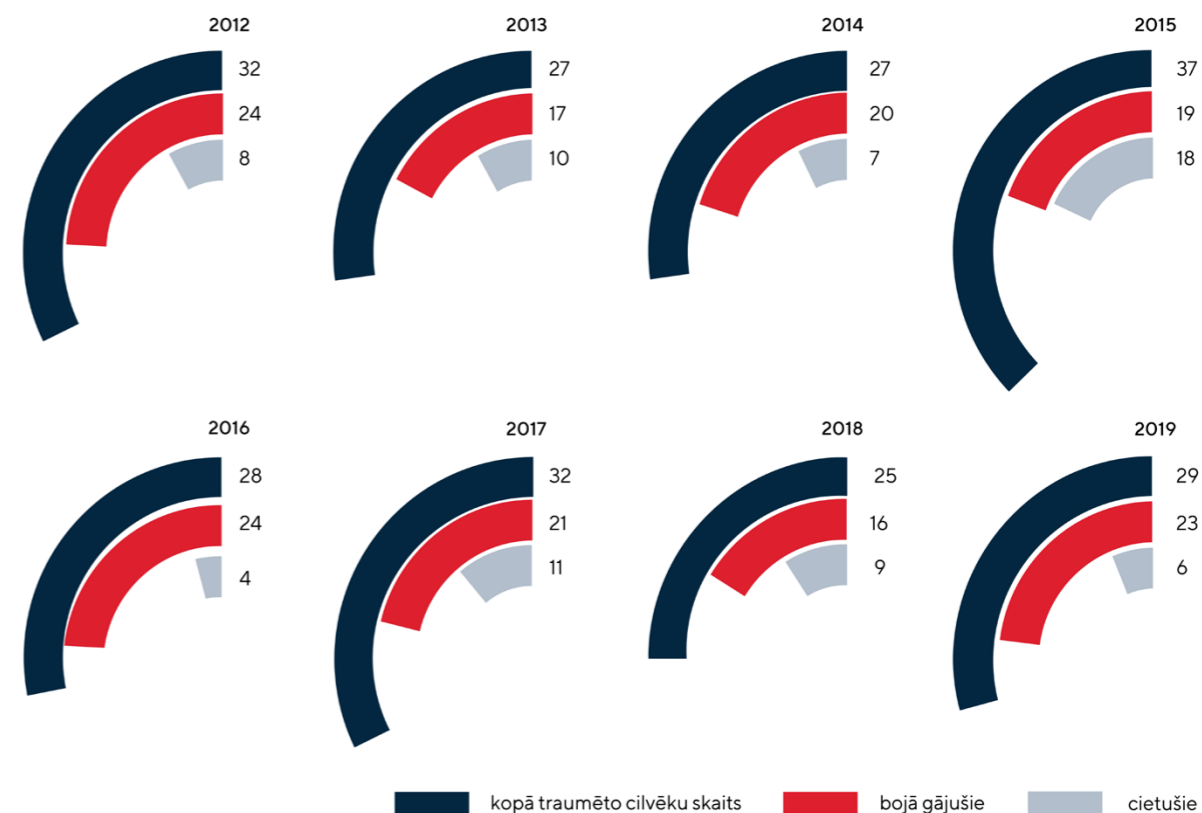
Analizējot nelaiemes gadījumu apstākļus, secināts, ka visbiežāk tie notiek iedzīvotāju pašu neuzmanības rezultātā, pirms sliežu šķērsošanas nepārlicinoties, vai netuvojas vilciens. Ir reģistrēti gadījumi, kad nelaiemes gadījumi notikuši, cilvēkam pārāk tuvu atrodoties braucoša ritošā sastāva tuvumā, kā arī stāvēt, sēžot vai gulot uz sliežu ceļiem. Vairākos gadījumos kā nelaiemes gadījumu veicinošs faktors ir bijis viedierīču un austiņu lietošana sliežu šķērsošanas laikā, nereti sadursme notikusi, sliedes šķērsojot alkohola reibumā. 2019. gadā traģiski beigusies kāda jaunieša neapdomīga vizināšanās uz elektrovilcienu jumta, bet cits traumēts, lienot starp vagoniem manevru sastāva kustības laikā.

Apzinātas rīcības rezultātā notikušas 10 sadursmes ar vilcienu (pašnāvības). Ņemot vērā, ka pašnāvība tiek raksturota kā personas apzināta rīcība ar nodomu radīt sev miesas bojājumus, ievērojot 2009. gada 27. novembra Eiropas Komisijas direktīvu 2009/149/EK par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/49/EK attiecībā uz kopīgiem drošības indikatoriem, šo cietušo grupu turpmāk netiek iekļauta kopējā nelaiemes gadījumu statistikā.

Nelaiemes gadījumos cietušo sadalījums pēc vecuma

Vecuma grupa	Nelaiemes gadījumu skaits
Līdz 15 gadiem	1
15 - 18 gadi	2
18 - 30 gadi	7
31 - 50 gadi	10
51 - 62 gadi	5
Virs 62 gadiem	4

Nelaiemes gadījumos cietušo dinamika

Kritiskā infrastruktūra un drošība

Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšana Latvijā ir saistīta ar valsts nacionālo drošību – LDz pārziņā ir virkne kritiskās infrastruktūras objektu, un uzņēmuma pienākums ir nodrošināt šajos objektos visaugstākā līmeņa drošību.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 1. jūnija noteikumu Nr. 496 "Kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, apzināšanas un drošības pasākumu plānošanas un īstenošanas kārtība", Ministru kabineta 2007. gada 18. decembra noteikumu Nr. 923 "Noteikumi par obligāti apsargājamiem valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objektiem un to apsargāšanas kārtību" un Nacionālās drošības likuma prasībām, kritiskās infrastruktūras objektos īpašo aizsardzības režīmu nodrošina LDz Drošības direkcijas leksējās drošības daļa. Uzraudzību par ieviesto drošības pasākumu atbilstību prasībām par kritiskās infrastruktūras aizsardzību veic Valsts drošības dienests. Leksējās drošības daļa organizē un uztur atbilstoši prasībām uzņēmumā arī valsts noslēpuma saglabāšanas pasākumus, kuri noteikti 2004. gada 6. janvāra Ministru kabineta noteikumos Nr. 21 "Valsts noslēpuma, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas, Eiropas Savienības un ārvalstu institūciju klasificētās informācijas aizsardzības noteikumi" un 2018. gada 10. jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr. 417 "Industriālās drošības sertifikātu noteikumi". Saskaņā ar šiem noteikumiem, uzraudzību par uzņēmumā ieviesto valsts noslēpuma aizsardzības pasākumu atbilstību prasībām veic Valsts drošības dienests un Satversmes aizsardzības birojs.

leksējās drošības daļas darbinieku pienākumos ietilpst arī drošības pasākumu ieviešana un uzturēšana dzelzceļa infrastruktūras objektos, nodrošinot fizisko apsardzi un caurlaižu kontroles punktu darbību, tehnisko apsardzi, ugunstrauksmes/ugunsdzēsības sistēmas, videonovērošanas un balss apziņošanas sistēmas, ierobežotas piekļuves sistēmas un objektu nožogojumu. Ar drošības sistēmām 2019. gadā tika aprīkots vai modernizēts 51 objekts. Lielākie ieguldījumi tika veikti videonovērošanas, apsardzes un ugunsdrošības sistēmās: modernizētas vai uzmontētas jaunas videonovērošanas sistēmas Pieostas parkā Ventspilī, LDz administratīvajā ēkā, Ikšķiles stacijā, stacijā Rīga – Preču un divos objektos Daugavpilī. Tāpat Daugavpilī uzstādīts jaunais centrālais reģionālais videonovērošanas ierakstu serveris. Kopumā ar tehnisko apsardzi tiek nodrošināti 936 LDz objekti.

Infrastruktūras atjaunošanas programmas projektā "LDz objektu aizsardzība un drošība" 2019.gadā ieguldītās investīcijas sasniedza 340 970 eiro, pabeigti līgumi 255 510 eiro apmērā, vēl divu līgumu izpildes termiņš ir 2020. gads, un to kopsumma ir 85 459 eiro.

Rūpējoties par dzelzceļa infrastruktūras drošību, pārskata periodā ir aizturētas un Valsts policijas darbinieku rīcībā nodotas 202 personas. To aizturēšanas iemesli ir:

- Zādzības – 5 personas;
- LDz objektu un infrastruktūras fotografēšana vai filmēšana – 13 personas;
- LDz objektu un infrastruktūras bojāšana vai demolēšana – 11 personas;
- Nokļūšana uz dzelzceļa tiltiem – 24;
- Aizturēšanas par sabiedriskās kārtības pārkāpumiem – 149.

Pakalpojumi pasažieriem ar īpašām vajadzībām

Vilcienu ikdienā mēdz izmantot arī cilvēki ar īpašām vajadzībām, tostarp tādi, kuri pārvietojas ratiņkrēslā, tāpēc LDz pienākums ir nodrošināt, lai arī šai sabiedrības grupai būtu iespēja piekļūt dzelzceļa infrastruktūrai – stacijām, peroniem, kā arī iekļūt vilcienā. Saistībā ar vides pieejamību gan jāņem vērā, ka lielākā daļa dzelzceļa infrastruktūras ir veidota 20. gadsimta sākumā, kad jautājums par vides pieejamību nebija dienas kārtībā. Arvien vairāk aktualizējoties jautājumam par vides pieejamību ikvienam iedzīvotājam, arī dzelzceļā pakāpeniski tiek ieviesti risinājumi cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Iepriekšējā ES fondu periodā 16 modernizētajos Jūrmalas un Jelgavas līniju pasažieru infrastruktūras objektos ņemtas vērā Invalīdu un viņu draugu apvienības "Apeironi" rekomendācijas rampu un pandusu izbūvē, taktīlā marķējuma izveidē uz perona, dzelzceļa šķērsojumu izveidē un citās jomās. Šīs rekomendācijas tiek ievērotas, arī citviet Latvijā veidojot drošus dzelzceļa šķērsojumus, kas aprīkoti ar labirintiem. Arī realizējot pasažieru platformu modernizāciju 48 stacijās un pieturas punktos dzelzceļa līnijās Rīga – Tukums II, Rīga – Skulte, Rīga – Krustpils un Rīga – Jelgava.

Iepriekšējos gados Rīgas Centrālajā stacijā elektronisko tablo paziņojumi ir pielāgoti cilvēkiem ar redzes traucējumiem, bet viena iekšzemes pasažieru pārvadājumu biļešu kase aprīkota ar indukcijas cilpu to cilvēku ērtībai, kuri izmanto dzirdes aparātus, bet pasažieriem ratiņkrēsls nokļūšanai uz perona un vilcienā tiek nodrošināta palīdzība, tostarp – mobilā pacēlāja

pakalpojums. Turpinot uzlabot vides pieejamību, 2019. gada septembrī Rīgas centrālajā stacijā tika izveidota "Satikšanās vieta", kur, iepriekš piesakoties, pieteicējam tiek nodrošināta palīdzība nokļūšanai uz peronu un vilcienā. "Satikšanās vieta" ir aprīkota ar diviem krēsliem un audio konsoli, kura ir pieslēgta dzelzceļa bezmaksas uzziņu tālrunim 80001181. Papildus tam, ņemot vērā sūdzības no personām ar bērnu ratiem par apgrūtināto iespēju tikt uz un no perona Rīgas centrālajā stacijā, panākta vienošanās par palīdzības sniegšanu ar LDz meitas sabiedrības SIA "LDZ apsardze" darbiniekiem.

Mobilā pacēlāja pakalpojums ir piesakāms LDz uzziņu dienestā, un tas ir jādara 48 stundas pirms plānotā brauciena. (Šis laika periods atbilst ES normatīvajos aktos noteiktajam un nepieciešams, lai nodrošinātu pacēlēja atrašanos konkrētajā vietā, atbilstoši apmācīta personāla klātbūtni, kā arī – AS "Pasažieru vilciens" šis laiks nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstoši aprīkota vilciena nosūtīšanu konkrētajā reisā.) 2019. gadā tika saņemts 241 pieteikums mobilā pacēlāja pakalpojumam no pasažieriem ar īpašām vajadzībām. Nolūkā pēc iespējas samazināt cilvēcisko faktoru dēļ kļūdu iespējamību, 2019. gadā pieteikumu reģistrēšanai tika izmantota ITTPAS sistēma, kura arīdzan pirms pakalpojuma izpildes izsūta atbildīgajiem darbiniekiem automātisko atgādinājumu.

Klientu apmierinātība

76%
apmierinātība ar
staciju izskatu un
tehnisko stāvokli

68%
apmierinātība ar
peronu stāvokli

LDzsadarbībā ar pētījumu centru "SKDS" veic LDztēla aptauju, kur cita starpā tiek izzināta arī iedzīvotāju apmierinātība ar pasažieru infrastruktūru. 2019. gada rudenī veiktās aptaujas dati atklāj, ka vairāk nekā puse respondentu kopumā ir apmierināti ar stacijām. Apmierinātību ar stacijas ēku un pieturas punktu izskatu, to tehnisko stāvokli izteikuši 76% respondentu, un tikpat liels skaits atzinuši, ka viņus apmierina peronu izskats un tehniskais stāvoklis. Ar peronu aprīkojumu apmierināti bija 68% aptaujas dalībnieku, bet drošību stacijās un to teritorijā kā labu novērtējis 61% aptaujāto. (Plašāk par aptauju 40. lpp)

Pakalpojumu attīstība

Uzņēmuma izaugsmes un konkurētspējas viens no pamatprincipiem ir kvalitatīvu pakalpojumu sniegšana klientiem un sadarbības partneriem. LDz klientiem sniedz vairāk nekā 50 pakalpojumus, tostarp jaudas pārdošanu pārvadātājiem, vagonu apstrādi, muitas operācijas, elektroenerģijas tirdzniecību, nekustamā īpašuma nomu un citus. Lai pilnveidotu pakalpojumu sniegšanas jomu, 2018. gada beigās tika izveidota Pakalpojumu un klientu attiecību daļa, tajā iekļaujot arī Klientu attiecību nodaļu, kas nodrošina LDz uzziņu dienesta darbu.

Vienlīdz svarīga ir arī iekšējo pakalpojumu attīstība, jo īpaši sniegtie informācijas tehnoloģiju pakalpojumi, ko nodrošina LDz Informācijas tehnoloģiju centrs (ITC). Visiem pakalpojumiem, izņemot licenču pārvaldību, noslēgtas vienošanās par pakalpojumu sniegšanas līmeni (SLA- service level agreement), nosakot kvalitātes rādītājus: incidentu izpildes savlaicīgumu 90% gadījumu viena kalendārā mēneša laikā un informācijas sistēmas pieejamības līmeni (pakalpojumiem par informācijas sistēmu uzturēšanu). 2019. gadā vidējais pakalpojumu incidentu pieteikumu izpildes savlaicīgums sastādīja 99%. No kopumā sniegtajiem 57 pakalpojumiem 43 pakalpojumiem 2019. gadā tika nodrošināta 100% informācijas sistēmu pieejamība, savukārt pārējiem tā bijusi aptuveni 99% apmērā.

Lai nodrošinātu atgriezenisko saiti ar klientiem un ieviestu nepieciešamos uzlabojumus, ITC veic klientu apmierinātības aptauju, noskaidrojot, kā klienti vērtē pakalpojuma/vajadzības un problēmas risināšanas termiņus, saņemtā pakalpojuma vai problēmas risinājuma kvalitāti, kā arī darbinieka atsaucību, iesaistoties pakalpojuma sniegšanā vai problēmas risināšanā. Visbiežāk klienti snieguši augstāko novērtējumu - atbildi "Atbilst" snieguši vidēji 95% aptaujāto.

Datu aizsardzība

Uzlabojot pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar klientu norādījumiem, 2019. gadā pakalpojums "Informācija par kravu vagoniem (pēc kravu saņēmēja koda)" tika papildināts ar jaunu informācijas pozīciju "SVARS" un pozīcijas saturu "Tranzīta deklarācijas svars".

ITC darbībā ievēro starptautisko standartu ISO 9001 "Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības", un 2019. gada 22. jūlijā ITC vadības sistēma tika resertificēta atbilstoši standarta ISO 9001:2015 prasībām šādām darbības sfērām: informācijas sistēmu uzturēšana, darba vietu infrastruktūras apkalpošana, lietotāju atbalsts un konsultācijas. Tāpat 2019. gadā tika turpināta LEAN metodoloģijas ieviešana, kas vērsta uz procesu optimizāciju, pēc iespējas samazinot resursus, izslēdzot nevajadzīgās darbības un zudumus procesos. Tika pārskatīti procesi "Darba vietas infrastruktūras apkalpošana" un "Izmaiņu pārvaldība". ITC ieviesa procesu "Relīžu pārvaldība", kas nosaka vienotu kārtību, kā viena vai vairākas izmaiņas IT pakalpojumā tiek izveidotas/ piegādātas un notestētas pirms ieviešanas produkcijas vidē.

Lai uzlabotu darbinieku e-pasta drošību, ITC atbilstoši drošības politikai un programmatūras standartiem veica izmaiņas e-pasta pastkastītes izmēram, nosakot saņemto e-pasta ziņojumu limitus. Veicot izmaiņas, lietotājiem tika atslēgta bezlimita e-pasta apjoma izmantošana, tādējādi novēršot drošības riskus, kas saistīti ar bezlimita surogātpastu saņemšanu. Pirms limita ieviešanas uzņēmumā bija 1299 "bezlimita" elektroniskās pastkastītes.

LDZ savas komercdarbības ietvaros veic personas datu apstrādi sadarbībā ar citiem LDZ koncerna uzņēmumiem, kā arī sadarbībā ar trešajām personām.

Kopš Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti spēkā stāšanās 2018. gada 25. maijā LDZ ir veicis esošo personas datu aizsardzības un apstrādes procesu apzināšanu un apstrādes darbību reģistrēšanu (kas tiek regulāri papildināta). Detalizēta informācija par uzņēmumā īstenoto datu aizsardzības politiku ir publicēta LDZ mājaslapā, sadaļā "[Personas datu aizsardzība](#)".

Saistībā ar personas datu aizsardzību LDZ koncernā ir izstrādāti iekšējie normatīvie akti, kas nosaka personas datu apstrādes mērķus un jomas, pamatprincipus, darbinieku tiesības, pienākumus un atbildību, datu apstrādes organizāciju, datu speciālistu tiesības un pienākumus. Tāpat arī ir izstrādātas vai mainītas esošās iekšējās procedūras datu aizsardzības jomā, tostarp darbinieku datu apstrādes un aizsardzības pienākumi ir noteikti iekšējos tiesību aktos.

Uzņēmumā par datu aizsardzību atbild sertificēts datu aizsardzības speciālists, kura pienākumos ietilpst regulāra personas datu apstrādes un aizsardzības uzraudzība, darbinieku konsultēšana, apstrādes līgumu un ārējās sarakstes saskaņošana, atbilžu sniegšana datu subjektiem, darbinieku apmācība. Tāpat ir izveidota LDZ koncerna darba grupa par fizisko personu datu aizsardzību, kurā ir pārstāvēti visi koncerna datu aizsardzības speciālisti. Darba grupas izveides mērķis ir efektīvāki koncernā "Latvijas dzelzceļš" personas datu aizsardzības tiesiskos un organizatoriskos procesus atbilstoši ārējo tiesību aktu prasībām. Vienlaikus starp koncerna uzņēmumiem ir noteikts vienots sadarbības modelis personas datu apstrādes jomā, kas paātrina informācijas apmaiņu, tādējādi novēršot kuru saņem visi

datu aizsardzības speciālisti, tādējādi nodrošinot vienlaicīgu informācijas saņemšanu no datu subjektiem.

Kopš Vispārīgās datu aizsardzības regulas spēkā stāšanās ir veikti divi LDz Iekšējā audita daļas auditi par datu apstrādes procesu visā koncernā. Personu datu apstrādes un aizsardzības audits tiek īstenots arī koncerna kopējā finanšu audita ietvaros, kuru veic neatkarīga ārēja auditoru kompānija.

Turpinot darbu pie personas datu aizsardzības politikas uzlabošanas, 2019. gada decembrī ir iesniegts apstiprināšanai "Koncerna "Latvijas dzelzceļš" fizisko personu datu aizsardzības politikas" jaunās redakcijas projekts.

Gan saistībā ar personas datu aizsardzību, gan dažādu dokumentu konfidencialitāti LDz Informācijas tehnoloģiju un telekomunikāciju direkcija 2019. gadā pabeigusi darbu pie droša e-paraksta moduļa ieviešanas un ir uzsākta pakāpeniska tā ieviešana dokumentu pārvaldības sistēmas risinājumos.

Būtiskākās izmaiņas Datu politikā:

- Papildinātas un precizētas darbinieku tiesības, pienākumi un atbildība;
- Noteikts stingrāks darbinieku pienākums saskaņot personas datus saturošu materiālu/informācijas izsniegšanu trešajām personām – attiecīgi izstrādāta standarta klauzula, kura jāiekļauj dokumentos, kad dati tiek nodoti trešajām personām;
- Precizēta datu apstrādes organizācija koncernā;
- Veiktas korekcijas speciālistu tiesībās un pienākumos;
- Noteikta speciālistu sadarbība un funkciju izpildes nepārtrauktības kārtība;
- Būtiski papildināta un mainīta datu aizsardzības pārkāpumu novēršanas, atklāšanas, izmeklēšanas un paziņošanas kārtība;
- Izstrādāta pārkāpumu reģistrācijas uzskaites forma;
- Izstrādāti personas datu aizsardzības riska ietekmes novērtēšanas principi, kārtība;
- Izstrādāta datu apstrādes novērtējuma par ietekmi uz datu aizsardzību veikšanas kārtība un standarta forma, kas līdz šim nebija, jo iepriekš novērtējumi tika veikti atbilstoši ārējo tiesību normu prasībām.

Paralēli e-paraksta modulim ir izstrādāta integrācija ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas e-adrešu datu bāzi, kas nodrošina LDz dokumentu nosūtīšanu un saņemšanu, izmantojot oficiālo elektronisko adresi. Tāpat saistībā ar oficiālās e-adrešes ieviešanu ir izstrādāts pilns dokumentu elektroniskās aprites cikls (sagatavošana, saskaņošana, parakstīšana ar drošu e-parakstu) ārvalstu komandējumiem, ārvalstu un iekšzemes komandējumu avansa norēķiniem, rīkojumiem un pieņemšanas-nodošanas aktiem.

2019. gada aprīlī tika apstiprināta LDz koncerna uzņēmumu fizisko personu privātuma politika. Šīs politikas pamatmērķis ir uzskatāmā un salīdzinoši vienkāršā veidā izskaidrot datu subjektiem (klientiem, apmeklētājiem, sadarbības partneriem u.c. datu subjektiem), kādi fizisko personu dati nonāk koncerna uzņēmumos, kādēļ tie nonāk koncernā, uz kāda tiesiska pamata šie dati tiek apstrādāti, kādi drošības nosacījumi tiek ievēroti datu aizsardzībai u.c.. Privātuma politika ir izvietota katra koncernā ietilpstošā uzņēmuma ārējā mājas lapā. Pārskata periodā ir konstatēts viens datu aizsardzības incidents, par ko ir sagatavots ziņojums vadībai.

Pārskata periodā ir konstatēts viens datu aizsardzības incidents, par ko ir sagatavots ziņojums vadībai. Par incidentu tika veikta pārbaude, nekavējoties tika novērsta neatbilstība un veikti pasākumi, lai turpmāk šāda veida incidenti neatkārtotos. Pārkāpums tika klasificēts kā maznozīmīgs, bez būtiskām sekām datu subjektu tiesībām un brīvībām, tāpēc nebija nepieciešamība par incidentu informēt Datu valsts inspekciju un datu subjektus.

Informācijas pieejamība

Informācija par LDz aktualitātēm – saimnieciskās darbības rezultātiem, aktivitātēm un izmaiņām tiek publiskota uzņēmuma tīmekļa vietnē www.ldz.lv, kur ir pieejama arī obligāti publiskojamā informācija saskaņā ar Dzelzceļa likumu – tīkla pārskats un LDz izdotie dokumenti attiecībā uz dzelzceļa infrastruktūras lietošanu, kā arī plašāka informācija par infrastruktūras pārvaldītāja darbību un pakalpojumiem.

Ikgadējo ilgtspējas un gada pārskatu uzņēmums publisko atsevišķā vietnē <http://parskati.ldz.lv>. Izpildot Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 58. pantu un uz tā pamata Pārresoru koordinācijas centra izstrādātajās Informācijas publiskošanas vadlīnijās valsts kapitālsabiedrībām un kapitāla daļu turētājiem noteikto, LDz publicē neauditētus starpperiodu (ceturkšņu) pārskatus un gada pārskatu, informāciju par uzņēmuma padomes un valdes locekļiem, organizatorisko struktūru, piešķirtajiem dāvinājumiem (ziedojumiem), veiktajiem iepirkumiem, darbību vides aizsardzības, pretkorupcijas, cilvēkresursu vadības u.c. jomās.

Savukārt par jautājumiem, kas saistīti ar drošību dzelzceļa tuvumā un uzņēmuma rīkotajām drošības kampaņām, informācija tiek regulāri publicēta speciāli izveidotā mājaslapā www.dzirdiredzidzivo.lv. Viens no būtiskākajiem sociālās atbildības jomas projektiem 2019. gadā bija eksakto mācību priekšmetu popularizēšana skolās. Šim nolūkam tika radīta tīmekļa vietne www.steamup.lv, kas kalpo kā palīgs skolēniem, viņu vecākiem un pedagogiem eksakto priekšmetu apgūvē.

Sekojoši līdzīgi tendencēm sabiedrībā, komunikācija tiek īstenota arī sociālajos tīklos, kas ir veids, kā īstenot divvirzienu komunikāciju ar sabiedrību. Šim nolūkam ir izveidoti LDz profili Facebook, Twitter, LinkedIn un Instagram, Draugiem.lv

REVIDENTA APLIECINĀJUMS

NEATKARĪGS IEROBEŽOTAS PĀRLIECĪBAS APLIECINĀJUMA ZINOJUMS PAR VAS LATVIJAS DZELZCEĻŠ 2018. GADA ILGTSPĒJAS PĀRSKATU

VAS Latvijas dzelzceļš vadībai

Mēs esam noslēguši līgumu ar VAS Latvijas dzelzceļš vadību par neatkarīga ierobežotas pārliecības apliecinājuma uzdevuma veikšanu saistībā ar VAS Latvijas dzelzceļš (turpmāk – Sabiedrība) identificēto ilgtspējas informāciju, kas ir iekļauta 2018. gada Ilgtspējas pārskatā (turpmāk – 2018. gada Ilgtspējas pārskats).

Vadības atbildība

Sabiedrības Vadība ir atbildīga par identificētās ilgtspējas informācijas sagatavošanu un atspoguļošanu 2018. gada Sabiedrības Ilgtspējas pārskatā atbilstoši Globālajiem ilgtspējas pārskatu sagatavošanas GRI standartiem, izmantojot Pamata (Core) pieeju, kuras ir izdevusi tikla balstīta bezpeļņas organizācija Global Reporting Initiative ar izveidotu sekretariātu Amsterdamā, Nīderlandē. Sabiedrības Vadība ir atbildīga par tādu uzskaites un iekšējo kontroļu uzturēšanu, kas nodrošina pārskata sastādīšanas procesu.

Ziņojuma priekšmets un kritēriji

Sabiedrības Vadība ir sagatavojusi Ilgtspējas pārskatu atbilstoši Globālajiem ilgtspējas pārskatu sagatavošanas standartiem (ziņojuma kritēriji). Ierobežota pārliecība tiek sniegta par sekojošu identificēto ilgtspējas informāciju:

- Organizācijas profils – *Organizācijas nosaukums, Aktivitātes, zīmoli, produkti un pakalpojumi, Galvenā biroja atrašanās vieta, Darbības vietas, Īpašumtiesības un juridiskais statuss, Darbības tirgi, Organizācijas mērķis, Informācija par darbiniekiem un citiem darba veicējiem, Piegādes ķēde, Būtiskas izmaiņas organizācijā un tās piegādes ķēdē, Piesardzības princips, Ārējās iniciatīvas, Dalība organizācijās;*
- Stratēģija – *Augstākā līmeņa amatpersonas ziņojums;*
- Ētika un profesionālā godprātība – *Vērtības, principi, standarti un rīcības normas, Konsultāciju un sūdzību mehānismi ētiskas dabas jautājumos;*
- Pārvaldība – *Pārvaldības struktūra, Vadības līmeņa atbildība par ekonomiskās, vides un sociālās ietekmes jomām, Augstākās pārvaldes institūcijas sastāvs un komitejas, Augstākās pārvaldes institūcijas vadītājs, Augstākās pārvaldes institūcijas locekļu nominēšana un atlase, Nozīmīgākās korporatīvās sociālās atbildības aktivitātes 2018. gadā;*
- Ietekmes pušu iesaiste – *Ietekmes pušu saraksts, Koplīgumi, Ietekmes pušu identificēšana un atlase, Pieeja ietekmes pušu iesaistei, Būtiskākie jautājumi, kas aplūkoti, iesaistot ietekmes puses;*
- Ziņošanas prakse – *Konsolidētajos finanšu pārskatos ietvertās sabiedrības, Pārskata saturs un būtisko aspektu noteikšana, Būtisko aspektu saraksts, Iepriekšējos pārskatos sniegtās informācijas korekcijas, Izmaiņas ziņošanas praksē, Pārskata periods, Pārskata publicēšanas datums, Pārskata regularitāte, Kontaktinformācija jautājumiem par pārskatu, Atsauce par ziņošanu atbilstoši GRI standartam, GRI indikatoru saturs rādītājs, Revidenta apliecinājums;*

ekonomiskā ietekme, Vadības pieeja (Iepirkumu prakse), Vadības pieeja (Pretkorupcijas pasākumi), Darbības kurām tiek izvērtēts korupcijas risks, Komunikācija un apmācības par pretkorupcijas politikām un procedūrām, Apstiprinātie korupcijas gadījumi un tiem sekojošā rīcība, Vadības pieeja (Godīga konkurence);

Ietekme uz vidi – Vadības pieeja, Izlietoto materiālu apjoms, Enerģijas patēriņš organizācijā, Enerģijas patēriņš ārpus organizācijas, Enerģijas patēriņa samazināšana, Darbības vietas, kas uzņēmumam pieder, ko tas nomā vai pārvalda, kas ir aizsargājamas teritorijas, vai vietas, ka pieguļ aizsargājamām teritorijām, un teritorijas ar augstu bioloģiskās daudzveidības vērtību ārpus aizsargājamām teritorijām, Būtiska aktivitāšu, produktu un pakalpojumu ietekme uz bioloģisko daudzveidību, Tiešās siltumnīcefekta gāzu emisijas, Tiešo siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšana, NOx, SOx un citi būtiski izmeši gaisā, Notekūdeņu nodošana attīrīšanai, Atkritumi pēc to tipa un utilizācijas metodes, Būtisks piesārņojums, Bīstamo atkritumu transportēšana, Neatbilstība vides likumdošanai un regulējumam;

Sociālā ietekme – Vadības pieeja, Vadības pieeja (Darba vide), Jaunu darbinieku pieņemšana un darbinieku mainība, Labumi, kas tiek nodrošināti pilna laika darbiniekiem, kas netiek nodrošināti terminēta laika vai nepilna laika darbiniekiem, Bērnu kopšanas atvaļinājums, Minimālie paziņošanas termiņi par izmaiņām uzņēmumam darbībā, Darba drošības un veselības vadības sistēma, Bīstamo faktoru identificēšana, risku novērtējums un nelaiemes gadījumu izmeklēšana, Arodveselības veicināšanas pasākumi, Darbinieku dalība, konsultācijas un komunikācija par darba drošības un veselības jautājumiem, Darbinieku apmācības darba drošības un veselības jomā, Darbinieku veselības veicināšana, Darbinieki, kurus aptver darba drošības un veselības vadības sistēma, Nelaiemes gadījumi darba vietā, Arodslimības, Vidējais apmācības stundu skaits gadā uz vienu darbinieku, Darbinieku prasmju paaugstināšanas un izaugsmes atbalsta programmas, Darbinieku proporcija, kuri regulāri saņem izaugsmes un karjeras attīstības novērtējumu, Pārvaldes institūciju un darbinieku dažādība, Pamatatbalgojuma un atlīdzību salīdzinājums sievietēm un vīriešiem, Vadības pieeja (Atbildība pret sabiedrību), Vietējās kopienas iesaiste, ietekmes izvērtējums un attīstības programmas, Darbības ar būtisku esošo vai potenciālo negatīvo ietekmi uz vietējām kopienām, Nozares industriālā mantojuma saglabāšana un popularizēšana, Jaunie piegādātāji, kas pārbaudīti, izmantojot sociālās ietekmes kritērijus, Ziedojumi politiskajiem spēkiem, Vadības pieeja (Atbildība pret klientu), Produktu un pakalpojumu kategoriju veselības un drošības ietekmes faktoru izvērtējums, Būtiskas sūdzības saistībā ar klientu privātuma pārkāpumiem un klientu datu zaudēšanu, Kritiskā infrastruktūra un drošība, Pakalpojumi pasažieriem ar īpašām vajadzībām, Klientu apmierinātība, Pakalpojumu attīstība, Informācijas pieejamība.

Mūsu atbildība attiecas tikai uz augstāk identificēto ilgtspējas informāciju, kas ir iekļauta parakstītajā 2019. gada Ilgtspējas pārskatā.

Revidenta atbildība

Mēs esam atbildīgi par neatkarīgu secinājumu, kuru, pamatojoties uz mūsu pārbaudēm, izsakām par to, vai mūsu uzmanības lokā nav nonākuši tādi apstākļi vai fakti, kas mums liktu uzskatīt, ka identificētā ilgtspējas informācija, kas ir iekļauta 2019. gada Ilgtspējas pārskatā, nebūtu uzrādīta visos būtiskajos aspektos, saskaņā ar ziņojuma kritērijiem.

Pārbaude tika veikta saskaņā ar Starptautisko apliecinājuma uzdevumu standartu Nr.3000, "Apliecinājuma uzdevumi, kas nav vēsturiskās finanšu informācijas revīzija vai pārbaude", kurus ir izdevusi Starptautiskā audita un apliecinājuma uzdevumu standartu padome. Šis standarts nosaka,

ka mums jāievēro ētikas normas, jāplāno un jāveic pārbaude tā, lai iegūtu ierobežotu pārlicību par identificēto ilgspējas informāciju atbilstoši mūsu noslēgtā līguma prasībām.

Šis ziņojums, iekļaujot secinājumu, ir sagatavots tikai un vienīgi Sabiedrības vadībai, lai palīdzētu tai izpildīt ziņošanas pienākumu par Sabiedrības ilgspējas darbībām un aktivitātēm. Mēs atļaujam šo apliecinājuma ziņojumu iekļaut 2019. gada Ilgtspējas pārskatā. Tiesību aktu pieļaujamajās robežās mēs neuzņemamies un nepiekrītam uzņemt atbildību par mūsu darbu vai šo ziņojumu pret jebkurām trešajām personām, izņemot Sabiedrības vadību un Sabiedrību.

Sabiedrības mājaslapas uzturēšana un tajā atspoguļotās informācijas patiesums ir Sabiedrības vadības atbildība; ierobežotas pārlicības sniedzējam nav pienākums izvērtēt šos apsvērumus un, attiecīgi, pārlicības sniedzējs nenes atbildību par jebkurām atšķirībām starp 2019. gada Ilgtspējas pārskatā iekļauto identificēto ilgspējas informāciju, par kuru tika sniegts ierobežotas pārlicības ziņojums, un informāciju, kas publicēta mājaslapā.

Neatkarība un kvalitātes kontrole

Mēs esam ievērojuši neatkarības un citas ar ētiku saistītās prasības, kas iekļautas Starptautiskās Grāmatvežu ētikas standartu padomes izdotajā Profesionālu Grāmatvežu ētikas kodeksā. Šīs prasības balstās uz pamatprincipiem, kas saistīti ar godprātību, objektivitāti, profesionālo kompetenci un pienācīgu rūpību, kā arī konfidencialitāti un profesionālu rīcību.

Savā darbībā mēs piemērojam 1. Starptautisko kvalitātes kontroles standartu un attiecīgi uzturam visaptverošu kvalitātes kontroles sistēmu, iekļaujot tajā dokumentētas politikas un procedūras, kas nodrošina ētikas prasību, profesionālo standartu, kā arī atbilstošu juridisko prasību ievērošanu.

Veikto procedūru apjoms

Mūsu veikto procedūru apjoms iekļāva attiecīgās identificētās ilgspējas informācijas pārbaudi izlases veidā. Mēs veicām arī būtisku vadības aplēsu un spriedumu novērtēšanu, sagatavojot identificēto ilgspējas informāciju. Globālie ilgspējas pārskatu sagatavošanas standarti tika pielietoti, lai izvērtētu identificēto ilgspējas informāciju.

Mēs veicām šādas procedūras:

- Intervējam vadību un vecākos vadītājus, lai izvērtētu globālo ilgspējas pārskatu sagatavošanas standartu piemērošanu un lai iegūtu izpratni par iekšējo kontroļu vidi saistībā ar ilgspējas pārskata sagatavošanu;
- Izvērtējam 2019. gada Ilgtspējas pārskatā iekļautās identificētās ilgspējas informācijas iegūšanas, apkopošanas un uzrādīšanas procesus;
- Pārbaudījām informāciju, kas ir iekļauta 2019. gada Ilgtspējas pārskatā, intervējot attiecīgos Sabiedrības vadības pārstāvjus;
- Izlases veidā veicām 2019. gada Ilgtspējas pārskatā ietvertās ilgspējas informācijas pārbaudi;
- Pārbaudījām dokumentus, lai apstiprinātu vadības un vecāko vadītāju apgalvojumus, kurus ieguvām veicot intervijas;
- Salīdzinājām finanšu informāciju ar VAS Latvijas Dzelzceļš 2019. gada finanšu pārskatu;
- Izvērtējam 2019. gada Ilgtspējas pārskata vispārējo formātu, ņemot vērā uzrādītās informācijas atbilstību piemērojamajiem kritērijiem.

Uzskatām, ka mūsu iegūtie pierādījumi ir pietiekami un atbilstoši mūsu secinājuma sniegšanai.

Ierobežotas pārlicības secinājums

Pamatojoties uz mūsu pārbaudi, mūsu uzmanības lokā nav nonākuši tādi apstākļi vai fakti, kas mums liktu uzskatīt, ka identificētā ilgspējas informācija nav sagatavota, visos būtiskajos aspektos, atbilstoši ziņojuma kritērijiem.

Uzdevumam piemītošie ierobežojumi

Nefinanšu dati vairāk tiek pakļauti piemītošiem ierobežojumiem, nekā finanšu dati, ņemot vērā gan to būtību, gan lietotās metodes šādu datu noteikšanai, aprēķināšanai, izlasei vai aplēsēm. Kvalitatīva datu atbilstības, būtiskuma un precizitātes interpretācija ir pakļauta subjektīviem pieņēmumiem un spriedumiem.

Mēs neesam veikuši nekādas procedūras saistībā ar iepriekšējos periodos ziņotajiem datiem vai nākotnes plāniem un mērķiem. Mēs neesam veikuši papildus procedūras ārpus sākotnēji noteiktajam darba apjomam un tādēļ ierobežojam savu ziņojumu attiecībā uz identificēto ilgspējas informāciju.

Izmantošanas ierobežojums

Šo ziņojumu ir sagatavojuši PricewaterhouseCoopers SIA ("PwC") Sabiedrībai atbilstoši 2019. gada 11. decembrī noslēgtajam līgumam starp VAS Latvijas dzelzceļš un PwC.

Šis apliecinājuma ziņojums ir paredzēts tikai un vienīgi Sabiedrības vadībai saistībā ar 2019. gada Ilgtspējas pārskatu. To nevar izmantot nekādiem citiem nolūkiem vai iesniegt jebkādam citam trešajai pusei.

PricewaterhouseCoopers SIA
Zvērinātu revidentu komercsabiedrība
Licence Nr. 5

Ilandra Lejiņa
Valdes locekle

Rīga, Latvija
2020. gada 15. jūlijā

Terēze Labzova-Ceicāne
Atbildīgā zvērinātā revidente
Sertifikāts Nr. 184

GADA PĀRSKATS

08

VAS "Latvijas dzelzceļš" gada pārskats

VAS "Latvijas dzelzceļš" 2019.gada otrajā pusē sāka īstenot plašu aktivitāšu spektru, lai būtiski palielinātu uzņēmuma efektivitāti, pārskatītu un optimizētu uzņēmuma organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, kā arī nodrošinātu finanšu līdzsvaru. Arī 2020. gadā tiek turpināta procesu uzlabošana un darbs pie visa "Latvijas dzelzceļa" koncerna biznesa modeļa izstrādes un ieviešanas.

Pārskats par saimniecisko darbību 2019.gadā pieejams [VAS "Latvijas dzelzceļš" mājaslapā](#).
